

Crisis en recht

Schema's bevoegdheden en verplichtingen tijdens crises

2008

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur, de eindredacteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor gevolgen hiervan. Deze uitgave treedt niet in de plaats van de bronteksten (wetgeving).

© 2008 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Crisis en recht 2008 - overzicht schema's

1. arbeid en sociale zekerheid
2. binnenvaart
3. bouw
4. buisleidingen
5. buitenlandse zaken en vreemdelingen
6. cultureel erfgoed
7. defensie
8. dierziekten en plantenziekten
9. drinkwater, voedsel, diervoeders, biologische agentia
10. elektriciteit en gas
11. financieel verkeer
12. geneeskundige hulpverlening en infectieziektenbestrijding
13. justitie
14. luchtvaart
15. media en openbaarheid
16. milieu
17. Noordzee, zeescheepvaart, havens
18. olie
19. openbare orde
20. oppervlaktewater en waterkering
21. prijzen en lonen

22. rampenbestrijding algemeen
23. schaarste algemeen
24. spoorvervoer
25. telecommunicatie en post
26. weerberichtgeving
27. wegvervoer

Inleiding

In dit naslagwerk zijn bevoegdheden, maatregelen en verplichtingen bijeengebracht die aan de orde kunnen zijn ten tijde van een crisis. Op basis van een beeld van wat feitelijk nodig is, kan per sector of beleidsterrein worden opgezocht wie welke maatregelen kan treffen.

De schema's kunnen tevens behulpzaam zijn bij de voorbereiding. Ook in de preparatiefase is het essentieel dat duidelijk is wie aan zet is voor bepaalde maatregelen, zodat de voorbereidingen daarop kunnen worden toegespitst.

De schema's hebben zowel betrekking op het optreden van decentrale crisisteams als op maatregelen die op centraal niveau aan de orde kunnen zijn. En dat over de volle breedte van crisisbeheersing, van maatregelen door een burgemeester ter handhaving van de openbare orde tot maatregelen van de minister van Economische Zaken bij een energiecrisis. Daarmee sluiten de schema's aan bij het kabinetsbeleid inzake verbreding van rampenbestrijding tot crisisbeheersing. Waar relevant is ook verwezen naar bevoegdheden van Europese en internationale gremia.

Een calamiteit van enige omvang zal zich zelden beperken tot één beleidsterrein. Zo zal een ongeval met een tankwagen met gevaarlijke stoffen niet alleen leiden tot het redden van mogelijke slachtoffers, maar kan er ook sprake zijn van gevaar voor mensen in de omgeving en van gevolgen voor het milieu.

Per beleidsterrein of per cluster van beleidsterreinen is een schema opgenomen. Zo kan per 'deelcrisis' worden bepaald wie welke maatregelen treft. Waar sprake is van samenhang tussen schema's of van overlappingsen zijn onderlinge verwijzingen opgenomen.

Elk schema is ingedeeld in relevante onderwerpen en per onderwerp zijn maatregelen aangegeven, de instanties die deze maatregelen kunnen treffen en de wettelijke basis daarvoor. Waar nodig is daar een toelichting bijgevoegd.

In de meeste schema's zijn de maatregelen onderverdeeld in de uitwisseling van informatie, eventuele eigen maatregelen door een getroffen bedrijf, maatregelen van decentrale overheden en maatregelen van centrale overheden.

De voorloper van deze bundel is een uitgave uit 1999 waarin voor een aantal beleidsterreinen bevoegdheden en verplichtingen waren opgesomd. Het voor u liggende overzicht is aanzienlijk uitgebreid. Er staan niet alleen noodbevoegdheden in, maar alle relevante bevoegdheden ten tijde van een crisis; in de meeste gevallen zijn dat normale bevoegdheden. Verder zijn nu alle relevante sectoren opgenomen, dat wil zeggen sectoren die door crises kunnen worden geraakt en waarbij de overheid in de responsfase maatregelen zal treffen op het terrein van security, safety en/of continuïteit (indien - als dat aan de orde is - eigen maatregelen van getroffen bedrijven niet afdoende zijn).

Anders dan met de voorloper het geval was, zal deze bundel geregeld worden geactualiseerd. De bundel is gebaseerd op nu geldende wetgeving, met verwijzingen in de toelichting naar komende wetgeving. De tekst is afgestemd met alle betrokken ministeries.

Arbeid en sociale zekerheid

arbeidsveiligheid

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. melding arbeidsongeval dat leidt tot de dood, een blijvend letsel of een ziekenhuisopname 1b. melding ongeval met gevaarlijke stoffen (criteria bijlage VI Seveso II Richtlijn)	1a. werkgever aan Arbeidsinspectie 1b. minister SZW aan Europese Commissie	1a. art. 9 Arbeidsomstandighedenwet 1b. art. 15 Seveso II Richtlijn (1996/82/EG, Pb. 1997 L10/13)	
<u>2. maatregelen</u> 2a. eigen maatregelen 2a1. eigen maatregelen, door bedrijfshulpverlening en evt. bedrijfsbrandweer 2a2. werkonderbreking indien en zolang naar het redelijk oordeel van de werknemer ernstig gevaar voor personen aanwezig is en naar zijn redelijk oordeel het gevaar zo onmiddellijk dreigt dat een toezichthouder niet tijdig kan optreden 2b. maatregelen overheid 2b1a. ongevals- en	2a1. onder verantwoordelijkheid bestuur inrichting 2a2. werknemer	2a1. art. 15 Arbeidsomstandighedenwet, art. 13 Brandweerwet 1985 2a2. art. 29 Arbeidsomstandighedenwet	2a. De komende Wet veiligheidsregio's zal onder meer de Brandweerwet 1985 vervangen (31 117).

<p>rampenbestrijding, zie schema rampenbestrijding algemeen en schema geneeskundige hulpverlening en infectieziektenbestrijding</p> <p>2b1b. maatregelen door toezichthouder: - eis tot naleving - stillegging werk - bestuursdwang</p> <p>2b2. maatregelen inzake wettelijke belemmeringen m.b.t. beperking van de arbeidsduur en van de veiligheid en de hygiëne bij de arbeid: ontheffing of vrijstelling</p> <p>2b3. maatregelen inzake wettelijke belemmeringen m.b.t. het tegengaan van gevaar, schade en hinder, teweeggebracht door inrichtingen: ontheffing of vrijstelling</p>	<p>2b1b. Arbeidsinspectie</p> <p>2b2. minister SZW</p> <p>2b3. minister VROM</p>	<p>2b1b. art. 27-28a idem</p> <p>2b2. art. 34 lid 1 Noodwet arbeidsvoorziening*</p> <p>2b3. art. 34 lid 2 idem*</p>	
--	--	---	--

arbeidsvoorziening

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. informatie</u> 1a. inlichtingen</p> <p>1b. advies</p>	<p>1a. een ieder aan hoofd arbeidsvoorziening</p> <p>1b. Raad voor de buitengewone</p>	<p>1a. art. 42 Noodwet arbeidsvoorziening</p> <p>1b. art. 3 idem</p>	<p>De Noodwet arbeidsvoorziening is een algemene regeling naast verschillende bijzondere regelingen op grond</p>

	arbeidsvoorziening aan betrokken ministers		waarvan een arbeidsplicht kan worden opgelegd, zoals de Noodwet geneeskundigen of de prestatieplicht krachtens de Distributiewet.
<u>2. maatregelen</u>			
2a1. vervanging hoofd arbeidsvoorziening door functionarissen van Centra voor werk en inkomen (CWI)	2a-c. minister SZW	2a1. art. 4 idem	
2a2. aanwijzingen aan hoofd arbeidsvoorziening		2a2. art. 5 idem	Als hoofd arbeidsvoorziening is aangewezen de voorzitter raad van bestuur van de Centrale organisatie werk en inkomen (CWI, Strct. 2003, 214).
2b. beëindigen arbeidsverhouding niet zonder vergunning		2b. art. 7 idem*	Hoewel het CWI een zelfstandig bestuursorgaan is, kan de minister aan het hoofd arbeidsvoorziening of zijn vervangers concrete aanwijzingen geven; zij zijn aan de minister ondergeschikt (art. 5 Noodwet arbeidsvoorziening).
2c. aangaan arbeidsverhouding niet zonder vergunning		2c. art. 10 idem*	De CWI gaat per 1 januari 2009 op in het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UUVW).
2d. onmisbaarverklaring van bepaalde werknemers	2d. op verzoek van werknemer door hoofd arbeidsvoorziening	2d. art. 13 idem*	
2e. invoering burgerdienstplicht	2e. bij wet	2e. art. 22 idem*	
2f. bestemmen burgerdienstplichtige voor arbeid/scholing	2f. hoofd arbeidsvoorziening	2f. art. 23 idem*	
2g. verbod burgerdienstplichtige land te verlaten	2g. minister SZW	2g. art. 32 idem*	
<u>3. aanwijzing en optreden</u>	3. aanwijzing: regering, bij amvb	3. art. 6 idem	

<u>rijksheren</u> , uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister	(heeft niet plaatsgevonden); optreden: isolatiecriterium		3. Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. Art. 6 Noodwet arbeidsvoorziening bevat nog het verouderde isolatiecriterium i.t.t. het gemoderniseerde art. 16 Prijzenoodwet. Voor SZW is o.g.v. art. 16 Prijzenoodwet evenmin een rijksheer aangewezen.
--	--	--	--

sociale zekerheid

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
A. sociale voorzieningen <u>A1. informatie</u>	A1. door burgemeester en wethouders (in de praktijk door de gemeentelijke sociale dienst) op verzoek minister SZW	A1. - art. 78 Wet werk en bijstand (WWB); - art. 55 Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW); - art. 55 Wet Inkomensvoorziening	Er bestaat op dit terrein geen wetgeving specifiek voor de responsfase.

<p><u>A2. maatregelen</u> A2a. eigen maatregelen</p> <p>A2b. aanwijzingen</p>	<p>A2a. burgemeester en wethouders, gemeentelijke sociale dienst</p> <p>A2b. minister SZW aan burgemeester en wethouders of gemeenteraad</p>	<p>oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</p> <p>A2a. n.v.t.</p> <p>A2b. art. 76 WWB, art. 53 IOAW, art. 53 IOAZ</p>	<p>A2b. Er kunnen alleen aanwijzingen gegeven worden bij constatering van ernstige tekortkomingen in de rechtmatige uitvoering of doeltreffendheid van de wet (pas na 8 weken).</p>
<p>B. sociale verzekeringen</p>			
<p><u>B1. informatie</u></p>	<p>B1. door Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV), Sociale verzekeringsbank (SVB), Centrale organisatie werk en inkomen (CWI), Raad voor werk en inkomen (RWI) aan minister SZW</p>	<p>B1. art. 72 Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI)</p>	<p>B1. De CWI gaat per 1 januari 2009 op in het UVW.</p>
<p><u>B2. maatregelen</u> B2a. eigen maatregelen</p> <p>B2b. aanwijzingen</p>	<p>B2a. uitvoeringsorganisaties</p> <p>B2b en c. minister SZW aan</p>	<p>B2a. n.v.t.</p> <p>B2b. art. 78 Wet SUWI</p>	

B2c. treffen voorzieningen wegens ernstige taakverwaarlozing	UWV, SVB, CWI	B2c. art. 81 Wet SUWI	
--	---------------	-----------------------	--

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).
Art. 64 Noodwet arbeidsvoorziening is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 64) als in werking moeten worden gesteld (art. 2).

Binnenvaart

ongevalsbestrijding

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. melding/informatie algemeen	1a1. een ieder aan burgemeester 1a2. burgemeester aan bevolking, hulpverleners, commissaris van de Koning en minister BZK	1a. art. 11b, 11a Wet rampen en zware ongevallen juncto Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen	1a. Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.
1b. melding kapitein/schipper algemeen	1b. schipper/gezagvoerder aan nautisch beheerder (verkeersdienst) of aan politie	1b. art. 1.12, 1.14, 1.15, 1.17 Binnenvaartpolitiereglement (BPR); art. 1.12, 1.14, 1.15, 1.17 Rijnvaartpolitiereglement 1995 (RPR); art. 1.12, 1.14, 1.15, 1.17 Scheepvaartreglement gemeenschappelijke Maas; art. 51 Scheepvaartreglement Westerschelde 1990; art. 43 Scheepvaartreglement Kanaal Gent-Terneuzen; art. 27 Scheepvaartreglement Eemsmonding	
1c. melding voorval gevaarlijke	1c. vervoerder en ieder ander die	1c. art. 47 Wet vervoer	

stoffen	de lading tijdens het vervoer onder zich heeft, aan Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW)	gevaarlijke stoffen	
1d. melding technische staat schip	1d. eigenaar aan IVW/toezichteenheid binnenvaart	1d. art. 7 Binnenschepenwet	1d. De Binnenschepenwet wordt per 30 december 2008 vervangen door de Binnenvaartwet.
1e. melding i.v.m. ongevalsonderzoek	1e1. kapitein en exploitant van het schip aan Onderzoeksraad voor veiligheid (Ovv) 1e2. IVW/toezichteenheid binnenvaart aan Ovv	1e. art. 9 Besluit Onderzoeksraad voor veiligheid	
1f. berichten aan de scheepvaart (stremmingen)	1f. Rijkswaterstaat waterdienst	1f. art. 1 lid 1 onder h en j Scheepvaartverkeerswet	1f. Het Rijksinstituut voor integraal zoetwaterbeheer en afvalwaterbehandeling (RIZA) is opgegaan in Rijkswaterstaat waterdienst.
1g. informatie over stremmingen aan beheerders	1g. nautisch beheerders aan andere nautisch beheerders	1g. geen	
1h. melding waterverontreiniging, zie schema oppervlaktewater en waterkering			
<u>2. maatregelen</u> 2a. eigen maatregelen	2a. schipper/gezagvoerder	2a. art. 1.04, 1.18 Binnenvaartpolitie-reglement (BPR); art. 1.04, 1.16, 1.18 Rijnvaartpolitie-reglement	2. Ongevalsebestrijding op de Waddenzee en het IJsselmeer vindt plaats o.g.v. resp. het Coördinatieplan

<p>2b. vaarverbod, zie onder vervoersmiddelen</p> <p>2c. verkeersaanwijzing, zie onder verkeer</p> <p>2d. redding algemeen (voor <i>search and rescue</i> Waddenzee, IJsselmeergebied (incl. randmeren), Zuid-Hollandse en Zeeuwse Stromen, zie schema Noordzee, zeescheepvaart, havens</p> <p>2e. maatregelen door lokaal gezag ter handhaving openbare veiligheid: bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare veiligheid; idem geven van voorschriften (noodverordening); opperbevel</p>	<p>2d. operationele diensten gemeente en veiligheidsregio</p> <p>2e. burgemeester</p>	<p>1995 (RPR); art. 1.04/1.05, 1.18 Scheepvaartreglement gemeenschappelijke Maas; art. 3 Scheepvaartreglement Westerschelde 1990; art. 3 Scheepvaartreglement Kanaal Gent-Terneuzen; art. 27, 34 Scheepvaartreglement Eemsmonding</p> <p>2e. art. 173, 175, 176 Gemeentewet, art. 11 Wet rampen en zware ongevallen</p>	<p>rampenbestrijding Waddenzee (CRW) en de Samenwerkingsregeling ongevallenbestrijding IJsselmeergebied (SAMIJ). De ongevalsbestrijding op het Noordzeekanaal vindt plaats o.g.v. het Interregionaal coördinatieplan Noordzeekanaal.</p> <p>2d. Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.</p> <p>2e. Een interventie jegens een beheerder vindt plaats door de minister van VenW. De burgemeester zou op grond van zijn noodbevelsbevoegdheid (inclusief het opperbevel) aan een beheerder zo nodig een opdracht kunnen geven; toepassing van het beginsel van subsidiariteit</p>
--	---	---	---

<p>2f1. opruimen obstakel</p> <p>2f2. opruimen wrak</p> <p>2g. maatregelen verontreiniging, zie schema oppervlaktewater en waterkering</p> <p><u>3. kernongeval nucleair schip</u>, zie schema zeescheepvaart, havens, Noordzee</p>	<p>2f. vaarwegbeheerder</p>	<p>2f1. art. 2 jo 7 Wet beheer rijkswaterstaatswerken (WBR)</p> <p>2f2. Wrakkenwet</p>	<p>houdt echter in dat hij een verzoek tot interventie doet aan de minister van VenW. De burgemeester past dan dus in beginsel niet zijn bevoegdheden toe.</p> <p>Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.</p>
---	-----------------------------	--	---

verkeer

zie ook onder infrastructuur

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. verkeersaanwijzingen</u></p> <p>1a. verkeersaanwijzing algemeen</p>	<p>1a. nautisch beheerder (HID Rijkswaterstaat, directeur Havenbedrijf Rotterdam NV, waterschap, souschef faciliteren</p>	<p>1a. art. 9 Scheepvaartverkeerswet jo Besluit verkeersinformatie en verkeersaanwijzingen</p>	<p>1a. De verschillende reglementen genoemd onder ongevalsbestrijding bevatten eveneens</p>

	Den Helder, provincie, gemeente) en politie	scheepvaartverkeer	verplichtingen tot het opvolgen van verkeersaanwijzingen.
1b. verkeersaanwijzing i.v.m. terrorisme en milieu	1b. idem	1b. art. 3 onder d en e Scheepvaartverkeerswet	
1c. verkeersaanwijzing i.v.m. toestand lading en toestand schip, zie onder vervoer 4 en onder vervoermiddelen 2			
1d. aanwijzing aan verkeersbegeleiding rijkswateren	1d. HID Rijkswaterstaat (intern)	1d. art. 10.1.3.1 vierde tranche Algemene wet bestuursrecht	1d. Het betreft het geven van aanwijzingen binnen de eigen organisatie.
1e. idem voor zover niet RWS	1e. burgemeester (intern), voorzitter bestuur waterschap	1e. idem	
<u>2. afwijking, verruimde toepassing regels Scheepvaartverkeerswet</u>			
2a. maatregelen in het belang van ordelijk verloop van scheepvaartverkeer	2a. minister VenW	2a1. art. 10.1.3.1 vierde tranche Algemene wet bestuursrecht 2a2. art. 37a Scheepvaartverkeerswet*	2a1. Het betreft het geven van aanwijzingen binnen de eigen organisatie.
2b. toepassing bevoegdheden ex Scheepvaartverkeerswet t.b.v. uitwendige veiligheid (defensie)	2b. bij wet	2b. art. 38 lid 1 Scheepvaartverkeerswet*	
2c. geen toepassing van hetgeen krachtens art. 4-13 Scheepvaartverkeerswet t.a.v.	2c. bij amvb	2c. art. 38 lid 2 en 3 Scheepvaartverkeerswet*	2c. Deze amvb is niet tot stand gekomen.

<p>schepen of andere vaartuigen, welke in gebruik zijn voor de uitvoering van de militaire taak of welke worden gebruikt ten behoeve van de in die maatregel aangewezen overheidsdiensten</p> <p>2d. regels stellen m.b.t. de ordening van het scheepvaartverkeer op scheepvaartwegen in afwijking van hetgeen is bepaald bij of krachtens de Scheepvaartverkeerswet en van hetgeen door besturen van andere openbare lichamen dan het Rijk is bepaald bij of krachtens verordeningen die betrekking hebben op de ordening van het scheepvaartverkeer op scheepvaartwegen</p> <p><u>3. verkeer/gebruik havens</u>, zie schema Noordzee, zeescheepvaart, havens</p>	<p>2d. militair gezag</p>	<p>2d. art. 39 Scheepvaartverkeerswet*</p>	<p>2d. Militair gezag is een vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.</p>
--	---------------------------	--	---

vervoer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. vervoersovereenkomst</u></p>	<p>1. een ieder</p>	<p>1. algemeen overeenkomstenrecht</p>	<p>Zie ook het schema defensie.</p>
<p><u>2. vervoerplicht</u> (zonodig afwijking mogelijk van aantal bijzondere wetten)</p>	<p>2. minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)</p>	<p>2. art. 10* jo art. 3 Vervoersnoodwet</p>	<p>2. Een vervoerplicht is een vordering van een dienst: een 'opgelegd</p>

<p><u>3. invoeren vergunningstelsel</u> vervoer (zonodig afwijking mogelijk van aantal bijzondere wetten)</p> <p><u>4. vervoer gevaarlijke stoffen:</u> 4a. verbod vervoer</p> <p>4b. tijdelijke ontheffing verbod</p> <p>4c. afwijken regels i.v.m. militaire belangen</p>	<p>3. minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)</p> <p>4a. minister VenW - Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW), toezichtaanpak binnenvaart</p> <p>4b. nautisch beheerder: minister VenW, gedeputeerde staten, burgemeester en wethouders</p> <p>4c. bij Koninklijk besluit</p>	<p>3. art. 8* jo art. 3 Vervoersnoodwet</p> <p>4a. art. 26 juncto 27 Wet vervoer gevaarlijke stoffen (WVGS)</p> <p>4b. art. 28 WVGS</p> <p>4c. art. 60 WVGS*</p>	<p>publiekrechtelijk contract'; daarmee kan degene aan wie de plicht wordt opgelegd zich beroepen op overmacht jegens contractpartners.</p>
---	--	--	---

vervoermiddelen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. opleggen plicht tot melden</u> <u>houder vervoermiddel</u>, onderhoud, registratie e.d.</p> <p><u>2. vaarverbod</u> 2a. vaarverbod i.v.m. toestand schip</p>	<p>1. minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)</p> <p>2a. Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW),</p>	<p>1. art. 9, 12, 16, 17 Vervoersnoodwet* jo art. 3 Vervoersnoodwet</p> <p>2a. art. 2.13 Reglement onderzoek schepen op de</p>	<p>2a. De Binnenschepenwet wordt per 30 december</p>

	toezichtaanpak binnenvaart; Arbeidsinspectie	Rijn; art. 9 Binnenschepenwet	2008 vervangen door de Binnenvaartwet.
2b. tijdelijke toestemming voor korte verplaatsing	2b. IVW toezichtaanpak binnenvaart	2b. idem	Zie ook onder verkeersaanwijzingen 1b (milieu).
<u>3. wijziging toepassing Binnenschepenwet</u> (bepalingen geldt slechts voor zover dat bij amvb is bepaald)	3. amvb	3. art. 56a Binnenschepenwet*	3. Deze amvb is niet tot stand gekomen. Zie 2a.

infrastructuur

zie ook onder verkeer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
aanwijzingen aan een beheerder van infrastructuur (zodanig afwijking mogelijk van andere wetten)	minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)	art. 13* jo art. 3 Vervoersnoodwet	Deze aanwijzingen kunnen ook het verkeer betreffen.

handhaving openbare orde

(blokkade, bezetting kunstwerk e.d.)

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
a. verkeersaanwijzing, zie onder verkeer en onder infrastructuur			
b. maatregelen door lokaal gezag	b. politie, burgemeester	b. art. 2 Politiewet 1993, art.	b. Zie toelichting onder

en door politie ter handhaving openbare orde: politieoptreden/bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare orde; idem geven van voorschriften (noodverordening)		172, 175, 176 Gemeentewet	ongevalsbestrijding, 2e. Zie verder het schema openbare orde.
---	--	---------------------------	--

vordering algemeen

m.u.v. zeeschepen;

voor de vordering van vervoer, zie vervoer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
vordering eigendomsrecht en gebruiksrecht (materieel en infrastructuur)	alle ministers in overeenstemming met minister EZ	art. 3a*, 4 en 5 Vorderingswet	Zie verder het schema schaarste algemeen.

verzekeringen

afwijken van normale polissen, herverzekering, zie schema financieel verkeer

rijksheren

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>aanwijzing en optreden rijksheren</u> , uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister	aanwijzing: regering, bij amvb; optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister VenW	- art. 27 Vervoersnoodwet - art. 10b Distributiewet - art. 16 Prijzennoodwet en Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving (toepassing Vorderingswet)	Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. De aanwijzing van rijksheren op grond van de Vervoersnoodwet en de

			Distributiewet heeft nog niet plaatsgevonden. De aanwijzing in het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving is verouderd.
--	--	--	---

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

NB 1. Binnenvaart is niet een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) bevat geen verwijzing naar wetten die betrekking hebben op binnenvaart.

NB 2. De Wet behoud scheepsruimte 1939 heeft geen betekenis naast de Vervoersnoodwet. De aangekondigde intrekking van deze wet bij modernisering van de rijksnoodwetgeving heeft nog niet plaatsgevonden (Kamerstukken II 2003/04, 29 514, nr. 3, p. 15).

Bouw

schaarste aan arbeidskrachten, geldmiddelen of materialen

voor schaarste algemeen, zie schema schaarste algemeen

voor maatregelen inzake huisvesting i.v.m. de handhaving openbare orde, zie schema openbare orde

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
a. voorschriften over de toepassing van bepalingen in de Woningwet (hfdst. III, IV en V) in afwijking van deze wet	a. regering, bij amvb; uitwerking in plan door minister VROM in overeenstemming met minister wie het aangaat	a. art. 101a, 102 Woningwet*	
b. invoeren toestemming om als opdrachtgever, architect, bouwondernemer, aannemer of uitvoerder betrokken te zijn bij uitvoering van het plan van minister VROM	b. regering, bij amvb; toestemming door minister VROM en zo nodig minister wie het mede aangaat	b. art. 103 Woningwet*	

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

Buisleidingen

Voor buisleidingen gelden momenteel geen bijzondere bevoegdheden voor de responsfase, met uitzondering van buisleidingen in de Noordzee, zie het schema Noordzee, zeescheepvaart, havens.

Een incident met een buisleiding valt onder de generieke ongevals- en rampenbestrijding op landzijde en onder de rampen- en incidentenbestrijding op zee.

Bij neveneffecten op landzijde voor milieu of andere beleidsterreinen (zoals een bodemverontreiniging of het tijdelijk stopzetten van verkeer indien de buisleiding in kwestie is gelegen naast een transportas) kunnen de voor die terreinen bestaande bevoegdheden worden benut.

Op dit moment is nieuwe regelgeving ten aanzien van buisleidingentransport over land in de maak, waarin ook de responsfase nader wordt geregeld. Het betreft een amvb gebaseerd op artikel 24 Wet milieugevaarlijke stoffen, waarbij wordt voorzien in een analoge toepassing van de meldingsplicht voor een ongewoon voorval ex. artikel 17.2 Wet milieubeheer. Per 1 juni 2008 zal deze amvb (mede) gebaseerd zijn op 9.2.2.1 van de Wet milieubeheer. In het verlengde van deze meldingsplicht zal nader invulling gegeven worden aan de bevoegdheid ex art. 40 Wet milieugevaarlijke stoffen (vanaf 1 juni 2008 artikel 17.19 Wet milieubeheer), zie het schema milieu.

De Vervoersnoodwet is niet van toepassing op transport per buisleiding; zo nodig kunnen generieke schaarstemaatregelen worden toegepast, zie het schema schaarste algemeen.

Buitenlandse zaken en vreemdelingen

internationale sancties

zie ook onder vreemdelingen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. handelsbeperkingen</u>	1a. minister BZ, bij ministeriele regeling, uitsluitend ter uitvoering van sanctieverplichtingen die voortvloeien uit verdragen of uit bindende besluiten van volkenrechtelijke organisaties 1b. regering, bij amvb, indien Nederland 'autonome' sancties, d.w.z. niet gebaseerd op daartoe strekkende internationale sanctieverplichting, zou willen instellen	1. art. 2 en 3 Sanctiewet 1977	1. Het betreft sancties inzake goederen-, diensten- en financieel verkeer, scheepvaart, luchtvaart, wegverkeer, post en telecommunicatie, en ter voldoening aan verdragen, besluiten en aanbevelingen van internationale organisaties of internationale afspraken ter handhaving van de internationale rechtsorde/internationale vrede en veiligheid of ter bestrijding van terrorisme (dit omvat ook spoor, havens, buisleidingen, elektriciteit en gas, prijzen en lonen in internationaal verband).
<u>2. bevroeringsmaatregelen</u> , d.w.z. het niet mogen verrichten van mutaties t.a.v. banktegoeden op Nederlandse rekeningen	2. idem	2. idem	

--	--	--	--

**ambassades en consulaten in Nederland;
gebouwen van internationale organisaties in Nederland**

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
betreden van een ambassade en dienstwoning, consulaat, gebouw van internationale organisatie (incl. de terreinen hiervan)	vertegenwoordigers van het land van ontvangst mogen uitsluitend het betreffende terrein betreden en het gebouw binnengaan nadat toestemming hiertoe is verkregen van het hoofd van de zending resp. van de betreffende internationale organisatie; indien contact niet mogelijk is, beslist de directie Kabinet en protocol (DKP) van het ministerie van Buitenlandse Zaken (bereikbaar rechtstreeks of via NCTb/EBB)	art. 22, 30 Verdrag van Wenen van 1961 inzake diplomatiek verkeer (<i>Vienna Convention on diplomatic relations</i> , Trb. 1962, 101), art. 31 Verdrag van Wenen van 1963 inzake consulaire betrekkingen (<i>Vienna Convention on consular relations</i> , Trb. 1965, 40); t.a.v. internationale organisaties wordt dat per organisatie afzonderlijk overeengekomen in een zetelverdrag	Deze gebouwen in Nederland bevinden zich op Nederlands grondgebied, maar de onverkorte toepassing van Nederlandse wetgeving stuit af op internationaalrechtelijk verankerde immuniteiten en privileges. Volgens het Verdrag inzake consulaire betrekkingen wordt toestemming verondersteld <i>in case of fire or other disaster requiring prompt protective action</i> (dat geldt dus voor consulaten). In het Verdrag inzake diplomatiek verkeer is deze clausule uitdrukkelijk niet opgenomen; daar kan dus geen sprake zijn van veronderstelde toestemming (dit geldt dus voor ambassades).

vreemdelingen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. toegang en verblijf</u> 1a. beperken toegang en verblijf	1a1. minister BZ, bij ministeriele regeling, uitsluitend ter uitvoering van sanctieverplichtingen die voortvloeien uit verdragen of uit bindende besluiten van volkenrechtelijke organisaties 1a2. regering, bij amvb, indien Nederland 'autonome' sancties, d.w.z. niet gebaseerd op daartoe strekkende internationale sanctieverplichting, zou willen instellen	1a. art. 2 en 4 Sanctiewet 1977	
1b. aanwijzing aan ambtenaren met grensbewaking belast inzake toelating asielzoeker	1b1-1f1. minister Vreemdelingenzaken en Integratie	1b1-1f1. art. 3 lid 3, art. 48 lid 2, art. 59 lid 1, art. 62 lid 4, art. 63 lid 2 Vreemdelingenwet 2000	
1c. aanwijzingen i.v.m. uitvoering Vreemdelingenwet 2000	1b2-1f2 minister Justitie	1b2-1f2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 3 lid 3, art. 48 lid 2, art. 59 lid 1, art. 62 lid 4, art. 63 lid 2 Vreemdelingenwet 2000	1b2-1f2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.
1d. inbewaringstelling vreemdeling met het oog op uitzetting in verband met openbare orde of nationale veiligheid			
1e. verkorten vertrektermijn i.v.m. uitzetting of openbare orde of			

<p>nationale veiligheid</p> <p>1f. uitzetting</p> <p>1g. opvang grote groepen vluchtelingen</p> <p><u>2. reisbeperkingen</u> het niet verlenen van een visum aan een vreemdeling</p> <p><u>3. afwijken Vreemdelingenwet 2000</u></p>	<p>1g. minister BZK, commissaris van de Koning of burgemeester krachtens machtiging minister BZK</p> <p>2. wordt uitgevoerd door uitoefening bevoegdheid BZ tot visumverlening en -onthouding</p> <p>3. regering, bij amvb</p>	<p>1g. art. 2c Wet verplaatsing bevolking</p> <p>2. Gemeenschappelijke visuminstructie (ter uitvoering Akkoord van Schengen)</p> <p>3. art. 111 Vreemdelingenwet 2000*</p>	<p>1g. De Wet verplaatsing bevolking (Wvb) kan ook worden toegepast bij verplaatsingen op grote schaal welke niet zijn gebaseerd op een evacuatiebesluit (art. 2c Wvb).</p> <p>2. De Vreemdelingenwet 2000 regelt de rechtsgevolgen van het niet hebben van een visum.</p> <p>Zie voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een gemeenschappelijke visumcode, COM (2006) 403.</p> <p>3. Vgl. art. 64 lid 2 EG Verdrag: 'een plotselinge toevloed van onderdanen van derde landen'.</p>
--	--	--	---

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

Cultureel erfgoed

bescherming cultureel erfgoed

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. verplichting tot respecteren en bescherming van culturele zaken ten tijde van een gewapend conflict	1. lidstaten	1. art. 4 lid 3 Verdrag van 's-Gravenhage van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict, (met reglement van uitvoering) en onderdeel I van het Eerste protocol (Trb. 1955, 47), art. 6-9 Tweede protocol, 's-Gravenhage 26 maart 1999 (Trb. 2005, 279); art. 53 Aanvullend protocol bij de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 betreffende de bescherming van slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Trb. 1978, 41)	1. Toelichting: kamerstukken 2006/07, 30 894, A en nr. 1.
2. bescherming tijdens rampen en verstoringen van de openbare orde 2a. eigen maatregelen	2a. houder van het erfgoed	2a. art. 13 Archiefbesluit 1995, Regeling bouw en inrichting archiefruimten en	2a. Maatregelen t.a.v. veiligheid zijn gebaseerd op beleid en

<p>2b. maatregelen decentrale overheid</p>	<p>2b. burgemeester</p>	<p>archiefbewaarplaatsen</p> <p>2b. generieke bevoegdheden ter handhaving van de openbare orde en openbare veiligheid, zie de schema's openbare orde en rampenbestrijding algemeen</p>	<p>stimuleringsmaatregelen, in beperkte mate op wetgeving (kamerstukken II 2003/04, nr. 8, 2004/05, nr. 12, 2005/06, nr. 21). De Wet tot behoud van cultuurbezit heeft betrekking op beperking van vervreemding en export e.d..</p> <p>2b. Volgens art. 9 onder b Besluit kwaliteitscriteria planvorming rampenbestrijding dient een rampenplan de procedures te beschrijven met betrekking tot de verplaatsing of veiligstelling van objecten met een cultuurhistorische waarde.</p>
<p>2c. maatregelen centrale overheid toepassing Vorderingswet, zie verder schema schaarste algemeen</p>	<p>2c. minister OCW</p>	<p>2c. art. 3a Vorderingswet*</p>	<p>2c. Het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving wijst geen rijksheren aan die namens de minister OCW noodbevoegdheden zouden kunnen uitoefenen krachtens art. 16 Prijzennoodwet.</p>

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

Defensie

bijstand en steunverlening

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. bijstand rampenbestrijding in bijzondere gevallen</u>	1a. verzoek commissaris van de Koning aan minister BZK, minister BZK aan minister Defensie 1b. idem, maar verzoek commissaris aan minister Justitie	1a. art. 18 Wrzo 1b. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 18 Wrzo	Samenwerking met Defensie is uitgewerkt in de Bestuursafspraken inzake intensivering civiel militaire samenwerking (Stcrt. 2007, 147). Defensiepersoneel dat bijstand verleent of steunverlening biedt, staat onder gezag van het bevoegde civiele gezag (bijv. burgemeester of officier van justitie). 1b. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.
<u>2. bijstand handhaving openbare orde, strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en taken ten dienste van justitie in bijzondere gevallen</u>	2a. Koninklijke marechaussee en, indien dat niet mogelijk is, andere onderdelen krijgsmacht: minister BZK (openbare orde), minister Justitie (strafrechtelijke	2a. art. 58 en 59 Politiewet 1993, Regeling bijstand bestrijding luchtvaartterrorisme (Stcrt. 2005, 83);	

<p><u>3. inzet bijzondere bijstandseenheden</u></p>	<p>handhaving rechtsorde, taken ten dienste van justitie), overleg minister Defensie òf bijstand wordt verleend, overeenstemming minister Defensie op welke wijze bijstand wordt verleend</p> <p>2b. idem, maar minister Justitie</p> <p>3a. verzoek college van procureurs-generaal, op aanvraag officier van justitie, aan minister Justitie; ministers BZK, Justitie, Defensie bepalen wijze inzet</p> <p>3b. idem, maar minister Justitie</p>	<p>uitzondering: art. 14 Oorlogswet voor Nederland*</p> <p>2b. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 58 lid 2 en 3, art. 59 lid 2 Pw</p> <p>3a. art. 60 Pw, Regeling bijzondere bijstandseenheden</p> <p>3b. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 60 lid 2 Pw</p>	<p>2b. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p> <p>3b. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
<p><u>4. steunverlening in het openbaar belang</u></p>	<p>4. verzoek door een minister, commissaris van de Koning, burgemeester, voorzitter waterschap, aan minister</p>	<p>4. Regeling militaire steunverlening in het openbaar belang 2004</p>	<p>4. Steunverlening is niet gebaseerd op een wet in formele zin; het betreft situaties die vallen buiten</p>

<ul style="list-style-type: none"> - ordening scheepvaartverkeer op scheepvaartwegen - maatregelen registerloodsen 		<p>Scheepvaartverkeerswet - art. 53 Loodsenwet</p>	<p>vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.</p>
<p>1a4. transport (luchtvaart)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vervoerplicht - aanwijzingen beheer en gebruik luchthavens - opdrachten aan personeel 	<p>1a4. minister Defensie t.a.v. burgerluchtvaart via minister VenW</p>	<p>1a4. hfdst. V Luchtvaartwet*</p>	
<p>1a5. transport (luchtverkeer)</p> <ul style="list-style-type: none"> - aanwijzingen aan Luchtverkeersleiding Nederland 	<p>1a5. minister Defensie via minister VenW</p>	<p>1a5. hfdst. 9 Wet luchtvaart*</p>	<p>1a5. Zie verder schema luchtvaart.</p>
<p>1a6. transport gevaarlijke stoffen</p> <ul style="list-style-type: none"> - afwijken, tijdelijk vervangen wetgeving 	<p>1a6. minister Defensie</p>	<p>1a6. art. 60 Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Wvgs)*</p>	<p>1a6. Art. 23 Wvgs geldt in normale omstandigheden.</p>
<p>1b. prestaties t.b.v defensie</p> <p>1b1. prestatieplicht</p>	<p>1b1. minister VenW en minister Defensie gezamenlijk ter uitvoering van militaire taak (bij geen overeenstemming: minister Defensie)</p>	<p>1b1. art. 10c Distributiewet*</p>	
<p>1b2. leveranties (roerende zaken)</p>	<p>1b2. - burgemeester op aanvraag van daartoe door minister Defensie aangewezen militairen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rechtstreekse vordering door daartoe door minister Defensie aangewezen officieren 	<p>1b2. art. 6, 28*, 35* Inkwartieringswet</p>	<p>1b2. De Inkwartieringswet is niet afgestemd op de in 2005 gemoderniseerde Distributiewet. Art. 6 Inkwartieringswet kan vormvrij worden</p>

	- algemene vordering van alle inwoners door minister Defensie		toegepast, maar is een noodbevoegdheid.
1c. inkwartiering en 'onderhoud'			
1c1. inkwartiering (en 'onderhoud')	1c1. idem	1c1. idem	
1c2. geen toepassing warenwetgeving t.a.v. voor militair gebruik bestemde waren	1c2. minister Defensie	1c2. art. 2a Warenwet*	
1d. vordering en onteigening algemeen:			
1d1. vordering (eigendom of gebruik, m.u.v. zeeschepen)	1d1a. minister Defensie	1d1a. art. 3a* en 23 Vorderingswet	
	1d1b. militair gezag	1d1b. art. 18 Oorlogswet voor Nederland*	1d1b. Militair gezag, zie 1a3.
1d2. onteigening	1d2. hoogste militaire autoriteit ter plaatse aanwezig	1d2. art. 76a bis Onteigeningswet*	1d2. Dit kan ook betrekking hebben op onroerende zaken, anders dan leveranties o.g.v. de Inkwartieringswet.
1e. verbieden/beperken toegang, gebruik van gebouwen, verblijfplaatsen, terreinen	1e. minister Defensie of tijdens beperkte of algemene noodtoestand het militair gezag	1e. art. 10 Oorlogswet voor Nederland*	1e-f. Militair gezag, zie 1a3.
1f. terreinen, opstellen, spoorweginfrastructuur	1f. militair gezag	1f. art. 16, 17 Oorlogswet voor Nederland*	
1f1. wegruimen			
1f2. veranderingen terreinen, opstellen			

<p>1f3. onbruikbaar maken spoorweginfrastructuur</p> <p><u>2. burgers</u></p> <p>2a. inlichtingen</p> <p>2b. vertoeven in open lucht</p> <p>2c. toegang, verkeer binnen, verlaten van gebieden</p> <p>2d. verordenende bevoegdheid</p> <p>2e. inleveren wapens, gevaarlijke stoffen</p> <p>2f. arbeid t.b.v. krijgsmacht</p> <p>2g. afwijken bepalingen arbeidsomstandigheden en milieu</p> <p>2h. lijkbezorging</p> <p>2i. postdienst</p> <p>2j. vergunningstelsel samenkomsten, vergaderingen</p> <p>2k. onderzoek kleding en lichaam</p> <p>2l. elke plaats betreden</p> <p>2m. inbeslagname voorwerpen</p>	<p>2a-c. minister Defensie of tijdens beperkte of algemene noodtoestand het militair gezag</p> <p>2d-p. militair gezag</p>	<p>2. hfdst. II Oorlogswet voor Nederland*</p>	<p>2a-q1. Militair gezag, zie 1a3.</p>
--	--	--	--

<p>2n. verblijf in gebied van bepaalde personen</p> <p>2o. wijziging plaats vrijheidsbeneming</p> <p>2p. interneren</p> <p>2q. ontruimen gebieden, niet-verlaten van gebieden</p> <p>NB. voor maatregelen t.a.v telecommunicatie, post, censuur, zie schema media en openbaarheid</p> <p><u>3. civiel gezag</u></p> <p>3a. opdrachten organen burgerlijk gezag</p> <p>3b. overname bevoegdheden burgemeester en commissaris van de Koning inzake brand, rampenbestrijding en openbare orde</p> <p><u>4. inundatie</u></p> <p><u>5. aanwijzing en optreden rijksheren</u>, uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister</p>	<p>2q1. militair gezag</p> <p>2q2. minister Defensie en minister BZK gezamenlijk</p> <p>3a-b. militair gezag</p> <p>4. minister Defensie of door hem gemachtigde militaire autoriteit</p> <p>5. aanwijzing: regering, bij amvb optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister Defensie</p>	<p>2q2. art. 2a Wet verplaatsing bevolking*</p> <p>3a-b. art. 27, 28, 29, 30 Oorlogswet voor Nederland*</p> <p>4. Wet militaire inundatiën*</p> <p>5. - art. 27 Vervoersnoodwet - art. 22 Havennoodwet - art. 10b Distributiewet - art. 16 Prijzennoodwet en</p>	<p>3a. M.u.v. leden hoge colleges van staat, ministers, rechters.</p> <p>Militair gezag, zie 1a3.</p> <p>5. Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase.</p>
--	--	--	---

		Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving (toepassing Vorderingswet)	De aanwijzing van rijksheren op grond van de Vervoersnoodwet, de Havennoodwet en de Distributiewet heeft nog niet plaatsgevonden. De aanwijzing in het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving is verouderd.
--	--	---	---

defensiepersoneel

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. militaire dienst</u> 1a. oproep dienstplichtigen in buitengewone omstandigheden 1b. inlijving krijgsmacht	1a. minister Defensie 1b. militair gezag	1a. art. 19 Kaderwet dienstplicht* 1b. art. 37 Oorlogswet voor Nederland*	1b. Militair gezag, zie hierboven onder militaire taak, 1a3.
<u>2. medisch wetenschappelijk onderzoek</u> wijziging procedure toetsing wetenschappelijk onderzoek naar de bescherming tegen de omstandigheden waaraan militair personeel bij operationele inzet kan worden blootgesteld, voorzover de proefpersonen behoren tot het militair personeel	2. minister VWS in overeenstemming minister Defensie	2. art. 32 Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen*	

--	--	--	--

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht). De Coördinatiewet uitzonderingstoestanden geldt niet voor rijkswetgeving.

Art. 69 Oorlogswet voor Nederland is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 69) als in werking moeten worden gesteld (art. 1).

Art. 42 lid 2, art. 44a lid 2 en art. 51 lid 2 Inkwartieringswet zijn abusievelijk niet opgenomen in de lijsten A en B van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden.

Art. 32 Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen is abusievelijk nog niet in werking getreden en dient bij toepassing zowel in werking te treden als in werking te worden gesteld conform art. 31.

NB 1. De Wet medewerking verdedigingsvoorbereiding en de Wet beschikbaarheid goederen hebben betrekking op de preparatiefase.

NB 2. De Wet behoud scheepsruimte 1939 heeft geen betekenis naast de Vervoersnoodwet. De aangekondigde intrekking van deze wet bij modernisering van de rijksnoodwetgeving heeft nog niet plaatsgevonden (Kamerstukken II 2003/04, 29 514, nr. 3, p. 15).

Dierziekten en plantenziekten

dierziekten

(nationale basisregeling)

maatregelen bij milieu-incidenten, zie hieronder

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. informatie</u></p> <p>1a. informatie aan overheid</p> <p>1a1. melding dier dat verschijnselen van een besmettelijke dierziekte vertoont of indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat een dier in de gelegenheid is geweest om te worden besmet of drager van smetstof is</p> <p>1a2. dierenarts die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een dier verschijnselen vertoont van een besmettelijke dierziekte waarop afdeling 3 van hoofdstuk II Gezondheids- en welzijnswet voor dieren van toepassing is, danwel van een andere door minister LNV aangewezen dierziekte, of indien een dierenarts weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een dier is aangetast door een dergelijke</p>	<p>1a1. houder aan ambtenaar aangewezen krachtens art. 114 lid 1 Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Regeling aanwijzing ambtenaren Gezondheids- en welzijnswet voor dieren)</p> <p>1a2. dierenarts aan ambtenaar (idem)</p>	<p>1a1. art. 19 Gezondheids- en welzijnswet voor dieren</p> <p>1a2 en a3. art. 100 idem</p>	<p>De komende Wet dieren vervangt onder meer de regeling inzake dierziekten in de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (31 389).</p>

<p>besmettelijke dierziekte of drager van smetstof is, danwel weet dat een dier de krachtens artikel 31b lid 2 Gezondheids- en welzijnswet voor dieren door minister LNV aangewezen ziekteverschijnselen vertoont</p> <p>1a3. een ieder die in het kader van werkzaamheden die in een onderzoekinstelling worden verricht, gevallen van besmettelijke dierziekten opmerkt waarop afdeling 3 van hoofdstuk II Gezondheids- en welzijnswet voor dieren van toepassing is, danwel van een andere door minister LNV aangewezen dierziekte, danwel bij een dier de krachtens artikel 31b lid 2 Gezondheids- en welzijnswet voor dieren door minister LNV aangewezen ziekteverschijnselen opmerkt</p> <p>1b. informatie overheden onderling</p> <p><u>2. maatregelen</u></p> <p>2a. eigen maatregelen (verplichtingen van houder)</p> <p>2a1. ziek of verdacht dier verlaat niet zijn verblijfplaats tenzij toestemming of bevel minister LNV</p>	<p>1a3. een ieder die in het kader van werkzaamheden die in een onderzoekinstelling worden verricht aan ambtenaar (idem)</p> <p>1b. minister LNV aan gemeente</p> <p>2a1 en 2. houder</p>	<p>1b. art. 21 lid 2 idem</p> <p>2a1. art. 29 idem</p>	
---	---	--	--

<p>2a2. preventieve maatregelen inzake besmetting of verspreiding</p> <p>2b. maatregelen overheid</p> <p>2b1. weren van besmettelijke dierziekten: verbieden invoer, reiniging/ontsmetting vervoermiddelen, reiniging/ontsmetting of vernietiging verpakkingsmateriaal</p> <p>2b2. preventie en bestrijding besmettelijke dierziekten - vervoersverbod (<i>standstill</i>) - instelling beschermings- en toezichtsgebieden - regels ter voorkoming van overbrenging van een besmettelijke dierziekte, zoals inzake het opsluiten van dieren, behandelen/onschadelijk maken producten van dierlijke oorsprong, diervoeder en vervoermiddelen, het betreden van bedrijven, fokken en export - schorsing van markten, sluiting van diergaarden of vergelijkbare inrichtingen of deze verbieden indien niet wordt voldaan aan te stellen regels - maatregelen tot bestrijding besmettelijke dierziekte, zoals afzonderen dieren, opstallen,</p>	<p>2b1. minister LNV, voor enkele onderwerpen in overeenstemming minister VWS</p> <p>2b2.</p> <p>- idem - idem - idem</p> <p>- idem</p> <p>- idem</p>	<p>2a2. art. 101a idem</p> <p>2b1. art. 10-14, 99 idem</p> <p>2b2.</p> <p>- art. 30 idem - betreffende Europese richtlijn - art. 17 Gezondheids- en welzijnswet voor dieren</p> <p>- art. 18 idem</p> <p>- art. 21, 22 idem</p>	<p>2b. Bij amvb of ministeriële regeling worden soorten of categorieën van dieren aangewezen voor toepassing van art. 15-32 Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (art. 10). Bij amvb wordt tevens bepaald wanneer dieren als verdachte dieren moeten worden aangemerkt (idem). Op grond van art. 31b kunnen andere dieren worden aangewezen.</p> <p>- De burgemeester van de betrokken gemeente verleent zijn medewerking bij het</p>
---	---	---	--

<p>plaatsen waarschuwborden, doden van zieke en verdachte dieren, reinigen en ontsmetten van gebouwen, behandelen van dieren of producten</p> <p><u>3. maatregelen t.a.v. diervoeders</u>, zie schema drinkwater, voedsel, diervoeders, biologische agentia</p> <p><u>4. visserij</u> regelen ter voorkoming of bestrijding visziekten: t.a.v. uitoefenen van de visserij, en verdere activiteiten in de keten</p>	4. minister LNV	4. art. 2b Visserijwet 1963	plaatsen en weer verwijderen van waarschuwborden en kentekenen (art. 23 lid 2).
--	-----------------	-----------------------------	---

plantenziekten

maatregelen bij milieu-incidenten, zie hieronder

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. maatregelen i.v.m. in- en uitvoer</u></p> <p><u>2a. maatregelen ter voorkoming van het optreden en van de verbreiding van schadelijke organismen en ter bestrijding daarvan</u></p> <p><u>2b. verplichtingen van eigenaar of</u></p>	<p>1a. minister LNV bij regeling</p> <p>1b. directeur van de Plantenziektenkundige Dienst</p> <p>2. minister LNV bij of krachtens amvb</p>	<p>1. art. 2 Plantenziektenwet</p> <p>2. art. 3 Plantenziektenwet, Besluit bestrijding schadelijke organismen</p>	<p>Plantenziekten hebben in beginsel geen relatie met de volksgezondheid, maar kunnen economisch zeer schadelijk zijn.</p> <p>Er is een Wet planten aangekondigd.</p>

<p><u>houder van een partij</u></p> <p><u>3. toepassing gewasbeschermingsmiddelen en biociden:</u> vrijstelling verlenen met het oog op een beperkt en gecontroleerd gebruik van de verboden, bedoeld in de artikelen 19 en 20 Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, voor ten hoogste 120 dagen, voor het gebruik van een biocide voor zover noodzakelijk wegens een, niet op andere wijze te bestrijden gevaar</p>	<p>3. minister LNV, ambtshalve of op aanvraag</p>	<p>3. art. 65 Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden</p>	<p>3. Art. 65 Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden is de opvolger van art. 16a Bestrijdingsmiddelenwet.</p>
--	---	---	--

milieu-incidenten en dieren, gewassen

voor kernongevallen, zie schema milieu

voor maatregelen ten aanzien van de voedselveiligheid in het algemeen en ten aanzien van diervoeders, zie schema drinkwater, voedsel, diervoeders, biologische agentia

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. dieren die worden gehouden</u> 1a. opstallen/opkoken of bedrijf alleen verlaten met toestemming, ook preventief</p> <p>1b. merken, voeren, drenken op voorgeschreven wijze</p>	<p>1a. minister LNV; de aanwijzing van een schadelijke stof vindt plaats in overeenstemming met minister VWS</p> <p>1b-d. minister LNV</p>	<p>1a. art. 98 lid 1 en 2 Gezondheids- en welzijnswet voor dieren</p> <p>1b en c. art. 98 lid 4 idem</p>	<p>1 en 2. De komende Wet dieren biedt een basis voor de minister van LNV om op treden bij een milieu-incident, zowel ten aanzien van veeteelt als in het wild levende dieren met inbegrip van visserij (31 389, zie art. 5.10 en 5.12 wetsontwerp).</p>

<p>1c. verlaten van het bedrijf van producten van die (1b) dieren afkomstig alleen na toestemming</p> <p>1d. voorschriften t.a.v. alle handelingen in de voedselketen</p> <p><u>2. visserij</u> 2a. voorschriften t.a.v. alle handelingen in de voedselketen</p> <p>2b. alle maatregelen vanwege gevaar voor mens of milieu door stoffen, preparaten of genetisch gemodificeerde organismen dan wel handelingen daarmee, zoals visserijverbod i.v.m. een verontreiniging van water</p> <p><u>3. gewassen</u> 3a. voorschriften t.a.v. alle handelingen in de voedselketen</p> <p>3b. alle maatregelen vanwege gevaar voor mens of milieu door stoffen, preparaten of genetisch gemodificeerde organismen dan wel handelingen daarmee, zoals in beslag nemen en vernietigen van gewassen</p>	<p>2a. minister LNV</p> <p>2b. minister VROM, in overeenstemming met minister LNV</p> <p>3. idem</p>	<p>1d. art. 6 Noodwet voedselvoorziening*</p> <p>2a. art. 6 Noodwet voedselvoorziening*</p> <p>2b. art. 17.19 nieuw Wet milieubeheer</p> <p>3. idem</p>	<p>Zie ook art. 174 en 175 Wetboek van strafrecht.</p> <p>2b. Per 1 juni 2008, opvolger van art. 40 Wet milieugevaarlijke stoffen, zie schema milieu.</p>
---	--	---	---

NB. Aanwijzing en optreden rijksheren, uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister, zie schema drinkwater, voedsel, diervoeders, biologische agentia, onder voedselvoorziening.

Drinkwater, voedsel, diervoeders, biologische agentia

(nood)drinkwater en noodwater

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a1. inlichtingen verstrekken 1a2. informatie bij besmetting 1b. algemeen, zie schema rampenbestrijding algemeen	1a1. eigenaar waterleidingbedrijf aan VROM-inspecteur 1a2. idem en informatie aan verbruikers	1a1. art. 5 Waterleidingwet 1a2. art. 17o Waterleidingbesluit	Er zijn in deze sector drie basistaken op het terrein van crisisbeheersing: (1) continuïteit, het zo lang mogelijk de openbare voorziening in stand houden, (2) nooddrinkwatervoorziening, d.w.z. maatregelen buiten (een deel van) de normale infrastructuur om en (3) levering van noodwater, niet-drinkbaar water voor sanitaire en hygiënische doeleinden. De komende Drinkwaterwet zal de Waterleidingwet vervangen (30 895).
<u>2. maatregelen</u> 2a. waarborgen instandhouding openbare drinkwatervoorziening	2a. eigenaar waterleidingbedrijf	2a. art. 14a lid 1 Waterleidingwet; het onderliggende Besluit bescherming waterleidingbedrijven 1989 is verouderd; art. 17o Waterleidingbesluit	
2b. opleggen maatregelen aan waterleidingbedrijf inzake kwaliteit, hoeveelheid, druk drinkwater	2b. VROM-inspecteur; minister VROM aan VROM-inspecteur	2b. art. 7 Waterleidingwet; art. 10.1.3.1 vierde tranche Algemene wet bestuursrecht (Awb)	
2c. levering van leidingwater verbieden of slechts toestaan	2c. idem	2c. art. 8 Waterleidingwet; art. 10.1.3.1 vierde tranche	

<p>voor gebruik in aangegeven gevallen</p> <p>2d. onverwijldde voorziening in plaats van algemene maatregel van bestuur ter voorkoming of beperking van ernstig gevaar of dreigend ernstig gevaar</p>	<p>2d1. minister VROM</p> <p>2d2. minister Justitie</p>	<p>Awb</p> <p>2d. art. 4 lid 9 Waterleidingwet</p> <p>2d2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 4 lid 9 Waterleidingwet</p>	<p>2d2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
<p>2e. maatregelen bij besmetting</p>	<p>2e. eigenaar</p>	<p>2e. art. 17o Waterleidingbesluit</p>	
<p>2f. bereiden drinkwater uit oppervlaktewater dat niet aan kwaliteitseisen voldoet indien dat laatste het gevolg is van overstromingen, natuurrampen of uitzonderlijke weersomstandigheden</p>	<p>2f. bij wet</p>	<p>2f. art. 17d Waterleidingbesluit</p>	
<p>2g. maatregelen t.a.v. de gezondheid van personeel</p>	<p>2g1. eigenaar</p> <p>2g2. VROM-inspecteur</p>	<p>2g. art. 9-13 Waterleidingwet, art. 18-23 Waterleidingbesluit</p>	
<p>2h. beperking gebruik drinkwater door consumenten</p>	<p>2h1. waterleidingbedrijf</p> <p>2h2. burgemeester</p>	<p>2h1. algemene leveringsvoorwaarden</p> <p>2h2. art. 176 Gemeentewet, zie schema rampenbestrijding algemeen</p>	<p>2i. Een interventie jegens een waterleidingbedrijf vindt plaats door de</p>

<p>2i. overige maatregelen door openbaar bestuur, zie toelichting en zie schema rampenbestrijding algemeen</p> <p><u>3. maatregelen bij milieu-incidenten, i.h.b. kernongevallen</u>, zie schema milieu</p> <p><u>4. vordering en onteigening</u> zie schema schaarste algemeen</p> <p><u>5. aanwijzing en optreden rijksheren</u>, uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister</p>	<p>5. aanwijzing heeft niet plaatsgevonden</p>	<p>5. art. 16 Prijzennoodwet</p>	<p>regionale VROM-inspecteur of eventueel door de minister van VROM. De burgemeester zou op grond van zijn noodbevelsbevoegdheid (inclusief het opperbevel) aan een waterleidingbedrijf zo nodig een opdracht kunnen geven; toepassing van het beginsel van subsidiariteit houdt echter in dat hij een verzoek tot interventie doet aan de regionale VROM-inspecteur. De burgemeester past dan dus in beginsel niet zijn bevoegdheden toe.</p> <p>5. Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. In de praktijk is de regionale VROM-inspecteur</p>
--	--	----------------------------------	---

<p>2c. voorschriften t.a.v. alle handelingen in de voedselketen (t/m de koop), waaronder een productieplicht, het vaststellen van prijzen en het inleveren van grond-, hulpstoffen, verpakkingsmateriaal en machines e.d.</p> <p>2d. hamsterverbod</p> <p>2e. distributiemaatregelen, bijv. rantsoenering, zie verder schema schaarste algemeen</p> <p>2f. vordering en onteigening: onteigening en beschikbaarstelling aan bevolking en bedrijven van levensmiddelen (incl. diervoeders), grondstoffen van levensmiddelen; zie verder schema schaarste algemeen</p>	<p>2d. minister LNV</p> <p>2e. minister EZ of minister LNV</p> <p>2f1. burgemeester na algemene of bijzondere machtiging minister LNV of minister EZ (evt. na overleg met militair gezag) of op last van minister LNV of minister EZ t.b.v. andere gemeenten</p> <p>2f2. burgemeester</p>	<p>2c. art. 6, 7, 9, 10 Noodwet voedselvoorziening*</p> <p>2d. art. 3 lid 2 Hamsterwet*</p> <p>2e. art. 4-7 Distributiewet*</p> <p>2f1. art. 76a ter lid 1, 76c, 76d en 76f Onteigeningswet*</p> <p>2f2. art. 175 Gemeentewet</p>	<p>overlappen elkaar gedeeltelijk, maar de aanpak verschilt; de 1ste heeft direct betrekking op de bodem, de 2de heeft betrekking op producten van landbouw en visserij.</p> <p>2c. Een aantal van deze maatregelen kan ook op de Landbouwwet worden gebaseerd. Indien dat mogelijk is, dient dat ook te gebeuren, omdat dan aan de voorwaarde buitengewone omstandigheden niet is voldaan (het onderdeel subsidiariteit).</p> <p>2f1. Militair gezag is een vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.</p> <p>2f2. De burgemeester kan</p>
--	---	---	---

<p>2g. medewerking vorderen van orgaan van produktschap of bedrijfschap</p>	<p>2g. minister LNV</p>	<p>2g. art. 15 Noodwet Voedselvoorziening</p>	<p>op grond van zijn algemene noodbevoegdheden formeel ook voedsel vorderen en herverdelen, maar gezien de gecentraliseerde aanpak zal dit alleen aan de orde zijn in acute situaties waarbij centrale maatregelen niet kunnen worden afgewacht of geen effect sorteren. Bovendien zijn lokale maatregelen ten aanzien van winkel(ketens) met landelijke distributiekanaalen veelal niet zinvol. De burgemeester kan zo nodig maatregelen treffen ter handhaving van de openbare orde. Maatregelen inzake primaire levensbehoeften zoals dat staat in decentrale crisisplannen hebben geen betrekking op de algehele voedselvoorziening, maar op het beschikbaar stellen van primaire levensbehoeften aan mensen die vanwege een ramp elders zijn opgevangen.</p>
---	-------------------------	---	---

2h. schorsen verordeningen of andere besluiten van orgaan produktschap of bedrijfschap	2h. minister LNV	2h. art. 13 idem*	
2i1. overname bevoegdheden orgaan of commissie produktschap of bedrijfschap door dagelijks bestuur	2i1. dagelijks bestuur produktschap of bedrijfschap	2i. art. 14 idem*	
2i2. overname bevoegdheden dagelijks bestuur door voorzitter	2i2. voorzitter produktschap of bedrijfschap		
<u>3. aanwijzing en optreden rijksheren</u> , uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister	3. aanwijzing: regering, bij amvb (voedselcommissaris); optreden: isolatiecriterium	3. art. 18 Noodwet voedselvoorziening	3. Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. De aanwijzing is verouderd; de facto fungeert een vestigingsdirecteur van de directie regionale zaken van het ministerie als rijkshere. Art. 18 Noodwet voedselvoorziening bevat nog het verouderde isolatiecriterium i.t.t. het gemoderniseerde art. 16 Prijzenwet.

voedselveiligheid

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

<u>1. informatie</u> 1a. informatie tussen lidstaten en Europese commissie		1a. art. 50, 56 Europese Verordening nr. 178/2002, Pb. 2002 L 031/1 (hierna: 'Europese verordening')	Voor de ministers van LNV en VWS treedt de Voedsel en waren autoriteit (VWA) als uitvoerder en toezichhouder op. Tevens voert de VWA risicobeoordelingen uit.
1b. informeren minister LNV over gevaar levensmiddelen	1b. bedrijf, dierenarts	1b. art. 19 Europese verordening	
<u>2. maatregelen</u> 2a. eigen maatregelen bedrijf	2a. exploitant van een levensmiddelenbedrijf	2a. art. 19 idem	2. Voor art. 2a Warenwet, zie schema defensie.
2b1. tijdelijke maatregelen totdat de Europese commissie maatregelen heeft getroffen	2b1. lidstaat, minister VWS en minister LNV	2b1. art. 54 idem	
2b2. maatregelen EU - opschorting van het in de handel brengen of het gebruik - opschorting invoer uit derde land - vaststelling van bijzondere voorwaarden - elke andere tijdelijke passende maatregel	2b2. Europese commissie	2b2. art. 53 idem	
2c spoedvoorziening (amvb kan niet worden afgewacht) inzake waren van waren	2c minister VWS, bij regeling	2c art. 15 Warenwet	
2d. handelaar gelasten om consument te informeren over gevaar, of om waar terug te nemen	2d1. minister VWS 2d2. minister Justitie	2d1. art. 21 Warenwet 2d2. Besluit tijdelijke	2d1. Zie ook art. 174 en 175 Wetboek van strafrecht. 2d2. Zie voorwaarden

<p>2e. inbeslagname waren waarvoor een tijdelijk verbod ex art. 32k geldt</p>	<p>2e1. minister VWS 2e2. minister Justitie</p>	<p>herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 21 lid 1 en 2 Warenwet</p> <p>2e1. art. 32l Warenwet</p> <p>2e2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 32l lid 1 en 3 Warenwet</p>	<p>genoemd in het besluit.</p> <p>2e2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
<p>2f. vernietiging gevaarlijk gebleken waren</p>	<p>2f1. minister VWS 2f2. minister Justitie</p>	<p>2f1. art. 32m Warenwet</p> <p>2f2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 32m Warenwet</p>	<p>2f2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
<p>2g. tijdelijk beperken of verbieden gewasbeschermingsmiddel of biocide</p>	<p>2g. college voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden</p>	<p>2g. art. 40 lid 3, 67 lid 2 Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden</p>	
<p>2h. schorsen of doorhalen registratie diergeneesmiddel</p>	<p>2h. minister LNV in overeenstemming minister VWS</p>	<p>2h. art. 10, 11 Diergeneesmiddelenwet</p>	<p>2h. De komende Wet dieren zal de Diergeneesmiddelenwet</p>

<p><u>3. maatregelen bij milieu-incidenten</u> voor maatregelen t.a.v. dieren die worden gehouden, visserij en gewassen zie schema dierziekten en plantenziekten, voor kernongevallen zie schema milieu</p>			vervangen (31 389).
---	--	--	---------------------

diervoeders

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> informereren minister LNV over gevaar diervoeders	1. bedrijf, dierenarts	1. art. 32 Kaderwet diervoeders	De komende Wet dieren zal de Kaderwet diervoeders vervangen (31 389, zie in het bijzonder art. 5.11 wetsontwerp).
<u>2. maatregelen</u> 2a. eigen maatregelen bedrijf	2a. bedrijf diervoeders	2a. art. 32 idem	
2b1. tijdelijke maatregelen totdat de Europese commissie maatregelen heeft getroffen, zie onder voedselveiligheid en hierna 2c			
2b2. maatregelen EU, zie onder voedselveiligheid			
2c. maatregelen overheid, bijv.	2c. minister LNV	2c. art. 26-28 Kaderwet	

<p>verbod producten in het verkeer te brengen</p> <p>2d. maatregelen bij schaarste</p> <p>2d1. centraal</p> <p>2d2. decentraal: onteigening en beschikbaarstelling aan bevolking en bedrijven van levensmiddelen (incl. diervoeders), grondstoffen van levensmiddelen; zie verder schema schaarste algemeen</p> <p><u>3. aanwijzing en optreden rijksheren</u>, zie hierboven onder voedselvoorziening</p>	<p>2d1. minister LNV</p> <p>2d2a. burgemeester na algemene of bijzondere machtiging minister LNV of minister EZ (evt. na overleg met militair gezag) of op last van minister LNV of minister EZ t.b.v. andere gemeenten</p> <p>2d2b. burgemeester</p>	<p>diervoeders</p> <p>2d1. Noodwet voedselvoorziening*</p> <p>2d2a. art. 76a ter lid 1, 76c, 76d en 76f Onteigeningswet*</p> <p>2d2b. art. 175 Gemeentewet</p>	<p>2d1. Zie verder onder voedselvoorziening.</p> <p>2d2a. Militair gezag is een vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.</p> <p>2d2b. Zie onder voedselvoorziening, toelichting bij 2f2.</p>
--	---	--	--

biologische agentia

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

ontwikkeling, productie, in voorraad hebben, verwerving of bezit van biologische agentia verbieden, indien minister reden heeft om aan te nemen dat deze geëigend zijn om als strijdmiddel te worden gebruikt	<p>a. minister LNV of minister VWS in overleg minister LNV, in overeenstemming minister Defensie</p> <p>b. idem, maar minister Justitie</p>	<p>a. art. 2. Uitvoeringswet Verdrag biologische wapens</p> <p>b. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 2. Uitvoeringswet Verdrag biologische wapens</p>	<p>b. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
---	---	--	---

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

Art. 35 lid 2 Noodwet voedselvoorziening is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 35 lid 2) als in werking moeten worden gesteld (art. 4).

Art. 17 lid 1 Bodemproductiewet 1939 is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 17 lid 1) als in werking moeten worden gesteld (art. 17 lid 2). In art. 17 zijn inwerkingtreding van een wet en inwerkingstelling van noodbevoegdheden niet onderscheiden.

NB. De drinkwatersector is een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) kent één verwijzing naar drinkwaterwetgeving, zoals vermeld in dit schema.

Elektriciteit en gas

onderbreking levering elektriciteit

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. inlichtingen	1a1. door een producent, een leverancier, een handelaar, een netbeheerder, een elektriciteits- of gasbeurs of een afnemer aan minister EZ	1a1. art. 78, art. 4a E.wet jo art. 11 Regeling afnemers en monitoring Elektriciteitswet 1998 en Gaswet	1a1. Onder 1a1 staan enkele algemene bepalingen inzake het verstrekken van inlichtingen vermeld. Daarin is niet specifiek geregeld het melden van storingen in de responsfase aan minister EZ. Hiervoor zijn door EZ afspraken gemaakt met de netbeheerders; deze informeren zowel de regio's als het ministerie. EZ wordt door een netbeheerder geïnformeerd wanneer (afhankelijk van de afspraak) hetzij regionaal wordt opgeschaald naar grip 3, hetzij de meldkamer van de regio wordt gealarmeerd. Bij signalen van ernstige storingen kan EZ ook zelf contactpersonen bij de

	1a2. netbeheerders onderling	1a2. art. 9 Samenwerkingsregeling	netbeheerder bellen.
	1a3. informatie over een onderbreking aan het lokale gezag	1a3. art. 11b Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo)	1a3. Het betreft de situatie dat een onderbreking leidt tot problemen van openbare orde of openbare veiligheid. Zie ook onder 3c voor de relatie met het lokale gezag.
	1a4. informatie over rampen en zware ongevallen door het lokale gezag	1a4. art. 11a Wrzo	1a4. Het betreft het informeren van beheerders van vitale infrastructuur (dat is meestal nog niet in gemeenten of regio's zo geregeld).
1b. storingsregistratie	1b. netbeheerder, melding van afnemer	1b. art. 19a, 19e E.wet, hoofdstuk 2 Regeling kwaliteitsaspecten netbeheer elektriciteit en gas (Stcrt. 2004, 253)	
<u>2. eigen maatregelen sector</u> 2a. herstel net	2a. netbeheerder	2a. art. 16 lid 1 onder c E.wet, art. 16 lid 1 onder c Regeling kwaliteitsaspecten netbeheer elektriciteit en gas	
2b. maatregelen ter handhaving van	2b. netbeheerder landelijke	2b. art. 26b E.wet, art. 15,	2b. TenneT heeft in geval

<p>de energiebalans, met de volgende volgorde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inzet van regelvermogen - inzet van reservevermogen - inzet van noodvermogen - oproep aan producenten nog niet beschikbaar gesteld vermogen in te zetten en zo nodig het geven van opdrachten daartoe - inzet van gedoogvermogen - afschakelen van afnemers en het terzake geven van opdrachten aan netbeheerders <p>en tenslotte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - geheel of gedeeltelijk annuleren van exporten 	<p>hoogspanningsnet (TenneT)</p>	<p>19, 20 Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden elektriciteit (Stcrt. 2005, 9), uitwerking (volgens art. 31, 36 E.wet) in hoofdstuk 2</p> <p>Systeemcode; export en geven van opdrachten: art. 2.2 lid 2 en 5 Systeemcode, art. 16 lid 2 onder c en lid 6 E.wet</p>	<p>van dreigende ernstige storingen voorrang boven de overige netbeheerders bij het aanspreken van producenten ten behoeve van productieverhuizing of ten behoeve van de inzet van andere beschikbare middelen (art. 21 Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden elektriciteit).</p>
<p>2c. prioriteitsvolgorde in de afschakel- en herstelplannen, voor zover technisch mogelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - openbare orde en veiligheid, volksgezondheid - kritische processen industrie, nuts- en basisvoorzieningen - overige industrie, openbare gebouwen, bedrijven en consumenten 	<p>2c. netbeheerders</p>	<p>2c. art. 22, 23 Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden elektriciteit, art. 2.2 lid 14 t/m 19 Systeemcode</p>	<p>2c. De afschakel- en herstelplannen zijn toegespitst op regionale omstandigheden (art. 22 Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden elektriciteit). Zie ook onder 3c voor de relatie met het lokale gezag.</p>
<p>2d. samenwerking</p>	<p>2d. netbeheerders</p>	<p>2d. art. 31 lid 1 onder e E.wet, art. 10 Samenwerkingsregeling</p>	
<p>2e. maatregelen bij onvoorziene situaties</p>	<p>2e. netbeheerders</p>	<p>2e. art. 7.1 Netcode, art. 13 Samenwerkingsregeling</p>	

<p><u>3. maatregelen overheid</u> 3a. centrale overheid 3a1. aanwijzingen aan netbeheerder in responsfase: bij taakverwaarlozing opdracht geven aan de netbeheerder een voorziening te treffen</p> <p>3a2. prioritering (verdeling van schaarste)</p> <p>3b. Europese Unie: besluiten dat de lidstaat de maatregelen dient aan te passen of in te trekken, voor zover zij de concurrentie zodanig verstoren en het handelsverkeer dermate ongunstig beïnvloeden, dat dit strijdig is met het gemeenschappelijk belang</p> <p>3c. decentrale overheden: maatregelen inzake effecten van een onderbreking (openbare orde en openbare veiligheid: zorg voor bevolking, huur of evt. vordering noodaggregaten, evt. avondklok bij een <i>blackout</i> e.d., zie schema rampenbestrijding algemeen en schema openbare orde)</p>	<p>3a1. minister EZ</p> <p>3a2. minister EZ</p> <p>3b. Europese Commissie</p>	<p>3a1. art. 13 lid 2 E.wet</p> <p>3a2. art. 1 lid 2, art. 5*, 10a* Distributiewet, zie verder schema schaarste algemeen</p> <p>3b. art. 24 tweede elektriciteitsrichtlijn 2003/54/EG, Pb. L176/37</p>	<p>3. De Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa), directie Toezicht energie (DTe), vervult geen rol in de responsfase, wel in de preventiefase.</p> <p>3c. Organen van decentrale overheden hebben geen invloed op het functioneren van de sector zelf (de continuïteit van de levering), overheidsinterventie in de sector is gecentraliseerd; zij zijn alleen verantwoordelijk voor aanpak van de effecten voor openbare orde en openbare veiligheid.</p>
--	---	--	--

<p><u>4. koelwater</u>, zie schema oppervlaktewater en waterkering onder watertemperatuur</p>			<p>Eventuele informatie door of afstemming met elektriciteitsbedrijven verandert dat niet.</p>
---	--	--	--

onderbreking levering gas

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. informatie</u> 1a. inlichtingen</p>	<p>1a1. door een producent, een leverancier, een handelaar, een netbeheerder, een gasbeurs of een afnemer aan minister EZ</p>	<p>1a1. art. 34 Gaswet</p>	<p>1a1. Art. 34 Gaswet is een algemene bepaling inzake het verstrekken van inlichtingen. Daarin is niet specifiek geregeld het melden van storingen in de responsfase aan minister EZ. Hiervoor zijn door EZ afspraken gemaakt met de netbeheerders; deze informeren zowel de regio's als het ministerie. EZ wordt door een netbeheerder</p>

1b. storingsregistratie	<p>1a2. netbeheerders onderling</p> <p>1a3. informatie over een onderbreking aan het lokale gezag</p> <p>1a4. informatie over rampen en zware ongevallen door het lokale gezag</p>	<p>1a2. art. 5 Samenwerkingsregeling netbeheerders gas</p> <p>1a3. art. 11b Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo)</p> <p>1a4. art. 11a Wrzo</p>	<p>geïnformeerd wanneer (afhankelijk van de afspraak) hetzij regionaal wordt opgeschaald naar grip 3, hetzij de meldkamer van de regio wordt gealarmeerd. Bij signalen van ernstige storingen kan EZ ook zelf contactpersonen bij de netbeheerder bellen.</p> <p>1a3. Het betreft de situatie dat een onderbreking leidt tot problemen van openbare orde of openbare veiligheid. Zie ook de toelichting bij onderbreking levering elektriciteit, 3c, voor de relatie met het lokale gezag.</p> <p>1a4. Het betreft het informeren van beheerders van vitale infrastructuur (dat is meestal nog niet in gemeenten of regio's zo geregeld).</p>
	1b. netbeheerder, melding van	1b. art. 8 lid 3, art. 35a lid	

<p><u>2. eigen maatregelen sector</u> 2a. reparatie gastransportnet</p> <p>2b. het in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet (balanceren)</p> <p>2c. samenwerking</p> <p>2d. maatregelen bij onvoorziene situaties</p>	<p>afnemer</p> <p>2a. netbeheerder</p> <p>2b. netbeheerder landelijk gastransportnet (Gas Transport Services GTS, zelfstandig dochter van Gasunie)</p> <p>2c. netbeheerders</p> <p>2d. netbeheerders</p>	<p>5 Gaswet, hoofdstuk 2 Regeling kwaliteitsaspecten netbeheer elektriciteit en gas (Stcrt. 2004, 253)</p> <p>2a. art. 10 lid 3 onder a Gaswet, art. 16 lid 1 onder c Regeling kwaliteitsaspecten netbeheer elektriciteit en gas</p> <p>2b. art. 10a lid 1 onder b, art. 12, 12b lid 1 onder d Gaswet, art. 14 Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden gas (Stcrt. 2005, 9), uitwerking (volgens art. 12f Gaswet) in de code Wettelijke taken LNB van algemeen belang</p> <p>2c. art. 12b lid 1 onder e Gaswet, art. 5 Samenwerkingsregeling netbeheerders gas</p> <p>2d. art. 7 Samenwerkingsregeling netbeheerders gas, art. 5.1 Aansluit- en transportvoorwaarden Gas - RNB</p>	<p>2. Anders dan bij elektriciteit, wordt bij gas niet gewerkt met prioritaire gebruikers i.v.m. afschakelen en herstel (Kamerstukken II 2006/07, 29 023, nr. 39, p. 5).</p> <p>2b. LNB: landelijke netbeheerder.</p> <p>2d. RNB: regionale netbeheerders.</p>
--	--	--	--

<p><u>3. maatregelen overheid</u> 3a. centrale overheid 3a1. aanwijzingen aan netbeheerder in responsfase: bij taakverwaarlozing opdracht geven aan de netbeheerder een voorziening te treffen</p> <p>3a2. prioritering (verdeling van schaarste)</p> <p>3b. Europese Unie: besluiten dat de lidstaat de maatregelen dient aan te passen of in te trekken, voor zover zij de concurrentie zodanig verstoren en het handelsverkeer dermate ongunstig beïnvloeden, dat dit strijdig is met het gemeenschappelijk belang</p> <p>3c. decentrale overheden: zie hierboven onder onderbreking levering elektriciteit, 3c</p>	<p>3a1. minister EZ</p> <p>3a2. minister EZ</p> <p>3b. Europese Commissie</p>	<p>3a1. art. 5 lid 2 Gaswet</p> <p>3a2. art. 5*, 10a* Distributiewet, zie verder schema schaarste algemeen</p> <p>3b. art. 26 tweede gasrichtlijn 2003/55/EG, Pb. L176/57</p>	<p>3. De Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa), directie Toezicht energie (DTe), vervult geen rol in de responsfase, wel in de preventiefase.</p>
--	---	--	--

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

NB 1. Publicatie van de codes en samenwerkingsregeling (voorwaarden): www.nma-dte.nl.

NB 2. De regelingen inzake *suppliers of last resort* (noodleveranciers) staan niet in het schema vermeld. Deze hebben betrekking op de situatie dat een vergunninghouder (leverancier aan kleingebruikers) niet langer in staat is om te leveren (bijv. vanwege faillissement). Dan neemt een andere leverancier het over; deze wordt de *supplier of last resort* genoemd (Besluit leveringszekerheid Elektriciteitswet 1998, art. 3.1d Systeemcode, Besluit leveringszekerheid Gaswet, art. 2.2 Wettelijke taken van LNB van algemeen belang).

NB 3. Elektriciteit en gas zijn sectoren die vallen onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) bevat echter geen verwijzing naar wetten die betrekking hebben op deze sectoren.

Financieel verkeer

kredietbeperking en bankenmoratorium

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. invoering vergunningstelsel inzake verlenen van <u>kredieten</u> en inzake het beschikken over openstaande kredieten	1. minister Financiën	1. art. 3 Noodwet financieel verkeer*	
2. instellen <u>bankenmoratorium</u> : invoering vergunningstelsel inzake het beschikken in contanten over schuldvorderingen; tot een te bepalen bedrag behoudt de rekeninghouder de vrije beschikking over de opeisbare tegoeden	2. idem	2. art. 4 idem*	2. Bij een plotselinge extreme vraag naar chartaal geld kan de liquiditeitspositie van banken in gevaar komen. Door de onderhavige maatregel wordt het verboden zonder vergunning contanten tot een hoger dan bij die maatregel bepaald bedrag per week of maand per rekeninghouder bij banken op te nemen.

monetair beleid

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
zie toelichting			Het monetair beleid in normale omstandigheden behoort tot het terrein van

hulpgeld			
3b. geven van nadere voorschriften		3b. art. 12 idem*	
4. <u>kredieten, voorschotten aan de staat</u> : in blanco	4. door DNB volgens regels van minister Financiën	4. art. 14 idem*	4. DNB verleent aan de staat kredieten of voorschotten in blanco wanneer dit voor een tijdelijke versterking van 's Rijks schatkist noodzakelijk is.

girale betaling

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
bepalen dat een schuldeiser girale betaling van een geldschuld niet kan uitsluiten	minister Financiën	art. 13 Noodwet financieel verkeer*	

verzekeringen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. verzekeringsmoratorium</u> , levensverzekeringsondernemingen, pensioen- en spaarfondsen: invoering vergunningstelsel inzake: - niet periodieke uitkeringen van levensverzekeringen of van zodanige uitkering door pensioen- of spaarfonds - beëindiging overeenkomst van levensverzekering door afkoop,	1. minister Financiën	1. art. 17-18 Noodwet financieel verkeer*	1. Het doel van de moratoire regeling is enerzijds de kaspositie van de levensverzekeraars en pensioen- en spaarfondsen te beschermen en anderzijds het doen van periodieke uitkeringen zoveel als mogelijk is te waarborgen. Zij zullen

<p>daarop beleningen aan te gaan, daarin vervatte rechten over te dragen, of de daarin vervatte verplichting tot het doen van niet-periodieke uitkeringen om te zetten in de verplichting tot het doen van periodieke uitkeringen</p> <p>2. korting op <u>dekking terroristischerisico</u> door verzekeringsondernemingen: korting of niet-uitkering boven een te bepalen bedrag van levensverzekeringen, schadeverzekeringen, natura-uitvaartverzekeringen</p> <p>3. bepalen dat <u>oorlogsrisico</u> is meeverzekerd in levensverzekeringen, tevens van toepassing op aanspraken verbonden aan deelneming in een pensioen- of spaarfonds</p> <p>4. voor de staat met Nederlandse verzekeraars herv verzekeringsovereenkomsten aangaan tegen het gevaar van molest en tegen gewone transportgevaren inzake <u>zeeschepen, binnenvaartschepen, luchtvaartuigen, te transporteren zaken en belangen welke samenhangen met de exploitatie van schepen, luchtvaartuigen en het</u></p>	<p>2. idem</p> <p>3. idem</p> <p>4. minister VenW en minister Financiën gezamenlijk</p>	<p>2. art. 18b-18d idem*</p> <p>3. art. 19-24 idem*</p> <p>4. Zee- en Luchtvaart Verzekeringwet 1939</p>	<p>immers geen rekening hebben gehouden met buitengewone omstandigheden.</p> <p>4. Dit is een rijkswet. Anders dan de oorspronkelijke considerans doet vermoeden, is dit geen noodwet. Toepassing van deze wet is aan de orde indien het niet mogelijk is om normale verzekeringen af te sluiten vanwege gevaar voor</p>
---	---	--	--

<u>vervoer van zaken</u>			molest of omdat de commerciële molestverzekeringen zijn vervallen; de staat treedt dan zelf als verzekeraar op. Toepassing is beperkt, omdat de wet alleen betrekking heeft op schepen onder Nederlandse vlag en Nederlandse luchtvaartuigen.
--------------------------	--	--	---

beleggingsinstellingen en effectenbeurzen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. moratorium</u> <u>beleggingsinstellingen:</u> invoering vergunningstelsel inzake het door een beheerder rechtstreeks of middellijk inkopen van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling	1. minister Financiën	1. art. 18a Noodwet financieel verkeer*	
<u>2. effectenbeurzen:</u> regels inzake opening en sluiting, inzake te hanteren regels, toepassing daarvan en toezicht daarop	2. idem	2. art. 24a idem*	

betaling schadeloosstellingen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

storten schadeloosstellingen op een geblokkeerde rekening, met invoering vergunningstelsel	minister Financiën	art. 25 Noodwet financieel verkeer*	
--	--------------------	-------------------------------------	--

financieel verkeer met buitenland

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. voorschriften t.a.v. financiële betrekkingen buitenland	1. minister Financiën	1. art. 26 Noodwet financieel verkeer*	1. De minister kan een systeem van beperkte deviezenvergunningen invoeren, indien hij van mening is dat een omvangrijke afvloeiing van kapitaal naar het buitenland de Nederlandse reservepositie aanmerkelijk doet verminderen of dat zich een zodanige ontwikkeling dreigt voor te doen, dan wel dat een omvangrijke toevloeiing van kapitaal naar Nederland in ernstige mate het financieel-economisch beleid doorkruist of dat zich een zodanige ontwikkeling dreigt voor te doen.
2. voorschriften t.a.v. het kapitaalverkeer naar of uit derde landen ter uitvoering van een besluit ex art. 59 EG Verdrag (indien in uitzonderlijke	2. idem	2. art. 4 Wet financiële betrekkingen buitenland 1994	2. Art. 4 Wet financiële betrekkingen buitenland 1994 verwijst nog naar een oude nummering van het Verdrag; art. 73F moet zijn

omstandigheden het kapitaalverkeer naar of uit derde landen ernstige moeilijkheden veroorzaakt of dreigt te veroorzaken voor de werking van de economische en monetaire unie)			art. 59.
---	--	--	----------

vorderen goud e.d.

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
vorderen goud en buitenlandse activa	minister Financiën	art. 26 Noodwet financieel verkeer*	Voor toepassing van de Vorderingswet, zie het schema schaarste algemeen.

DNB

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
preventie van systeemrisico en optreden bij dreigende systeemcrises	De Nederlandsche Bank (DNB)	art. 4 Bankwet 1998	DNB heeft afspraken gemaakt met de sector over preparatie en respons. Zie over instrumenten voor crisismanagement en over de relatie DNB-minister, kamerstukken II, 2003/04, 28 122, nr. 18, en 2006/07, 28 122, nr. 21.

begroting

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
------------------	------------------	-------------------------	--------------------

afwijking Comptabiliteitswet 2001 en van wetten waarbij begrotingsfondsen worden ingesteld	minister Financiën	art. 97 Comptabiliteitswet 2001*	In buitengewone omstandigheden zal niet alleen het lopende begrotingsproces doorgang moeten kunnen vinden, maar zullen ook op korte termijn aanpassingen en verschuivingen in de begroting moeten plaatsvinden om de financiering van buitengewone uitgaven mogelijk te maken en om te voorkomen dat na afloop van de crisis de financiële situatie uit de hand gelopen is. In die omstandigheden kan inachtneming van de normale procedures, met het daaraan verbonden overleg, onmogelijk dan wel te tijdrovend zijn.
--	--------------------	----------------------------------	---

rijksheren

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister krachtens: a. Noodwet financieel verkeer	a. aanwijzing: regering, bij amvb; optreden: isolatie	a. art. 34 Noodwet financieel verkeer	Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase.
b. Vorderingswet, In- en uitvoerwet	b. aanwijzing: regering, bij amvb;	b. art. 16 Prijzenoodwet;	Art. 34 Noodwet financieel

	optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister Financiën	Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving	verkeer bevat nog het verouderde isolatiecriterium i.t.t. het gemoderniseerde art. 16 Prijzenoodwet. Aanwijzing o.g.v. art. 34 Noodwet financieel verkeer heeft niet plaatsgevonden. In het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving, aangewezen zijn de voorzitters van de managementteams van de belastingdienst/douane.
--	--	--	--

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht). Art. 39 Noodwet financieel verkeer is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 39) als in werking moeten worden gesteld (art. 2).

NB. De financiële sector is een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) bevat echter geen verwijzing naar wetten die betrekking hebben op deze sector.

Geneeskundige hulpverlening en infectieziektenbestrijding

geneeskundige hulpverlening algemeen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. primaire respons, hulpverlening</u> 1a. eigen maatregelen 1b. hulpverlening door hulpverleningsdiensten	1a. door getroffen organisaties 1b. ambulancezorg; mobiele medische teams (MMT); snel inzetbare groepen ter medische assistentie (SIGMA); geneeskundige combinaties	1a. bijzondere wetgeving, zoals art. 3 lid 1 en 6 Arbeidsomstandighedenwet 1b. Wet ambulancevervoer; art. 1 onder b en c, art. 4, Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (Wet ghor)	De komende Wet veiligheidsregio's zal onder meer de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen vervangen (31 117). 1b. Een geneeskundige combinatie is een samenwerkingsverband van een MMT, twee ambulanceteams en een SIGMA. De Wet ambulancevervoer zal worden vervangen door de Wet ambulancezorg (29 835).
<u>2. operationele leiding over de geneeskundige hulpverlening</u>	2. regionaal geneeskundig functionaris	2. art. 5 lid 1 Wet ghor	2. Operationele leiding wordt uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van de burgemeester en binnen de door hem gestelde grenzen. Operationele leiding houdt in dat een hiërarchie ontstaat die er normaal niet is.

<p><u>1. informatie</u></p> <p>1a. melding infectieziekte groep A en B aan directeur GGD of, indien directeur geen arts is, aan daartoe aangewezen arts in dienst van GDD</p> <p>1b. melding infectieziekte groep C aan directeur GGD of, indien directeur geen arts is, aan daartoe aangewezen arts in dienst van GDD</p> <p>1c. melding aan directeur GGD (of, indien directeur geen arts is, aan daartoe aangewezen arts in dienst van GDD) van het optreden van een ongewoon aantal zieken met diaree, geelzucht, huidaandoeningen of andere ernstige aandoeningen van vermoedelijk infectueuze aard in populatie of bij het begeleidend of verzorgend personeel van instelling waar voor infectieziekten kwetsbare populaties verblijven of samenkomen voor één of meer dagdelen per etmaal</p>	<p>1a. arts</p> <p>1b. hoofd laboratorium</p> <p>1c. hoofd van de instelling</p>	<p>1a. art. 4 en art. 1 onder c Infectieziektenwet; zie verder het betreffende draaiboek van de landelijke coördinatie infectieziektenbestrijding (LCI), onderdeel van het centrum infectieziektenbestrijding (Cib)</p> <p>1b. art. 6 idem</p> <p>1c. art. 7 idem</p>	<p>De dagelijkse afhandeling van voorkomende infectieziekten (Wet collectieve preventie volksgezondheid) moet worden onderscheiden van de situatie waarin sprake is van ernstige infectieziekten die een bestuurlijke interventie vereisen (Infectieziektenwet en Quarantainewet).</p> <p>Infectieziekten zijn ingedeeld in vier groepen, A, B1, B2 en C, met afnemende graad van gevaar (art. 1 onder h, i en j jo art. 2 en 3 Infectieziektenwet).</p> <p>De komende Wet publieke gezondheid (wetsvoorstel 31 316) zal de Wet collectieve preventie volksgezondheid, de Infectieziektenwet en de Quarantainewet vervangen.</p>
--	--	---	--

<p>1d. melding aan burgemeester en hoofdinspecteur inspectie voor de gezondheidszorg (IGZ)</p> <p>1e. melding aan burgemeester van (mogelijke) besmetting van personen aan boord van een vervoermiddel bij internationaal verkeer</p> <p>1f. melding aan de World health organization van (mogelijke) besmetting van personen aan boord van een vervoermiddel bij internationaal verkeer</p> <p><u>2. maatregelen decentraal algemeen</u></p> <p>2a. isolatie in ziekenhuis, afzondering, waarneming of medisch toezicht</p> <p>2b. verbod verrichten beroeps- of bedrijfsmatige werkzaamheden</p> <p>2c. gebouwen, terreinen: sluiten, verbod betreden, ontsmetten</p> <p>2d. ontsmetten, vernietigen van waren</p> <p>2e. voorschriften van technisch-hygiënische aard</p>	<p>1d. directeur GGD</p> <p>1e. gezagvoerder schip, luchtvaartuig, leiding trein of wegvervoer</p> <p>1f. minister VWS</p> <p>2a-e. burgemeester</p>	<p>1d. art. 9 idem</p> <p>1e. art. 19 Quarantainewet</p> <p>1f. art. 3-10 International health regulations 1969 (zie toelichting bij 3)</p> <p>2a. art. 14-18, 18a-18h Infectieziektenwet</p> <p>2b. art. 25 idem</p> <p>2c. art. 26 lid 1 onder a, b en c idem</p> <p>2d. art. 26 lid 1 onder d idem</p> <p>2e. art. 26 lid 1 onder e idem</p>	
--	--	---	--

<p>2f. operationele leiding, zie onder geneeskundige hulpverlening algemeen</p> <p>2g. geneeskundige bijstand, idem</p> <p><u>3. maatregelen, vervoermiddelen bij internationaal verkeer</u> (schip, luchtvaartuig, wegvervoer, spoorvervoer)</p> <p>3a. eigen maatregelen, voorkomen besmetting anderen</p> <p>3b. maatregelen decentrale overheid</p> <p>3b1. maatregelen tegen verbreiding</p> <p>3b2. aanwijzingen aan gezagvoerder</p> <p>3b3. verwijdering van een besmet persoon</p> <p><u>4. maatregelen centraal algemeen</u></p> <p>4a. maatregelen centraal bij decentrale bestrijding</p> <p>4a1. aanwijzingen aan burgemeester over wijze waarop een ernstige infectieziekte van hoge letaliteit en besmettelijkheid behorende tot</p>	<p>3a. gezagvoerder schip, luchtvaartuig, leiding trein of wegvervoer</p> <p>3b. burgemeester (gezondheidsautoriteit, als bedoeld in art. 1 van de Internationale Gezondheidsregeling)</p> <p>4a1. minister VWS</p>	<p>3a. art. 19-22 Quarantainewet</p> <p>3b1. art. 13 idem</p> <p>3b2. art. 17 lid 2 idem</p> <p>3b3. art. 17 lid 3 idem</p> <p>4a1. art. 26b lid 1 Infectieziektenwet</p>	<p>3. De Quarantainewet gaat uit van de International health regulations van 1969. In de komende Wet publieke gezondheid zullen de International health regulations van 2005 zijn geïmplementeerd.</p> <p>4a1 en 2. De aanwijzingsbevoegdheid ex art. 3 lid 2 Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) overlapt art. 26b</p>
---	---	---	--

<p>groep A of groep B wordt bestreden</p> <p>4a2. aanwijzingen aan directeur GGD of, indien directeur geen arts is, aan daartoe aangewezen arts in dienst van GDD</p> <p>4a3. nadere regels inzake waarneming, afzondering, isolatie, onderzoek bij groep A en B</p> <p>4a4. regels, zo nodig van de wet afwijkend, inzake uitvoering van art. 18a-18h Infectieziektenwet</p> <p>4b. eigen maatregelen centraal gezag, zo nodig met gebruikmaking van de aanwijzingsbevoegdheden (4a1)</p> <p><u>5. maatregelen centrale overheid, vervoermiddelen bij internationaal verkeer</u> (schip, luchtvaartuig, wegvervoer, spoorvervoer)</p> <p><u>6. centralisatie: bevelen van hogerhand aan zorgaanbieder</u>, zie onder geneeskundige hulpverlening algemeen</p>	<p>4a2. hoofdinspecteur IGZ</p> <p>4a3. minister VWS</p> <p>4a4. regering, bij amvb, of in geval van spoed, bij ministeriële regeling</p> <p>4b. minister VWS, voor deze de directeur-generaal voor de volksgezondheid als voorzitter van het bestuurlijk afstemmingsoverleg (BAO)</p> <p>5. minister, na beroep inspecteur bij minister VWS tegen besluit burgemeester</p>	<p>4a2. art. 26b lid 2 idem</p> <p>4a3. art. 26c idem</p> <p>4a4. art. 26d idem</p> <p>4b. art. 26a lid 4 idem</p> <p>5. art. 15 Quarantainewet</p>	<p>Infectieziektenwet; art. 3 lid 2 Wcpv is niet aangepast bij introductie van art. 26b Infectieziektenwet.</p> <p>4b. De Infectieziektenwet kent niet expliciet de overname van de bestrijding door het centrale gezag. Dat vindt plaats d.m.v. wat in een draaiboek daarover staat.</p>
--	---	---	---

Justitie

strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. centralisatie besluitvorming</u>	1a. college van procureurs-generaal 1b. minister Justitie	1. art. 8 en 140 Wetboek van strafvordering, art. 127 en 130 lid 4 Wet op de rechterlijke organisatie, (art. 10.1.3.1 4de tranche Algemene wet bestuursrecht)	1. De (normale) aanwijzingsbevoegdheden in het taakveld van Justitie kunnen ook bij crises worden benut.
<u>2. bijstand</u> 2a. bijstand t.b.v. een regionaal politiekorps	2a. verzoek korpsbeheerder, op aanvraag officier van justitie, aan college van procureurs-generaal; het college brengt aanvraag ter kennis van minister BZK indien bijstand door het korps landelijke politiediensten nodig is	2a. art. 56 Politiewet 1993 (Pw)	
2b. bijstand t.b.v. het korps landelijke politiediensten	2b. verzoek minister BZK, op aanvraag officier van justitie, aan college van procureurs-generaal	2b. art. 57 lid 2 Pw	
2c. bijstand door krijgsmacht, zie schema defensie			
2d. inzet bijzondere bijstandseenheden	2d. verzoek college van procureurs-generaal, op aanvraag officier van justitie, aan minister	2d. art. 60 Politiewet 1993, Regeling bijzondere bijstandseenheden	

<p>2e. bijstand i.v.m. onderschepping luchtvaarttuig (terrorismebestrijding), zie schema luchtvaart</p> <p>2f. buiten werking stellen enkele bijstandbepalingen (m.u.v. bepalingen inzake bijstand door krijgsmacht en inzet bijzondere bijstandeenheden)</p>	<p>Justitie; in een aantal gevallen beslist de voorzitter van het college namens de minister</p> <p>2f. minister BZK en minister Justitie; in overeenstemming met minister Defensie indien met toepassing van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden bepalingen uit de Oorlogswet voor Nederland in werking zijn gesteld</p>	<p>2f. art. 10 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag*</p>	
---	---	--	--

rechtspraak
en
continuïteit rechtspleging
en
uitvoering

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. rechtspraak</u>: bevoegdheid rechter</p>	<p>1. bij wet: rechter</p>	<p>1. art. 8:4 aanhef en onder b Algemene wet bestuursrecht</p>	<p>1. Dit artikel sluit beroep tegen een besluit o.g.v. een noodbevoegdheid uit, maar is alleen van toepassing op bepalingen waarin de term buitengewone omstandigheden expliciet wordt genoemd.</p>

<p><u>2. continuïteit rechtspleging:</u> 2a. wijzigen rechtsgebied</p> <p>2b. uitwisseling rechters rechtbank en hof</p> <p>2c. waarneming dienst openbaar ministerie, als gevolg van voorziening onder 2b</p> <p>2d. opdragen werkzaamheden griffier, als gevolg van voorziening onder 2b</p> <p>2e. bevoegdheid procureur, notaris en deurwaarder, als gevolg van voorziening onder 2b</p> <p>2f. regeling werkzaamheden hof en rechtbank, als gevolg van voorziening onder 2b</p> <p>2g1. wijziging termijnen in verzekeringstelling en voorlopige hechtenis</p> <p>2g2. wijziging vereisten tenlastelegging en dagvaardingstermijnen</p> <p>2g3. wijziging procureurstelling bij</p>	<p>2a. minister Justitie</p> <p>2b. minister Justitie</p> <p>2c1. bij wet</p> <p>2c2. president hof</p> <p>2c3. president rechtbank</p> <p>2d1. president hof</p> <p>2d2. president rechtbank</p> <p>2e. bij wet</p> <p>2f1. president hof</p> <p>2f2. president rechtbank</p> <p>2g. bij wet</p>	<p>2a. art. 3 Noodwet rechtspleging*</p> <p>2b. art. 4, 5, 10, 12 idem*</p> <p>2c. art. 6 jo 4, 12 idem*</p> <p>2d. art. 7 jo 4, 12 idem*</p> <p>2e. art. 8 jo 4, 12 idem*</p> <p>2f. art. 9 jo 4, 12 idem*</p> <p>2g. art. 11 jo 4, 12 idem*</p>	
--	---	---	--

door de rechter te verrichten buitengerechtelijke handelingen in burgerlijke zaken			
2h. buiten beschouwing laten termijnen en vormvoorschriften in burgerlijke zaken en strafzaken	2h. minister Justitie	2h. art. 13 idem*	
2i. tenuitvoerlegging vrijheidsbeneming in andere dan aangewezen plaats	2i. militair gezag	2i. art. 42 Oorlogswet voor Nederland*	2i. Militair gezag is een vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.
2j. tenuitvoerlegging strafvonissen in afwijking van art. 557-560 Wetboek van strafvordering	2j. minister Justitie	2j. art. 14 Noodwet rechtspleging*	
2k. overname van strafzaken door mobiele rechtbanken ingesteld krachtens de Wet militaire strafrechtspraak	2k. minister Justitie	2k. art. 17 idem*	2k. Art. 17 lid 1 Noodwet rechtspleging kan alleen ten tijde van de algemene noodtoestand (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden) worden afgekondigd, hoewel er geen inbreuk wordt gemaakt op grondrechten (geen inbreuk op art. 17 Grondwet).
<u>3. penitentiaire inrichtingen:</u>	3a. directeur of hoofd inrichting	3a. normale bevoegdheden	3a en 3b. Langs de

**terrorisbestrijding
bestuurlijke maatregelen**

centralisatie binnen de strafrechtsketen vindt plaats conform hierboven (strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde) met een bijzondere functie van het landelijk parket

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. vaststellen alerteringsniveau</u>	1a. minister Justitie	1a. i.h.a. geen wettelijke basis m.u.v. de Havenbeveiligingswet en het Schepenbesluit (voor havens en schepen)	1. Alertering moet worden onderscheiden van het dreigingsbeeld. Een dreigingsniveau geeft een algemeen beeld over de potentiële dreiging in Nederland; een alerteringsniveau geeft een specifiek beeld voor een bepaalde sector en heeft gevolgen voor (beveiligings)maatregelen.
	1b. idem (havens)	1b. art. 12 Havenbeveiligingswet (gewijzigd bij Stb. 2007, 179)	
	1c. minister BZK (schepen), in overeenstemming met minister Justitie en minister-president	1c. art. 63 lid 3 onder a Schepenbesluit 2004	
<u>2. maatregelen op andere beleidsterreinen</u>	2. minister Justitie, zo mogelijk in overeenstemming met ministerraad of ministeriële commissie doorzettingsmacht terrorisbestrijding	2. art. 44 lid 1 Grondwet jo Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662), Instellingsbesluit ministeriële commissie Doorzettingsmacht Terrorisbestrijding (Stcrt. 2005, 85)	2. Het betreft het nemen van bestuurlijke maatregelen op terreinen van andere ministers ter voorkoming of op voorhand beperken van de gevolgen van een terroristisch misdrijf en tijd voor overleg of overeenstemming ontbreekt. De bevoegdheden in kwestie

<p><u>3. maatregelen jegens personen ter beperking vrijheid van beweging</u></p> <p><u>4. afwijzen van een aanvraag voor een subsidie, vergunning, ontheffing of erkenning of verbinden bijzondere voorschriften bij beschikking</u></p> <p><u>5. veiligheidsrisicogebieden (preventieve fouillering) onderzoek voorwerpen, vervoermiddelen, personen aan kleding bij bevel of zonder bevel van officier van justitie</u></p> <p><u>6. toepassing stelsel bewaken en</u></p>	<p>3. minister BZK in overeenstemming minister Justitie</p> <p>4. bevoegd orgaan na verklaring van geen bezwaar minister BZK in overeenstemming minister Justitie</p> <p>5. aanwijzing: hetzij door de officier van justitie, hetzij door de regering bij algemene maatregel van bestuur; uitvoering: opsporingsambtenaar</p>	<p>3. wetsvoorstel Wet bestuurlijke maatregelen nationale veiligheid 30 566</p> <p>4. idem</p> <p>5. art. 126zq lid 1 (OvJ) of lid 4 (regering), art. 126zr lid 3, 126zs lid 3 Wetboek van strafvordering (Stb. 2006, 580), Besluit opsporing terroristische misdrijven (Stb. 2006, 730); de gebieden die door de regering zijn aangewezen staan in de bijlage van dit besluit met gebiedsomschrijving: - Binnenhof Den Haag - centrale stations vier grote steden - luchthavens en de daaraan grenzende gebieden - kerncentrale Borssele - Mediapark Hilversum</p>	<p>staan opgesomd in de bijlage bij het besluit.</p> <p>5. Anders dan de veiligheidsrisicogebieden ingesteld o.g.v. art. 151b Gemeentewet hoeft er geen sprake te zijn van (dreigende) verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens.</p>
--	---	--	---

<u>beveiligen</u> , zie hieronder 7. <u>bijstand</u> , zie hierboven onder strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde 8. <u>onderschepping luchtvaartuig</u> , zie het schema luchtvaart 9. <u>verkeersaanwijzing aan schip i.v.m. terrorisme</u> , zie schema Noordzee, zeescheepvaart en havens en schema binnenvaart 10. <u>korting op uitkeringen door verzekeringsmaatschappijen vanwege dekking terrorismerisico</u> , zie schema financieel verkeer			
---	--	--	--

vreemdelingenverkeer

zie schema buitenlandse zaken en vreemdelingen

stelsel bewaken en beveiligen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> overheden onderling, i.v.m. toepassing van art. 15a Politiewet 1993 (Pw) en toepassing van de aanwijzingsbevoegdheden ex art. 16 Pw <u>2. maatregelen</u>	1. burgemeester, commissaris van de Koning, minister BZK	1. art. 17 Pw	Uitgangspunten zijn: eigen verantwoordelijkheid burger/bedrijf; optreden overheid: decentraal tenzij. Art. 15a Pw regelt alleen het 'rijksdomein'. Persoonsbeveiliging staat niet genoemd in art. 15a,

<p>2a. aanwijzen objecten en diensten waarvan bewaking of beveiliging door politie noodzakelijk is</p> <p>2b. uitvoering besluit onder 2a</p> <p><u>3. bijstand</u> in het kader van bewaken en beveiligen, bijstand aan KLPD door regionale korpsen i.v.m. persoonsbeveiliging</p> <p><u>4. aanwijzingsbevoegdheden</u>, zie schema openbare orde onder handhaving openbare orde, centralisatie (art. 16 Pw)</p>	<p>2a. minister BZK en minister Justitie gezamenlijk; een burgemeester kan daartoe een verzoek indienen, hoewel dat niet is geregeld</p> <p>2b. uitvoering burgemeester voor zover bewaking/beveiliging plaatsvindt ter handhaving openbare orde, uitvoering officier van justitie voor zover bewaking/beveiliging plaatsvindt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde</p> <p>3. opdracht door minister Justitie aan korpsbeheerder, in overeenstemming minister BZK</p>	<p>2a. art.15a lid 1 Pw</p> <p>2b. art. 15a lid 2 en 3 Pw</p> <p>3. art. 57 lid 3 Pw</p>	<p>wel in art. 1 lid 2, onderdeel van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Persoonsbeveiliging binnen het rijksdomein vindt plaats o.g.v. art. 38a lid 2 Pw (taak Korps landelijke politiediensten, in een aantal gevallen door Koninklijke marechaussee, art. 6 lid 1 onder b). Daarbij kunnen een regionaal korps en de Koninklijke marechaussee bijstand verlenen, waarbij de minister van Justitie aan de korpschef en commandant aanwijzingen kan geven (art. 38 lid 1 onder c, art. 38a lid 3). Persoonsbeveiliging in het decentrale domein wordt ook uitgevoerd door het KLPD, in de vorm van bijstand ex art. 56 Pw.</p>
---	--	--	--

voorlopige akten burgerlijke stand; noodtestamenten

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. voorlopige akten van geboorte en van overlijden</u></p> <p>1a. voorlopige akten van geboorte en van overlijden in buitengewone</p>	<p>1a. ambtenaar burgerlijke stand, ambtenaar burgerlijke stand</p>	<p>1a en b. art. 1:19j lid 2 Burgerlijk Wetboek,</p>	

<p>omstandigheden, indien de ambtenaar van de burgerlijke stand niet bereikbaar is of indien deze niet tot normale registratie in staat is</p> <p>1b. voorlopige akten van overlijden van defensiepersoneel te velde en/of in het buitenland</p> <p><u>2. noodtestament</u>, indien het normale verkeer met notaris en bevoegde consulaire ambtenaar niet mogelijk is</p>	<p>andere gemeente, buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand, burgemeester, gemeentesecretaris, wethouder, kandidaat notaris, advocaat, procureur, officier van de krijgsmacht, of door minister Jusitie aangewezen ambtenaar</p> <p>1b. officieren administratie of degenen die als zodanig optreden of een door de bevelvoerend officier aangewezen militair</p> <p>2a. defensiepersoneel ten overstaan van officier van de krijgsmacht, in krijgsgevangenschap ook ten overstaan van onderofficier</p> <p>2b. elke erflater ten overstaan van normaal niet bevoegde Nederlandse consulaire ambtenaar, burgemeester, gemeentesecretaris, wethouder, kandidaat notaris, advocaat, procureur, officier van de krijgsmacht, of door minister Jusitie aangewezen ambtenaar</p>	<p>Besluit bijzondere akten van de burgerlijke stand</p> <p>2. art. 4:98, 100 en 102 Burgerlijk Wetboek</p>	<p>2. Art. 4:99 BW heeft geen betekenis aangezien noodwachtters niet meer bestaan. Art. 4:101 BW kent een regeling voor het maken van een testament aan boord van een zeeschip of luchtvaartuig in normale omstandigheden.</p>
---	--	---	--

zetelverplaatsing

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. <u>zetelverplaatsing door</u>	1. toestemming ministers Justitie	1. Rijkswet vrijwillige	

<u>vennootschap zelf naar een andere plaats binnen het Koninkrijk</u> <u>2. zetelverplaatsing door de overheid van privaatrechtelijke rechtspersonen en instellingen naar een andere plaats binnen het Koninkrijk</u> <u>3. zetelverplaatsing door een privaatrechtelijke rechtspersoon zelf naar een plaats buiten het Koninkrijk</u>	betrokken landen 2. minister Justitie en minister Financiën gezamenlijk na machtiging door regering 3. goedkeuring minister Justitie	zetelverplaatsing van rechtspersonen** 2. Rijkswet zetelverplaatsing door de overheid van rechtspersonen en instellingen** 3. Wet vrijwillige zetelverplaatsing derde landen**	2. ‘Instellingen’ verwijst naar privaatrechtelijke entiteiten die formeel geen rechtspersoon zijn.
--	--	--	--

schaarste

zie schema schaarste algemeen

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

Art. 21 Noodwet rechtspleging is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 21) als in werking moeten worden gesteld (art. 1).

Art. 35 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijke gezag is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 35) als in werking moeten worden gesteld (art. 1).

**) Rijkswetgeving valt niet onder de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden en is daarom niet gemoderniseerd in 1997. Hoewel de Wet vrijwillige zetelverplaatsing derde landen geen rijkswet is, is deze ook niet in 1997 gemoderniseerd.

Luchtvaart

ongevalsbestrijding

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. melding/informatie algemeen	1a1. een ieder aan burgemeester 1a2. burgemeester aan bevolking, hulpverleners, commissaris van de Koning en minister BZK	1a. art. 11b, 11a Wet rampen en zware ongevallen juncto Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen	1a. Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.
1b. bijzondere meldingsplichten: 1b1. alarmering	1b1. Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) aan alle betrokken instanties (alarmering)	1b1. art. 6 Luchtverkeersreglement	
1b2. verstrekken inlichtingen aan minister	1b2. LVNL aan minister VenW	1b2. art. 5.42 Wet Luchtvaart en LVNL informatiestatuut bijlage 5, art. 2 Regeling meldings- en informatieplicht vervoer gevaarlijke stoffen door de lucht (Stcrt. 2003, 52)	
1b3. voorval op luchthaven	1b3. natuurlijke personen en rechtspersonen (genoemd in art. 4 lid 1 Richtlijn 2003/42/EG, Pb. 2003, L167/23) aan minister VenW	1b3. art. 7.1 Wet luchtvaart jo Besluit melding voorvallen in de burgerluchtvaart	1b3b. Een voorval is niet een ongeval of ernstig incident in de zin van Richtlijn 1994/56/EG, Pb. 1994 L319.

<p>1b4. ongeval op luchthaven</p>	<p>1b4a. gebruikers van de luchthaven en organisaties die op de luchthaven voor de exploitant werkzaamheden verrichten, alsmede organisaties die op de luchthaven zelfstandig grondafhandelingsdiensten verrichten, aan exploitant</p> <p>1b4b. exploitant aan minister VenW</p>	<p>1b4a. art. 8 Algemeen Luchthavenreglement</p> <p>1b4b. art. 9 lid 3 Algemeen Luchthavenreglement</p>	
<p>1b5. bij ongeval met luchtvaartuig dan wel bij omstandigheden welke gevaar voor de luchtvaart opleveren</p>	<p>1b5. gezagvoerder of houder luchtvaartuig aan minister VenW; gezagvoerder aan daarvoor in aanmerking komende luchtvaartautoriteiten</p>	<p>1b5. art. 99, 101 Regeling toezicht luchtvaart (RTL); JAR-OPS 1 en 3, art 420</p>	
<p>1b6. melding ongeval Noordzee</p>	<p>1b6. LVNL aan Kustwachtcentrum</p>	<p>1b6. art. 6 Luchtverkeersreglement</p>	
<p>1b7. melding ongeval gevaarlijke stoffen</p>	<p>1b7. vervoerder (of lader, lossier aanbieder enz.) en houder luchtvaartuig aan luchtvaartautoriteiten (in de praktijk aan IVW toezichtaanpak luchthavens en luchtruim die doormeldt aan minister VenW)</p>	<p>1b7. art. 11 Regeling vervoer gevaarlijke stoffen door de lucht; art. 6.60, 6.61, 6.61a Wet luchtvaart; art. 3, 6, 7 Regeling meldings- en informatieplicht vervoer gevaarlijke stoffen door de lucht (Stcrt. 2003, 52)</p>	
<p>1b8. melding milieu-incident: bodemverontreiniging, zie schema milieu; waterverontreiniging, zie schema</p>			

<p>oppervlaktewater en waterkering</p> <p>1c. melding i.v.m. ongevalsonderzoek</p> <p>1d. melding aan betrokken andere landen: 1d1. ongeval</p> <p>1d2. beletten opstijgen (buitenlands) luchtvaartuig, zie onder verkeer</p> <p>1e. melding om <i>security</i>-redenen, zie onder openbare orde en strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde</p> <p><u>2. eigen maatregelen in luchtvaartuig</u></p>	<p>1c1. gezagvoerder en houder luchtvaartuig, de luchtverkeersdienst en, bij een ongeval op of bij een luchthaven, tevens de havenmeester, aan Onderzoeksraad voor veiligheid (Ovv)</p> <p>1c2. IVW Toezichteenheid Luchthavens en Luchtruim aan Ovv</p> <p>1d1. Onderzoeksraad voor veiligheid aan andere betrokken staten</p> <p>2. gezagvoerder</p>	<p>1c. art. 9 Besluit onderzoeksraad voor veiligheid</p> <p>1d1. art 5 Regeling Onderzoeksraad voor veiligheid</p> <p>2. art. 96 RTL</p>	<p>2. De gezagvoerder is bevoegd de nodige maatregelen te nemen ter waarborging van de veiligheid van de vlucht.</p>
---	--	--	--

<p><u>3. maatregelen landzijde</u> 3a. eigen maatregelen bij ongeval op luchthaven of in onmiddellijke omgeving daarvan</p> <p>3b. maatregelen overheid 3b1. redding</p> <p>3b2. maatregelen door lokaal gezag ter handhaving openbare veiligheid: bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare veiligheid; idem geven van voorschriften (noodverordening); opperbevel</p> <p>3b3. verkeersmaatregel, zie onder verkeer</p> <p>3c. maatregelen verontreiniging, zie schema milie u en schema oppervlaktewater en waterkering</p> <p><u>4. maatregelen (Noord)zee:</u> 4a. verkeersmaatregel, zie onder verkeer</p>	<p>3a1. exploitant burgerluchthaven</p> <p>3a2. basiscommandant militaire luchthaven</p> <p>3b1. operationele diensten gemeente en veiligheidsregio</p> <p>3b2. burgemeester</p>	<p>3a1. art. 128, 129 RTL, Brandweerregeling burgerluchtvaartterreinen 2004</p> <p>3a2. art. 2 RTL jo Luchtverkeersvoorschrift voor militaire vliegvelden (interne regeling van de Militaire Luchtvaart Autoriteit MLA)</p> <p>3b2. art. 173, 175, 176 Gemeentewet, art. 11 Wet rampen en zware ongevallen</p>	<p>3b1 en 2. Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.</p>
---	--	--	--

4b. toepassing incidenten- en rampenbestrijding Noordzee, waaronder aëronautische <i>search and rescue</i> , zie schema Noordzee, zeescheepvaart, havens		4b. art 1 lid 4 Wet bestrijding ongevallen Noordzee (Wet BON)	
--	--	---	--

verkeer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. verkeersaanwijzing</u> (‘luchtverkeersdienstverlening’)	1. LVNL	1. art. 5.12 Wet luchtvaart	
<u>2. verplichting toelaten luchtverkeer</u>	2. exploitant luchtvaartterrein	2. art. 32 Luchtvaartwet	
<u>3. verbieden en beletten opstijgen</u> 3a. van luchtvaartuigen in het algemeen	3a. door minister VenW aangewezen personen	3a. art. 73, lid 1b Luchtvaartwet	3a. Het betreft: de havenmeester/assistent en IVW toezichtseenheid luchthavens en luchtruim.
3b. van een specifiek vliegtuig vanwege <i>security</i> -aspecten	3b. minister Justitie en (in mandaat) commandant Koninklijke marechaussee	3b. art. 37 ae, lid 2 en 3, Luchtvaartwet	
3c. melden van beletten opstijgen aan een ander land	3c. door bevoegde autoriteiten van lidstaten aan andere lidstaten en de Europese Commissie, in Nederland: minister VenW	3c. diverse EU verordeningen	
<u>4. sluiten luchtruim:</u> 4a. om redenen van openbare orde en veiligheid en om andere	4a1. minister VenW t.a.v. burgerluchtverkeer bij regeling	4a1. regeling: art. 5.10 lid 1 Wet luchtvaart;	4. Sluiten luchtruim: het uitoefenen van het burgerluchtverkeer

<p>dringende redenen</p>	<p>of bij aanwijzing; ook op verzoek burgemeester via luchtvaartpolitie aan minister VenW via LVNL</p> <p>4a2. idem, maar minister Justitie</p>	<p>aanwijzing: zie 5b</p> <p>4a2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 5.10 lid 1 Wet luchtvaart</p>	<p>tijdelijk of blijvend beperken of verbieden boven Nederland of gedeelten daarvan.</p> <p>4a2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
<p>4b. om reden van militaire noodzaak</p>	<p>4b. minister Defensie t.a.v. burgerluchtverkeer bij regeling of bij aanwijzing</p>	<p>4b. regeling: art. 5.10 lid 2 Wet luchtvaart; aanwijzing, zie 5b</p>	
<p>4c. om redenen van openbare orde en veiligheid</p>	<p>4c. burgemeester</p>	<p>4c. art. 175 Gemeentewet</p>	<p>4c. Een besluit tot sluiten van het luchtruim is voorbehouden aan het centrale gezag. De burgemeester kan formeel afwijken van de Wet luchtvaart, maar toepassing van de beginselen van het noodrecht, i.h.b. subsidiariteit, houdt in dat hij niet zelf tot sluiting besluit maar een verzoek tot sluiting richt tot de minister van VenW. De burgemeester past dan dus in beginsel niet zijn</p>

	voldoen, tenzij dringende omstandigheden		
--	--	--	--

vervoer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. vervoersovereenkomst</u>	1. een ieder	1. algemeen overeenkomstenrecht	
<u>2. vervoerplicht</u>	2a. minister VenW aan houders luchtvaartuigen 2b. minister Defensie aan houders luchtvaartuigen, eerst minister VenW verzoeken om aan Defensie-behoefte te voldoen, tenzij dringende omstandigheden	2a. art. 58 Luchtvaartwet* 2b. art. 59 lid 2 juncto 61a Luchtvaartwet*	2. De Vervoersnoodwet is niet van toepassing op luchtvaart; in plaats daarvan geldt de genoemde luchtvaartwetgeving. Een vervoerplicht is een vordering van een dienst: een 'opgelegd publiekrechtelijk contract'; daarmee kan degene aan wie de plicht wordt opgelegd zich beroepen op overmacht jegens contractpartners.
<u>3. opdracht geven aan houders bewijs van bevoegdheid (brevet) en aan personen behorende tot bij amvb aan te wijzen categorieën personeel werkzaam t.b.v. luchtvaart</u>	3. minister Defensie aan houders van een brevet e.d., eerst minister VenW verzoeken om aan Defensie-behoefte te voldoen, tenzij dringende omstandigheden	3. art. 61 juncto 61a Luchtvaartwet*	3. Dit is een voorbeeld van arbeidsplicht. De in art. 61 Luchtvaartwet genoemde amvb is nog niet tot stand gekomen.
<u>4. vervoer gevaarlijke stoffen:</u>	4. minister VenW, IVW	4. titel 6.5, art. 10.6 en 10.7	

verbod vervoer; zie ook onder verkeer, 3	toezichtaanpak luchthavens en luchtruim; minister Defensie	Wet luchtvaart, Besluit vervoer gevaarlijke stoffen door de lucht, Besluit vervoer gevaarlijke stoffen door de lucht met militaire luchtvaartuigen	
<u>5. internationale sancties</u> , zie schema buitenlandse zaken en vreemdelingen			

vervoermiddelen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. <u>vliegverbod</u> i.v.m. toestand luchtvaartuig; zie ook onder verkeer, 3	1. toezichthoudende ambtenaren (IVW toezichtaanpak luchthavens en luchtruim)	1. art. 11.2 lid 3 Wet luchtvaart	
2. afwijken van het bij of krachtens de Luchtvaartwet bepaalde t.a.v. <u>militaire luchtvaartuigen en de leden van hun bemanning</u>	2. minister Defensie	2. art. 59 lid 1 Luchtvaartwet*	

infrastructuur

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			Zie voor wijziging van de wetgeving inzake luchthavens, het wetsvoorstel Regelgeving burgerluchthavens en militaire luchthavens, 30

<u>2b. aanwijzing</u> m.b.t. beheer en gebruik etc. van luchthaven c.a. 3. afwijken van het bij of krachtens de Luchtvaartwet bepaalde t.a.v. <u>militaire luchthavens</u>	3. minister Defensie	2b. art. 60 juncto 61a Luchtvaartwet* 3. art. 59 lid 1 Luchtvaartwet*	
---	----------------------	--	--

handhaving openbare orde

en

strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. melding i.v.m. strafrechtelijk onderzoek 1b. melding om security-redenen: 1b1. melding dreigend gevaar door niet-naleving beveiligingsvoorschriften luchthaven 1b2. melding bijzonder gevaar voor luchtvaarthaven c.q. luchtvaartuigen	1a. Koninklijke marechaussee (KMar) aan luchtvaartpolitie, unit luchtvaarttoezicht 1b1. exploitant van luchthaven c.q. de betrokken luchtvaartmaatschappij of de natuurlijke persoon of rechtspersoon die bedrijfsmatig vracht aanbiedt, doet vervoeren of vervoert, aan de commandant KMar 1b2. minister Justitie aan exploitant luchthaven en/of luchtvaartmaatschappij	1a. n.v.t. 1b1. art. 37 ae lid 1 Luchtvaartwet 1b2. art. 37 ad Luchtvaartwet	1a. De dienst luchtvaartpolitie is een onderdeel van het Korps landelijke politiediensten.
<u>2. maatregelen</u> 2a. eigen maatregelen	2a. gezagvoerder	2a. art. 96 Regeling toezicht	2a. De gezagvoerder is

luchtvaartuig		luchtvaart	bevoegd de nodige maatregelen te nemen ter waarborging van de veiligheid van de vlucht, alsmede tot het nemen van alle redelijke maatregelen, vrijheidsbeperking daaronder begrepen, ter verzekering van de orde en discipline aan boord en om hem in staat te stellen personen die de orde aan boord verstoren of de veiligheid van de vlucht in gevaar brengen aan de bevoegde autoriteiten over te dragen.
2b. eigen maatregelen luchthaven	2b. exploitant, KMar	2b. art. 132, 133 RTL, art. 6 Politiewet 1993	
2c. maatregelen centraal gezag ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, aanwijzingen	2c. minister Justitie	2c. art. 37ab, 37ac, 37ad, 37ada, 37e lid 4 Luchtvaartwet	2c. De minister van Justitie is belast met de beveiliging van de burgerluchtvaart. Hij kan aan bedrijven in de sector de nodige aanwijzingen geven.
<u>3. demonstratie/bezetting, verstoring openbare orde</u> 3a. eigen maatregelen luchthaven	3a. exploitant, KMar	3a. art. 132, 133 RTL, art. 6 Politiewet 1993	
3b. maatregelen door lokaal gezag en door Koninklijke marechaussee	3b. KMar, burgemeester	3b. Wet openbare manifestaties, art. 6	3b. Een aankomst- en vertrekhal van een

<p>ter handhaving openbare orde: toepassing Wet openbare manifestaties (WOM) en politieoptreden/bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare veiligheid; idem geven van voorschriften (noodverordening)</p> <p>3c. maatregelen veiligheid luchtverkeer, zie hierna onder kaping</p> <p><u>4. kaping</u></p> <p>4a. algemene afhandeling</p> <p>4b. maatregelen veiligheid luchtverkeer, bijv. verkeersmaatregelen of het sluiten van een luchthaven, zie onder verkeer en onder infrastructuur</p> <p><u>5. terrorisme</u></p> <p>5a. veiligheidsrisicogebied: onderzoek voorwerpen, vervoermiddelen, personen aan kleding zonder bevel van officier van justitie</p>	<p>4a. minister Justitie</p> <p>4b. minister VenW</p> <p>5a. aanwijzing: regering, bij algemene maatregel van bestuur; uitvoering: opsporingsambtenaar</p>	<p>Politiewet 1993, art. 172, 175, 176 Gemeentewet</p> <p>4a. art. 37ab Luchtvaartwet</p> <p>4b. zie onder verkeer en onder infrastructuur; toepassing art. 35 Luchtvaartwet: 'andere redenen'</p> <p>5a. art. 126zq lid 4, art. 126zr lid 3, 126zs lid 3 Wetboek van strafvordering (Stb. 2006, 580), Besluit opsporing terroristische misdrijven (Stb. 2006, 730); in de bijlage van dit besluit zijn aangewezen o.m. de Nederlandse luchthavens en</p>	<p>luchthaven valt ook onder de WOM.</p> <p>Zie verder het schema openbare orde.</p> <p>4a. Zie verder het schema justitie.</p> <p>4b. Minister VenW is lid van beleidsteam regering onder voorzitterschap minister Justitie.</p> <p>5. Zie ook het schema justitie.</p> <p>5a. Anders dan de veiligheidsrisicogebieden ingesteld o.g.v. art. 151b Gemeentewet, zijn deze gebieden aangewezen bij amvb en hoeft er geen sprake te zijn van (dreigende) verstoring van de openbare orde door de</p>
---	--	---	--

<p>5b. maatregelen veiligheid luchtverkeer, bijv. verkeersmaatregelen of het sluiten van een luchthaven, zie onder verkeer en onder infrastructuur</p> <p>5c. algemene beveiligingsmaatregelen, zie onder 2</p> <p>5d. toepassing stelsel bewaken en beveiligen, zie schema justitie</p> <p>5e. onderschepping van een burgerluchtvaartuig 5e1. uitvoering</p> <p>5e2. uitvoering in het kader van terrorismebestrijding</p>	<p>5e1. conform regeling van minister VenW voor wat het burgerluchtverkeer en de algemene verkeersveiligheid in de lucht betreft en minister Defensie voor wat het militaire luchtverkeer betreft, uitvoering door een militair luchtvaartuig of een luchtvaartuig dat wordt gebruikt voor politie- of douanediens ten</p> <p>5e2. <i>master controller</i> bij het <i>Air Operations and Control Station</i></p>	<p>daaraan grenzende gebieden</p> <p>5e1. art. 41 lid 3 Luchtverkeersreglement, Regeling onderschepping luchtvaartuigen</p> <p>5e2. art. 59 Politiewet 1993, Regeling bijstand</p>	<p>aanwezigheid van wapens.</p> <p>5b. Zie de twee bevoegdheden inzake verkeer genoemd in de bijlage bij Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662).</p>
--	---	--	---

5e3. verplichtingen gezagvoerder	van de Koninklijke luchtmacht te Nieuw Milligen (AOCS NM), minister Justitie 5e3. gezagvoerder	bestrijding luchtvaartterrorisme 5e3. art. 41 Luchtverkeersreglement	
----------------------------------	---	---	--

vordering algemeen

voor de vordering van vervoer, zie onder vervoer
voor beschikbaarstelling luchthavens, zie onder infrastructuur

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
vordering eigendomsrecht en gebruiksrecht	alle ministers in overeenstemming met minister EZ	art. 3a*, 4 en 5 Vorderingswet	Zie verder het schema schaarste algemeen.

verzekeringen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. garantstelling</u> 1a. Noordzee: t.b.v. berging i.v.m. vrijmaken aanlooproute en t.b.v. opruiming (evt.) verontreiniging 1b. internationale luchtvaart 2. <u>afwijken van normale polissen, herverzekering</u> , zie schema financieel verkeer	1a. minister VenW, voor deze Rijkswaterstaat, dienst Noordzee 1b. minister VenW in overeenstemming met minister Financiën	1. n.v.t.	

rijksheren

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>aanwijzing en optreden rijksheren</u> , uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister	aanwijzing: regering, bij amvb; optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister VenW	- art. 10b Distributiewet - art. 16 Prijzennoodwet en Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving (toepassing Vorderingswet); de luchtvaartwetgeving kent geen bepalingen over rijksheren	Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. De aanwijzing van rijksheren op grond van de Vervoersnoodwet en de Distributiewet heeft nog niet plaatsgevonden. De aanwijzing in het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving is verouderd.

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

NB. De luchtvaart is een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) kent twee verwijzingen naar luchtvaartwetgeving, zoals vermeld in dit schema onder verkeer.

Media en openbaarheid

zendtijd en gebruik studio's e.d.

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>ter beschikking staan van zendtijd, studio's e.d.</u>	<p>1. minister-president; hij kan ook andere autoriteiten aanwijzen die mededelingen kunnen doen (i.e. ministers, commissarissen van de Koning, burgemeesters)</p> <p>2. militair gezag</p>	<p>1. art. 173 Mediawet, Uitvoeringsbesluit ex art. 173 Mediawet; vangnet: art. 3a Vorderingswet*, zie schema schaarste algemeen</p> <p>2. art. 19 Oorlogswet voor Nederland*</p>	<p>1. De Mediawet kent geen regeling voor toegang tot persorganen. Art. 173 Mediawet is centralistisch, een rechtstreekse relatie tussen decentrale overheden en regionale omroepen ('calamiteitenzender') is geregeld bij convenant.**</p> <p>De Mediawet wordt vervangen door de nieuwe Mediawet (30 571): art. 173 is opgenomen in titel 6.5 wetsontwerp.</p> <p>2. Militair gezag is een vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.</p>

beperking openbaarheid algemeen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1a. relatieve en absolute weigeringsgronden</u> , i.h.b. veiligheid van de staat en bij milieu-informatie: de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage	1a. overheid algemeen	1a. art. 10 lid 1 onder b en lid 7 onder b Wet openbaarheid van bestuur; art. 15-18 Archiefwet 1995	Het betreft normaal recht, ook van toepassing op preventie en preparatie, m.u.v. art. IIIA Wet bescherming staatsgeheimen*.
<u>1b. tweede tekst milieu-informatie</u> en informatie in het stuk dat niet als milieu-informatie is te beschouwen	1b. betreffende bevoegd gezag	1b. art. 19.3, 19.6a, 19.7 Wet milieubeheer	
<u>1c. opgave RIVM-register</u> ex art. 12.12 Wet milieubeheer	1c. betreffende bevoegd gezag	1c. art. 19.8 Wet milieubeheer	
<u>2. beperkte openbaarheid rampbestrijdingsplan</u> ter voorkoming van sabotage	2. college burgemeesters en wethouders	2. art. 10c lid 2 onder b Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo)	2 en 3. De komende Wet veiligheidsregio's zal onder meer de Wet rampen en zware ongevallen vervangen (31 117).
<u>3. beperkte openbaarheid risicokaart via internet</u>	3. minister BZK, bij regeling	3. art. 6a lid 3 Wrzo, art. 8 lid 3 Regeling provinciale risicokaart (Stcrt. 2007, 75)	
<u>4. aanwijzen verboden plaats</u>	4. regering, bij beschikking	4. Wet bescherming staatsgeheimen	4. De noodbevoegdheid ex art. IIIA Wet bescherming staatsgeheimen* gaat verdere dan de normale bevoegdheden: elk werk van openbaar verkeer en van openbaar nut kan worden aangewezen.

censuur

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. regelen stellen t.a.v. de inhoud van radio- en televisieprogramma's en het toezicht daarop</u></p> <p><u>2a. post, stuk of bericht in beslag nemen, afluisteren c.a.</u></p> <p>2b. beperkingen, verbod t.a.v. <u>geschriften</u> e.d.</p> <p>2c. verbieden <u>vertoningen</u></p>	<p>1. minister-president</p> <p>2. autoriteiten daartoe aangewezen door minister BZK in overeenstemming met minister Justitie</p>	<p>1. art. 174 Mediawet*</p> <p>2. art. 12, 13, 14 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag* (jo art. 14.5 lid 1 Telecommunicatiewet en art. 22 lid 1 Postwet)</p>	<p>Censuur is een inbreuk op de Grondwet en kan daarom alleen tijdens de algemene noodtoestand (op grond van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden) worden ingesteld.</p> <p>Zie ook het schema telecommunicatie en post.</p> <p>De Mediawet wordt vervangen door de nieuwe Mediawet (30 571): art. 174 is opgenomen in titel 6.5 wetsontwerp.</p>
<p>3. als 2a, 2b, 2c</p>	<p>3. militair gezag</p>	<p>3. art. 31 lid 1, art. 33, 34, 35 Oorlogswet voor Nederland* (jo art. 14.5 lid 2 Telecommunicatiewet en art. 22 lid 2 Postwet)</p>	<p>3. Militair gezag, zie hierboven onder zendtijd, gebruik van studio's e.d., 2.</p>

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

**) Zie hierover het rapport Met beeld en beleid, de rol van de regionale publieke zender bij crises en rampen, januari 2005.

Milieu

voor waterkwaliteit, zie schema oppervlaktewater en waterkering

milieuschade in het algemeen

ingevoegd per 1 juni 2008, Stb. 2008, 166

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. melding/informatie algemeen	1a1. een ieder aan overheid via politie 1a2. een ieder aan burgemeester 1a3. burgemeester aan bevolking, hulpverleners, commissaris van de Koning en minister BZK	1a1. voortvloeiend uit zorgplicht art. 1.1a Wet milieubeheer (Wm), geen directe wettelijke basis 1a2 en 3. art. 11b, 11a Wet rampen en zware ongevallen juncto Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen	Titel 17.2 heeft betrekking op schade aan beschermde soorten, natuurlijke habitats, bodem en lucht, boven een bepaalde schadedrempel, veroorzaakt door een beroepshalve of bedrijfsmatig verrichte activiteit en die valt onder de activiteiten genoemd in bijlage III van de Europese richtlijn milieuaansprakelijkheid (of als dat niet zo is, die valt aan te merken als schade aan beschermde soorten of natuurlijke habitats terwijl de veroorzaker schuld of nalatigheid kan worden verweten) en die niet valt onder de uitzonderingen van art. 17.8 (Handleiding infomil.nl, zie hierna).
1b. melding aan overheid; informatie verstrekken door degene die een activiteit verricht waardoor zich milieuschade of een onmiddellijke dreiging daarvan voordoet	1b. aan bevoegd gezag volgens art. 17.9 Wm	1b. art. 17.10, 17.12 lid 2, 17.13 lid 2 Wm	
1c. overheden onderling	1c1. bevoegd orgaan aan burgemeesters betrokken gemeenten, VROM-inspecteur, commissarissen van de Koning van betrokken provincies bij (mogelijk) gemeentegrens	1c1 en 2. art. 17.12 lid 3, art. 17.13 lid 3 Wm	

<p>1d. informeren regering ander land</p> <p><u>2. maatregelen</u></p> <p>2a. eigen maatregelen</p> <p>2b. maatregelen overheid</p> <p>2b1. verplichten maatregelen te treffen of zelf maatregelen treffen of uitvoering daarvan opdragen aan derden</p> <p>2b2. vordering tot treffen van maatregelen door bevoegd gezag</p> <p>2b3. verzoek tot treffen van maatregelen</p>	<p>overschrijdend incident, gedeputeerde staten bij (mogelijke) bodemverontreiniging, andere betrokken bestuursorganen en overheidsdiensten</p> <p>1c2. bevoegd gezag aan minister VROM indien milieuschade zich voordoet of kan voordoen buiten grenzen Nederland</p> <p>1d. minister VROM</p> <p>2a1. een ieder</p> <p>2a2. degene die de activiteit verricht waardoor zich milieuschade of een onmiddellijke dreiging daarvan voordoet</p> <p>2b1. bevoegd gezag volgens art. 17.9 Wm</p> <p>2b2. minister VROM</p> <p>2b3. belanghebbenden en bestuursorganen of</p>	<p>1d. art. 17.3 lid 4 Wm</p> <p>2a1. zorgplicht art. 1.1a Wm</p> <p>2a2. art. 17.12 lid 1, 17.13 lid 1 en 6 Wm</p> <p>2b1. art. 17.10 lid 1 onder c en d en lid 2, art. 17.12 lid 4, art. 17.13 lid 5, art. 17.14 lid 3 en 4 Wm</p> <p>2b2. art. 17.15 lid 2 Wm</p> <p>2b3. art. 17.15 lid 1 Wm</p>	<p>Uitzonderingen op milieuschade: art. 17.8 Wm, zoals (dreigende) milieuschade als gevolg van oorlogshandelingen, of als gevolg van activiteiten die uitsluitend tot doel hebben bieden van bescherming tegen natuurrampen.</p> <p>Indien nog onduidelijk is of sprake is van milieuschade in de zin van titel 17.2 Wm (vanwege de drempel), kan titel 17.1 Wm worden toegepast ('ongewoon voorval'), zie hieronder. (Mogelijk worden beide titels in de toekomst geïntegreerd.)</p> <p>Bij samenloop van titel 17.2 Wm en specifieke calamiteitenregelingen in sectorwetten, zoals t.a.v. de bodem, kan of alleen titel 17.2 of kunnen beide regelingen worden toegepast (Kamerstukken II 2006/07, 30 920, nr. 3, p. 21-22).</p> <p>Zie verder de Handleiding bij titel 17.2 Wet</p>
--	--	--	--

2b4. optreden burgemeester, zie onder milieu-incident en inrichting, 'ongewoon voorval', toelichting bij 2e	overheidsdiensten bedoeld in art. 17.12 lid 3 Wm		milieubeheer, www.infomil.nl.
---	--	--	----------------------------------

**milieu-incident en inrichting
'ongewoon voorval'**

informatie in het algemeen en overige maatregelen door openbaar bestuur, zie schema rampenbestrijding algemeen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. melding aan overheid	1a. degene die de inrichting drijft aan bevoegd orgaan (terzake milieuvergunning of melding ex art. 8.41 Wm)	1a. art. 17.2 Wm	1a. Bevoegd gezag ex art. 8.1 of art. 8.41 Wm: zie voor wijziging van de systematiek van h. 8 Wm: Stb. 2006, 606, in werking getreden per 1 januari 2008.
1b. aan personen die getroffen kunnen worden en de te volgen gedragslijn	1b. burgemeester en wethouders	1b. art. 19.2 Wm	1b. Voor zover deze informatie niet reeds ingevolge art. 10b van de Wet rampen en zware ongevallen of een ander wettelijk voorschrift moet worden verstrekt.
1c. overheden onderling	1c. bevoegd orgaan aan burgemeesters betrokken gemeenten, VROM-inspecteur,	1c. art. 17.2 Wm	

<p><u>2. maatregelen</u></p> <p>2a. eigen maatregelen, voorkomen, beperken, ongedaan maken gevolgen</p> <p>2b. optreden overheid t.a.v. afval, zie hieronder</p> <p>2c. alle maatregelen vanwege gevaar voor mens of milieu door stoffen, preparaten of genetisch gemodificeerde organismen dan wel handelingen daarmee, onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stopzetten productie stoffen, preparaten, genetisch gemodificeerde organismen of van producten die deze bevatten - vernietigen daarvan - betreden gebied (verboden gebied) en van vervoer van dieren, planten, goederen in/uit gebied - verwijderen personen, dieren, planten, goederen uit bepaalde gebieden 	<p>commissarissen van de Koning van betrokken provincies bij (mogelijk) gemeentegrens overschrijdend incident, gedeputeerde staten bij (mogelijke) bodemverontreiniging, andere betrokken bestuursorganen en overheidsdiensten</p> <p>2a. degene die de inrichting drijft</p> <p>2c1. minister VROM, in overeenstemming met minister wie het mede aangaat, tenzij spoed</p>	<p>2a. art. 17.1 Wm, zorgplicht ex art. 1.1a Wm</p> <p>2c1. art. 17.19 Wm (per 1 juni 2008)</p>	<p>2c. Opvolger van art. 40 Wet milieugevaarlijke stoffen (Wms). Deze wet is per 1 juni 2008 vervangen door twee titels in hoofdstuk 9 Wet milieubeheer en art. 17.19 Wm (Stb. 2007, 181). Art. 17.19 Wm is vergelijkbaar met art. 46 lid 2 Kernenergiewet.</p> <p>Voor maatregelen t.a.v. dieren die worden gehouden bevat art. 98 Gezondheids- en welzijnwet voor dieren een</p>
---	---	---	--

<p>2d. handhaving algemeen, i.h.b. spoedbestuursdwang</p> <p>2e. optreden burgemeester, zie toelichting</p>	<p>2c2. minister Justitie</p> <p>2d. bestuursorganen genoemd in hfdst. 18 Wm</p>	<p>2c2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 17.19 Wm</p> <p>2d. hfdst. 18 Wm, hfdst. 5 Algemene wet bestuursrecht</p>	<p>voorziening. Maatregelen t.a.v. gewassen en de visserij worden gebaseerd op art. 17.19 Wm of op art. 6 Noodwet voedselvoorziening*.</p> <p>2c2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p> <p>2e. De burgemeester zou op grond van zijn noodbevelsbevoegdheden ex art. 175 en 176 Gemeentewet (inclusief het opperbevel ex art. 11 Wet rampen en zware ongevallen) maatregelen kunnen treffen in afwijking van het milieurecht; toepassing van het beginsel van subsidiariteit houdt echter in dat hij een verzoek tot optreden doet aan het bevoegd gezag. De burgemeester past dan dus</p>
---	--	---	--

2f. wijzigen vergunning of aanbevelingen om herhaling te voorkomen	2f. bevoegd gezag ex art. 8.1 of 8.41 Wm	2f. art. 17.3 Wm	in beginsel niet zijn bevoegdheden toe.
--	--	------------------	---

afvalstoffen

informatie en (eigen) maatregelen algemeen, zie hierboven

Maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. eigen maatregelen</u>: alle maatregelen zo veel mogelijk voorkomen of beperken gevolgen</p> <p>2. vanwege incident, opleggen <u>verplichtingen of verbod</u> aan degene bij wie afvalstoffen ontstaan zijn of aanwezig zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scheiden - gescheiden afgeven - nuttig toepassen of verwijderen - verbod afvalstoffen langer dan een termijn onder zich te houden - afgeven aan een persoon behorend tot aangewezen categorie of brengen naar aangewezen plaats <p><u>3. wijzigen vergunning of aanbevelingen</u> om herhaling te voorkomen</p>	<p>1a. een ieder</p> <p>1b. degene die de inrichting drijft</p> <p>2a. inrichtingen: bevoegd gezag ex art. 8.1 of 8.41 Wm, andere gevallen B&W; overige gevallen: gedeputeerde staten</p> <p>2b. verzoek minister VROM aan bevoegd gezag tot toepassing art. 17.4 lid 1 Wm; eigen optreden minister VROM: art. 17.5 lid 2 Wm</p> <p>3a. bevoegd gezag ex art. 8.1 of 8.41 Wm</p> <p>3b. verzoek minister VROM aan</p>	<p>1a. zorgplicht art. 10.1 Wm</p> <p>1b. art. 17.1 Wm, zorgplicht art. 10.1 Wm</p> <p>2a. art. 17.4 Wm</p> <p>2b. art. 17.5 lid 1 onder a Wm</p> <p>3a. art. 17.3 Wm</p> <p>3b. art. 17.5 lid 1 onder b Wm</p>	<p>2a en 3a. Bevoegd gezag ex art. 8.1 of art. 8.41 Wm: zie voor wijziging van de systematiek van h. 8 Wm: Stb. 2006, 606, in werking getreden per 1 januari 2008.</p>

4. optreden burgemeester, zie onder milieu-incident en inrichting, 'ongewoon voorval', toelichting bij 2e	bevoegd gezag tot wijziging vergunning; eigen optreden minister VROM: art. 17.5 lid 2 Wm		
---	--	--	--

bodem

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. informatie</u> 1a. melding aan gedeputeerde staten, of aan burgemeester en wethouders 4 grote steden en overige aangewezen gemeenten, of aan besturen plusregio ex art. 104 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), of aan minister VenW voor bodem onder rijkswateren</p> <p>1b. overheden onderling</p>	<p>1a. degene die handelingen op of in de bodem verricht bedoeld in art. 6-11 Wbb en kennis neemt van een verontreiniging of aantasting van de bodem; degene die bij die handelingen is betrokken maakt melding aan degene die de handelingen verricht of aan gedeputeerde staten</p> <p>1b. gedeputeerde staten aan burgemeester en wethouders en aan VROM-inspecteur; in plaats van gedeputeerde staten: - burgemeester en wethouders 4 grote steden en overige aangewezen gemeenten, - besturen 7 grote plusregio's ex art. 104 Wgr, -minister VenW voor bodem</p>	<p>1a. art. 27 lid 1 en 3, art. 88, art. 63a Wet bodembescherming (Wbb), Besluit aanwijzing bevoegdgezaggemeenten Wet bodembescherming</p> <p>1b. art. 27 lid 4, art. 88, art. 63a Wbb</p>	

<p><u>2. maatregelen</u> 2a. eigen maatregelen</p> <p>2b. maatregelen overheid 2b1. aanwijzingen</p> <p>2b2. maatregelen door overheid zelf</p> <p>2b3. verzoek tot treffen maatregelen</p> <p>2b4. optreden burgemeester, zie onder milieu-incident en inrichting, 'ongewoon voorval', toelichting bij 2e</p>	<p>onder rijkswateren</p> <p>2a. ieder die handelingen op of in de bodem verricht bedoeld in art. 6-11 Wbb en weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat daardoor de bodem kan worden verontreinigd of aangetast</p> <p>2b1 en 2b2. gedeputeerde staten, of commissaris van de Koning totdat gedeputeerde staten maatregelen treffen; of burgemeester en wethouders 4 grote steden en overige aangewezen gemeenten, of besturen 7 grote plusregio's ex art. 104 Wgr</p> <p>2b3. burgemeester, VROM-inspecteur aan gedeputeerde staten, of aan burgemeester en wethouders 4 grote steden en overige aangewezen gemeenten, of aan besturen 7 grote plusregio's ex art. 104 Wgr</p>	<p>2a. art. 13 Wbb</p> <p>2b1. art. 27 lid 2, art. 88 Wbb</p> <p>2b2. art. 30, 31, 88 Wbb</p> <p>2b3. art. 33, 88 Wbb</p>	
--	---	---	--

2c. waterbodern 2c1. aanwijzingen	2c1. minister VenW inzake bodem onder rijkswateren	2c1. art. 63a Wbb	2c. art. 72 Waterstaatswet 1900 heeft geen betrekking op de bodem onder oppervlaktewater.
2c2. maatregelen t.a.v. waterbodern en kust/oever tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de verontreiniging geen gevolgen heeft voor de waterbodern	2c2. beheerder of - tenzij minister VenW beheerder is - commissaris van de Koning totdat beheerder maatregelen treft	2c2 en 3. art. 35 Wbb	
2c3. verzoek tot treffen maatregelen	2c3. burgemeester, VROM-inspecteur		

lucht

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u>	1. commissaris van de Koning doet van een overschrijding van een in bijlage 2 Wet milieubeheer genoemde alarmprempe van informatie drempel in zijn provincie zo spoedig mogelijk mededeling aan het publiek	1. art. 5.18 Wm	Overdracht van bevoegdheden aan besturen van 4 grote steden, overige aangewezen gemeenten en van plusregio's heeft - anders dan bij bodembescherming - hier niet plaatsgevonden.
<u>2. maatregelen</u> 2a. <u>bevel</u> vanwege (dreigende) luchtverontreiniging met aanmerkelijk gevaar voor gezondheid, onduidelbare hinder of ernstige schade, en het treffen van andere voorzieningen niet kan worden afgewacht: bevel tot sluiten (deel) inrichting, toestel buiten	2a en b. commissaris van de Koning	2a en b. art. 43, 45-48, 50-52 Wet inzake de luchtverontreiniging, art. 5.16 en 5.17 Wm; Smogregeling 2001 (Stcrt. 2001, 109) en draaiboek	Uitoefening van de bevoegdheden van de cdK is gekoppeld aan gekwantificeerde normen (par. 5.2.4 Wet milieubeheer).

<p>werking stellen, staken handeling</p> <p>2b. <u>algemene voorschriften</u> m.b.t. inrichtingen, toestellen, brandstoffen en verontreinigende handelingen, zoals verbod in werking hebben inrichting of toestel, verbod gebruiken brandstof (bijv. verkeersmaatregel vanwege smog)</p> <p>2c. verzoek tot geven bevel of algemene voorschriften</p> <p>2d. optreden burgemeester, zie onder milieu-incident en inrichting, 'ongewoon voorval', toelichting bij 2e</p>	<p>2c. burgemeester, regionale VROM inspecteur</p>	<p>2c. art. 44, 49 wet inzake de luchtverontreiniging</p>	
---	--	---	--

kernongevallen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. informatie</u></p> <p>1a. aan de overheid</p>	<p>1a1. een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zich een ongeval voordoet met een categorie A-object of categorie B-object aan burgemeester</p> <p>1a2. exploitant van een inrichting (art. 15 onder b Kew) aan burgemeester</p>	<p>1a1. art. 39 lid 1 Kernenergiewet (Kew)</p> <p>1a2. art. 39 lid 3 Kew</p>	<p>Kernongevallen zijn verdeeld in twee typen: ongevallen met categorie A-objecten en ongevallen met categorie B-objecten (art. 38 onder c en d Kew). De bestrijding van de eerste categorie vindt centraal plaats, in samenwerking met het lokale gezag; bestrijding van de tweede categorie</p>

<p>1b. overheden onderling</p>	<p>1b1. over ongeval: burgemeester aan minister VROM</p> <p>1b2. over maatregelen ex art. 46 Kew: minister VROM aan commissaris van de Koning, burgemeester en zo nodig aan dagelijks bestuur waterschap en van andere openbare lichamen</p> <p>1b3. over voorschriften en maatregelen door burgemeester ex art. 49b Kew bij ongeval met categorie A-object, over maatregelen ex art. 173, 175 en 176 Gemeentewet bij ongeval met categorie B-object: burgemeester aan minister VROM, minister wie het mede aangaat en aan commissaris van de Koning</p> <p>1b4. maatregelen beheerder oppervlaktewater ex art. 49d: aan minister VROM, minister wie het mede aangaat en aan commissaris van de Koning</p>	<p>1b1. art. 39 lid 2 Kew</p> <p>1b2. art. 49 lid 2 Kew</p> <p>1b3. art. art. 49b lid 2, art. 49c Kew</p> <p>1b4. art. 49d lid 3 jo art. 49c Kew</p>	<p>vindt decentraal plaats, waarbij kan worden besloten het ongeval te bestrijden als een ongeval met een categorie A-object (opschaling, art. 42 Kew).</p>
<p>1c. aan de bevolking en aan hulpverleners, ongeval categorie A-object of categorie B-object dat opgeschaald is naar categorie A-object</p>	<p>1c1. minister VROM en minister wie het mede aangaat</p> <p>1c2. burgemeester, zie schema rampenbestrijding algemeen</p> <p>1c3. minister Justitie</p>	<p>1c1. art. 43a, 44, 45 Kew</p> <p>1c3. Besluit tijdelijke</p>	<p>1c3. Zie voorwaarden</p>

<p>1d. aan de bevolking en aan hulpverleningspersoneel, ongeval met categorie B-object, conform algemene regeling bij en krachtens Wet rampen en zware ongevallen, zie schema rampenbestrijding algemeen</p> <p>1e. internationaal</p> <p><u>2. eigen maatregelen</u></p>	<p>1e1. minister VROM aan IAEA</p> <p>1e2. minister BZK aan andere staten, lidstaten en Europese commissie, zie schema rampenbestrijding algemeen</p> <p>2. beheerder</p>	<p>herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 43a lid 1 Kew</p> <p>1e1. Verdrag inzake vroegtijdige kennisgeving van een nucleair ongeval (Trb. 1986, nr. 125)</p> <p>2. beschreven in aanvraag vergunning, art. 6 lid 1 onder h (veiligheidsrapport) Besluit</p>	<p>genoemd in het besluit.</p> <p>1e1. Notificatie van een nucleair ongeval aan andere staten, die de gevolgen van een nucleair ongeval kunnen ondervinden en IAEA op basis van IAEA-Verdrag inzake vroegtijdige kennisgeving van een nucleair ongeval.</p>
---	---	---	---

<p><u>3. maatregelen overheid</u> 3a. categorie B-object, opschaling 3a1. maatregelen bij ongeval met categorie B-object, zie schema rampenbestrijding algemeen</p> <p>3a2. opschaling ongeval met categorie B-object naar ongeval met categorie A-object</p> <p>3a3. verzoek tot opschaling 3a2</p> <p>3b. maatregelen bij ongeval met categorie A-object of categorie B-object dat opgeschaald is naar categorie A-object, zoals:</p>	<p>3a2a. minister VROM, na overleg met minister wie het aangaat en met burgemeester en commissaris van de Koning</p> <p>3a2b. idem, maar minister Justitie</p> <p>3a3. burgemeester, commissaris van de Koning</p> <p>3b1. minister wie het aangaat, na overleg met minister VROM, en met burgemeester en commissaris van de Koning die</p>	<p>Kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen, art. 115 en 116 Besluit stralingsbescherming</p> <p>3a2a. art. 42 Kew</p> <p>3a2b. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 42 Kew</p> <p>3a3. art. 42 Kew</p> <p>3b1. art. 46, 49a Kew</p>	<p>3a1. Bij een ongeval met een categorie B-object kan de burgemeester gebruik maken van zijn algemene bevoegdheden krachtens de Gemeentewet en de Wet rampen en zware ongevallen.</p> <p>3a2b. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
---	---	--	---

<p>3d. verzoek tot geven van bevelen aan beheerder van categorie A-object</p> <p>3e. voorschriften lokaal, maatregelen bij ongeval met categorie A-object, onder meer t.a.v. onderwerpen genoemd bij 3b</p>	<p>3c2. minister Defensie in overeenstemming minister VROM en minister BZK</p> <p>3c3. minister Justitie</p> <p>3d1. burgemeester aan minister VROM, minister SZW of minister Defensie</p> <p>3d2. idem, aan minister Justitie</p> <p>3e. burgemeester</p>	<p>3c3. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 47, 48 lid 1 Kew</p> <p>3d1. art. 47 lid 4, 48 lid 2 Kew</p> <p>3d2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 47 lid 4, 48 lid 2 Kew</p> <p>3e. art. 49b lid 1 en 4 Kew</p>	<p>3c3. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p> <p>3d2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p> <p>3e. Burgemeester trekt voorschriften in en beëindigt maatregelen zodra een minister overeenkomstige regels stelt of maatregelen treft, of aan burgemeester mededeelt de voorschriften in te trekken of maatregelen te beëindigen</p>
---	--	--	---

<p><u>2. maatregelen</u> 2a. eigen maatregelen: voorkomen, beperken, ongedaan maken gevolgen voorval; voorkomen dat een zodanig voorval zich weer voordoet</p> <p>2b. aanwijzingen</p>	<p>VROM en minister LNV</p> <p>2a. organisator of de in verband met de uitvoering van de activiteit werkzame personen</p> <p>2b. minister VROM en minister LNV</p>		<p>die vanuit Nederland een activiteit naar het antarctisch gebied organiseert en op iedere Nederlander die aan een activiteit in het antarctisch gebied deelneemt.</p> <p>Verdragen en nationale wetgeving inzake Antarctica zijn nodig, omdat dat gebied niet deel uitmaakt van een soevereine staat.</p>
---	--	--	---

schaarste

zie schema schaarste algemeen

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

De noodbevoegdheden in het milieurecht worden vormvrij in werking gesteld; zij vallen dus niet onder het regime van de standaardbepaling inwerkingstelling noodwetgeving en van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden.

NB. Aanwijzing en optreden rijksheren, uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister, zie schema drinkwater, voedsel, diervoeders, biologische agentia, onder (nood)drinkwater en noodwater.

Noordzee, zeescheepvaart, havens

rampen- en incidentenbestrijding

Noordzee

&

search and rescue

incl. schadelijke gevolgen kustbevolking, milieu, waterstaatswerken en schade economische belangen en ernstige belemmeringen van de scheepvaart in de territoriale zee

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. melding ongeval, met inbegrip van een eventuele verontreiniging	1a1. kapitein aan Kustwachtcentrum (KWC) 1a2. nautisch beheerder aan KWC	1a. art. 12 Wet voorkoming verontreiniging door schepen, art. 6 Wet verontreiniging zeewater, art. 37 Besluit voorkoming verontreiniging door schepen (Stb. 2006, 693), art. 4 Wet bestrijding ongevallen Noordzee (Wet BON), art. 6 Scheepvaartreglement territoriale zee (STZ); Regeling melding ongevallen en voorvallen op zee 2005 (Stcrt. 2004, 248) 1a2. Samenwerkingsovereenkomst Kustwachtcentrum met een plaatselijk bevoegde autoriteit (nautisch	De Waterstaatswet 1900 is niet van toepassing op de Noordzee (art. 67 lid 2). De territoriale zee is tot 1 km buiten de kust gemeentelijk en provinciaal ingedeeld gebied. Inzake deze overlap tussen de Wet BON en Gemeentewet/Wet rampen en zware ongevallen is het uitgangspunt dat de Wet BON prevaleert (niet formeel geregeld). Zie verder art. 2 Wet BON voor de monding van de Westerschelde.

		beheerder) (Rampenplan voor de Noordzee 2008, deel C, bijlage 6.2)	Voor het onderscheid tussen zeegebieden (territoriale zee, exclusieve economische zone en volle zee), zie Tekst en Commentaar Openbare orde en veiligheid, Wet bestrijding ongevallen Noordzee, inl. aant. nr. 7.
1b. berichten aan de scheepvaart	1a3. luchtvaartuigen, zie het schema luchtvaart 1b. Koninklijke marine, dienst hydrografie; KWC Navtex	1b. geen	
1c. informeren/overleg met betrokken burgemeester; informeren commissaris van de Koning	1c. namens minister VenW door directeur KWC	1c. art. 9 Wet BON	
1d. melden technische staat schip	1d. nautisch beheerder (verkeersdienst) of politie aan IVW toezichtseenheid zeevaart	1d. geen	Over de Kustwacht, zie Besluit instelling Kustwacht (Kustwacht Nederland nieuwe stijl), Stcrt. 2006, 229, en de notitie Kustwacht Nederland, kamerstukken II 2005/06, 30 490, nr. 1.
1e. melding i.v.m. ongevalsonderzoek	1e. kapitein en exploitant van het schip en de scheepvaartbegeleidingsdienst aan de Onderzoeksraad voor veiligheid (Ovv)	1e. art. 353 Wetboek van Koophandel en art. 9 Besluit Onderzoeksraad voor veiligheid	
1f. melding aan vlaggestaat	1f. minister VenW (voor deze IVW toezichtseenheid zeevaart)	1f. art. 8 Marpol Verdrag	
<u>2. maatregelen</u>			
2a. eigen maatregelen, incl. een evt. bergingsovereenkomst	2a. kapitein	2a. art. 15 Wet BON, art. 12 lid 4 Wet voorkoming verontreiniging door schepen, art. 8 International safety management code, hoofdstuk 5 Schepenbesluit 2004, art. 4	

<p>2b. redding Noordzee en enkele binnenwateren: Waddenzee, IJsselmeergebied (incl. randmeren), Zuid-Hollandse en Zeeuwse Stromen</p> <p>2c. verkeersaanwijzing, zie onder verkeer</p> <p>2d. coördinatie van de afhandeling</p>	<p>2b. namens minister VenW door KWC</p> <p>2d. nautisch beheerder</p>	<p>STZ</p> <p>2b. Regeling in zake de SAR-dienst 1994 (<i>search and rescue</i>); Opplan SAR</p> <p>2d. Samenwerkingsovereenkomst Kustwachtcentrum met een plaatselijk bevoegde autoriteit (nautisch beheerder) (Rampenplan voor de Noordzee 2008, deel C, bijlage 6.2)</p>	<p>2b. SAR valt niet onder de Wet BON. Bij toepassing van de Wet rampen en zware ongevallen (binnenwateren) is de positie van de directeur KWC die van operationeel leider ex art. 11 lid 2 Wrzo.</p> <p>2c en d. De nautisch beheerders zijn verantwoordelijk voor de rampen- en incidentbestrijding in hun gebieden (aanloopgebieden), ondersteund door KWC. (Voor zover directeur KWC niet zelf nautisch beheerder is: hij is nautisch beheerder voor de territoriale zee buiten de aanloopgebieden).</p>
<p>2e. centralisatie</p> <p>2e1. overname coördinatie van de afhandeling</p>	<p>2e1a. door KWC op verzoek nautisch beheerder aanloopgebied</p> <p>2e1b. minister VenW (ondersteund door het regionaal beheersteam Noordzee RBN)</p>	<p>2e1a. idem</p> <p>2e1b. art. 11 Wet BON jo Besluit Rampenplan voor de Noordzee 2008</p>	<p>2e1b. Het RBN is de opvolger van het interdepartementaal</p>

<p>2e2. aanwijzingen aan kapitein, eigenaar en hulpverleners inzake voorkomen, beperken en ongedaan maken van schadelijke gevolgen (waaronder verplaatsen van schip; tot zinken brengen; vernietigen lading)</p> <p>2e3. maatregelen door minister VenW zelf, gericht tot schip ter voorkoming, beperking en ongedaan maken schadelijke gevolgen (waaronder overname van het gezag; brengen naar een Nederlandse haven)</p> <p>2e4. doen toelaten in Nederlandse haven van betreffende schip (zie ook onder verkeer)</p> <p>2e5. bestrijding verontreiniging</p> <p>2e6. opruimen wrak</p>	<p>2e2. namens minister VenW door voorzitter RBN (na overleg met hulpverlener, vlaggestaat c.q. overeenstemming minister wie het mede aangaat, tenzij dringende omstandigheden) (toezicht uitvoering KWC)</p> <p>2e3. idem (uitvoering KWC)</p> <p>2e4. namens minister VenW door voorzitter RBN (na overleg met havenbeheerder)</p> <p>2e5. Rijkswaterstaat dienst Noordzee</p> <p>2e6. namens minister VenW door voorzitter RBN en dienst Noordzee (uitvoering dienst Noordzee)</p>	<p>2e2. art. 5 Wet BON</p> <p>2e3. art. 6 idem</p> <p>2e4. art. 10 idem</p> <p>2e5. art. 2 Organiek besluit Rijkswaterstaat</p> <p>2e6. art. 18 Wet BON</p>	<p>beleidsteam noordzeerampen IBTN.</p> <p>2e5. Zie www.WOCB.nl.</p> <p>2e6. De Wrakkenwet is van toepassing op de territoriale zee, maar bij toepassing Wet BON bij een (dreigende) verontreiniging ook toepassing Wet BON op opruimen wrak.</p>
--	---	---	--

<p><u>3. kernongeval nucleair schip</u> (=categorie A): in aanvulling op 2: bevel maatregelen te treffen om gevolgen te beperken, ongedaan te maken (waaronder beëindigen verblijf Nederland)</p>	<p>3a. minister VROM (evt. op verzoek burgemeester)</p> <p>3b. minister Defensie in overeenstemming met minister VROM en minister BZK t.a.v. vervoermiddelen krijgsmacht en van bondgenoten</p>	<p>3a. art. 47 Kernenergiewet</p> <p>3b. art. 48 idem</p>	
<p><u>4. bodemverontreiniging</u>, zie het schema milieu</p>			
<p><u>5. kustverontreiniging, aantasting</u></p>	<p>5. minister VenW (voor deze Rijkswaterstaat, kustdiensten), tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de verontreiniging of aantasting geen gevolgen heeft voor de bodem onder dat water</p>	<p>5. art. 35, 63a Wet bodembescherming, Samenwerkingsregeling bestrijding kustverontreiniging RWS- diensten SBKR</p>	<p>5. Zie www.WOCB.nl. De SBKR is de opvolger van de Coördinatieregeling bestrijding kustverontreiniging Rijkswaterstaat.</p>
<p><u>6. visserij</u>, maatregelen bij milieu- incident, zie schema dierziekten en plantenziekten</p>			

rampenbestrijding off shore installaties, pijpleidingen (mijnbouw)

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. informatie</u>, melding</p> <p><u>2. maatregelen</u> 2a. eigen maatregelen</p>	<p>1. melding aan KWC en aan minister EZ (voor deze inspecteur-generaal der mijnen)</p> <p>2a. exploitant, beheerder pijpleiding</p>	<p>1. art. 87 lid 2, art. 88 lid 1, art. 100 lid 3 Mijnbouwbesluit</p> <p>2a. art. 82 lid 1, art. 87 lid 1, art. 100 lid 1 en 2 idem</p>	

2b. maatregelen overheid 2b1. instellen veiligheidszone 2b2. aanwijzingen	2b. minister EZ (voor deze inspecteur-generaal der mijnen)	2b1. art. 43 Mijnbouwwet 2b2. art. 88 lid 2 en art. 91 Mijnbouwbesluit	
---	--	---	--

verkeer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. verkeersaanwijzingen</u>			
1a. verkeersaanwijzing algemeen	1a. nautisch beheerder: HID Rijkswaterstaat, directeur Havenbedrijf Rotterdam NV, souschef faciliteren Koninklijke marine te Den Helder, directeur KWC (territoriale wateren buiten aanloopgebieden)	1a. art. 9 Scheepvaartverkeerswet jo Besluit verkeersinformatie en verkeersaanwijzingen scheepvaartverkeer	
1b. verkeersaanwijzing i.v.m. terrorisme en milieu	1b. idem	1b. art. 3 onder d en e Scheepvaartverkeerswet	
1c. verbod vervoer en vaarverbod i.v.m. toestand lading en toestand schip, zie onder vervoer 4 en onder vervoersmiddelen a			
1d. aanwijzing aan verkeersbegeleiding rijkswateren	1d. HID Rijkswaterstaat (intern)	1d. art. 10.1.3.1 vierde tranche Algemene wet bestuursrecht	1d. Het betreft het geven van aanwijzingen binnen de eigen organisatie.
1e. idem voor zover niet RWS	1e. burgemeester (intern)	1e. idem	

<p><u>2. havens: gebruik en verkeer</u> 2a. inlichtingen door havenautoriteiten, kapiteins, bestuurders vervoermiddelen te land</p> <p>2b. aanwijzingen gebruik havens</p> <p>2c. regelen/ beperken/ verbieden van toegang tot, verkeer binnen en verlaten havens (zie ook onder rampen- en incidentenbestrijding Noordzee, 2e4)</p> <p><u>3. afwijking, verruimde toepassing regels</u> <u>Scheepvaartverkeerswet</u> 3a. maatregelen in het belang van ordelijk verloop van scheepvaartverkeer</p> <p>3b. toepassing bevoegdheden ex Scheepvaartverkeerswet t.b.v. uitwendige veiligheid (defensie)</p> <p>3c. geen toepassing van hetgeen krachtens art. 4-13 Scheepvaartverkeerswet t.a.v. schepen of andere vaartuigen, welke in gebruik zijn voor de uitvoering van de militaire taak of</p>	<p>2a-c. minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)</p> <p>3a. minister VenW</p> <p>3b. bij wet</p> <p>3c. bij amvb</p>	<p>2a. art. 12 jo 3 Havennoodwet</p> <p>2b. art. 6* jo 3 idem</p> <p>2c. art. 8* jo 3 idem</p> <p>3a1. art. 10.1.3.1 vierde tranche Algemene wet bestuursrecht</p> <p>3a2. art. 37a Scheepvaartverkeerswet*</p> <p>3b. art. 38 lid 1 Scheepvaartverkeerswet*</p> <p>3c. art. 38 lid 2 en 3 Scheepvaartverkeerswet*</p>	<p>3a1. Het betreft het geven van aanwijzingen binnen de eigen organisatie.</p> <p>3c. Deze amvb is niet tot stand gekomen.</p>
---	--	--	---

<p>welke worden gebruikt ten behoeve van de in die maatregel aangewezen overheidsdiensten</p> <p>3d. regels stellen m.b.t. de ordening van het scheepvaartverkeer op scheepvaartwegen in afwijking van hetgeen is bepaald bij of krachtens de Scheepvaartverkeerswet en van hetgeen door besturen van andere openbare lichamen dan het Rijk is bepaald bij of krachtens verordeningen die betrekking hebben op de ordening van het scheepvaartverkeer op scheepvaartwegen</p> <p><u>4. aanwijzingen aan registerloodsen / corporaties</u></p>	<p>3d. militair gezag</p> <p>4. minister VenW</p>	<p>3d. art. 39 Scheepvaartverkeerswet</p> <p>4. art. 52 Loodsenwet*</p>	<p>3d. Militair gezag is een vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.</p>
---	---	---	---

vervoer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. vervoersovereenkomst</u></p> <p><u>2. maatregelen</u> 2a. beperkende maatregelen: aanwijzingen bestemming reis,</p>	<p>1. een ieder</p> <p>2a-d. minister VenW</p>	<p>1. algemeen overeenkomstenrecht</p> <p>2a. art. 4, 5 Rijkswet noodvoorzieningen</p>	<p>De Vervoersnoodwet is niet van toepassing op zeescheepvaart; in plaats daarvan geldt de genoemde rijkswetgeving.</p> <p>2. De Rijkswet noodvoorzieningen scheepvaart kent vier</p>

<p>aandoen of vermijden havens of wateren, vervoeren goederen en personen</p> <p>2b. vervoerplicht</p> <p>2c. vordering gebruik (overname exploitatie)</p> <p>2d. vordering eigendom</p> <p><u>3. vaarplicht</u></p> <p><u>4. vervoer gevaarlijke stoffen:</u></p> <p>4a. verbod vervoer</p>	<p>3. minister VenW</p> <p>4a. minister VenW - Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW), toezichteenheid zeevaart</p>	<p>scheepvaart*</p> <p>2b. art. 6 idem*</p> <p>2c. art. 8 idem*</p> <p>2d. art. 16 idem*</p> <p>3. art. 2a Vaarplichtwet*, Rijkswet vaarplicht</p> <p>4a. havens binnenvaart: art. 26 jo. 27 Wet vervoer gevaarlijke stoffen (WVGS); zeeschepen: art. 4 onder h jo art. 10 lid 2 Schepenwet jo Besluit minister VenW dd. 20 mrt 1995 (Stcrt. 675), jo art. 5:21 Awb; zeeschepen op</p>	<p>groepen van bevoegdheden, opklimmend in de mate van ingrijpendheid (2a-2d).</p> <p>2b. Een vervoerplicht is een vordering van een dienst: een 'opgelegd publiekrechtelijk contract'; daarmee kan degene aan wie de plicht wordt opgelegd zich beroepen op overmacht jegens contractpartners.</p> <p>4a. De WVGS heeft alleen betrekking op binnenwateren.</p>
--	--	--	--

4b. tijdelijke ontheffing verbod	4b. nautisch beheerder: minister VenW, gedeputeerde staten, burgemeester en wethouders	binnenwateren: art. 3, 4, 5 WVGS 4b. art. 28 WVGS	
4c. afwijken regels i.v.m. militaire belangen	4c. bij Koninklijk besluit	4c. art. 60 WVGS	
<u>5. internationale sancties, zie schema buitenlandse zaken en vreemdelingen</u>			

vervoermiddelen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>vaarverbod</u> a. vaarverbod i.v.m. toestand schip	a en b. IVW toezichtaanpak zeevaart	a. art. 7, lid 3, en art. 16 Schepenwet	a. Zie ook onder verkeersaanwijzingen 1b (milieu).
b. tijdelijke toestemming voor korte verplaatsing (waaronder het in een haven laten binnenlopen van een beschadigd schip)		b. geen	
c. vaarverbod i.v.m. oorlogsgevaar	c. minister VenW	c. art. 16 lid 4 Schepenwet	

handhaving openbare orde (havens)

en

optreden bij ongeregelheden (op zee)

<p>1d. toepassing stelsel bewaken en beveiligen, zie schema justitie</p> <p>1e. alerteringsniveau terrorismebestrijding in havens en op schepen, zie schema justitie</p> <p>1f. veiligheidsrisicogebied, zie schema openbare orde</p> <p><u>2. binnen 1 km zone</u></p> <p>2a. verkeersaanwijzing, zie onder verkeer</p> <p>2b. verbieden toegang</p> <p>2c. maatregelen door lokaal gezag en door politie ter handhaving openbare orde, zie hierboven</p> <p>2d. strafrechtelijke handhaving</p>	<p>2b. minister VenW</p> <p>2d. politietaak Noordzee:</p>	<p>herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 5 Havenbeveiligingswet</p> <p>2b. art. 6 Wet beheer rijkswaterstaatswerken</p> <p>2d. art. 10 en 11 Besluit</p>	<p>genoemd in het besluit.</p> <p>1f. In het Besluit opsporing terroristische misdrijven is niet een haven aangewezen als veiligheidsrisicogebied. Zie het schema justitie over het verschil tussen twee soorten veiligheidsrisicogebied.</p>
---	---	---	---

van de rechtsorde	coördinatie minister Justitie, bijgestaan door permanente kontakgroep handhaving Noordzee (PKHN), voorzitter officier van justitie Noordzeezaken	instelling Kustwacht	
<u>3. buiten 1 km zone</u> 3a. verkeersmaatregel, zie onder verkeer			3. Op zee is geen sprake van openbare orde, vandaar de term ongeregeldheden; er is evenmin gezag met openbare orde bevoegdheden. In plaats daarvan kunnen bestaande bevoegdheden van minister VenW worden toegepast (of minister EZ inzake off shore installaties).
3b. verbieden toegang	3b. minister VenW	3b. art. 6 Wet beheer rijkswaterstaatswerken	
3c. veiligheidszone off shore installaties, zie boven			
3d. strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, zie 2d			

verzekering c.a.

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. garantstelling</u> 1a. Noordzee: t.b.v. berging i.v.m. vrijmaken aanlooproute en t.b.v. opruiming verontreiniging	1a. minister VenW, voor deze Rijkswaterstaat, dienst Noordzee	1. n.v.t.	
1b. internationale zeevaart	1b. minister VenW in overeenstemming met minister Financiën		
<u>2. afwijken van normale polissen.</u>			

herverzekering, zie schema financieel verkeer			
--	--	--	--

vordering algemeen

m.u.v. zeeschepen, zie onder vervoer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
vordering eigendomsrecht en gebruiksrecht	alle ministers in overeenstemming met minister EZ	art. 3a*, 4 en 5 Vorderingswet	Zie verder het schema schaarste algemeen.

rijksheren

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>aanwijzing en optreden rijksheren</u> , uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister	aanwijzing: regering, bij amvb; optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister VenW	- art. 22 Havennoodwet - art. 10b Distributiewet - art. 16 Prijzennoodwet en Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving (toepassing Vorderingswet)	Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. De aanwijzing van rijksheren op grond van de Vervoersnoodwet en de Distributiewet heeft nog niet plaatsgevonden. De aanwijzing in het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving is verouderd.

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit (bijvoorbeeld o.g.v. art. 37 Scheepvaartverkeerswet, art. 2 Havennoodwet, art. 59 Wet vervoer gevaarlijke stoffen en art. 3 Vorderingswet), hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

De Rijkswet noodvoorzieningen scheepvaart kent - als uitzondering in het geheel van noodwetgeving - een spoedvoorziening: het treffen van maatregelen vooruitlopend op een KB (art. 3).

NB 1. Aangezien de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden (met aanpassingswetgeving) een nationale wet is, is de rijkswetgeving niet gemoderniseerd in 1997 (bij de algehele modernisering van noodwetgeving). Evenmin is de rijkswetgeving gemoderniseerd in 2005 (inhoudelijke modernisering noodwetgeving VenW en EZ).

NB 2. Zeehavens is een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) kent één verwijzing naar scheepvaartwetgeving, zoals vermeld in dit schema onder handhaving openbare orde (havens), optreden bij ongeregelheden (op zee) en strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde.

Olie

olieschaarste, of dreiging daarvan

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. inzet noodvoorraden</u> 1a. verstrekken informatie	1a. aan minister EZ	1a. art. 13 Wet voorraadvorming aardolieproducten 2001 (WVA 2001)	Het treffen van crisismaatregelen vindt plaats in IEA-verband (<i>International energy agency</i>).
1b. aanspreken voorraden indien dit naar het oordeel van de minister noodzakelijk is in verband met een oliecrisis of dreigende oliecrisis (door te bepalen dat de wettelijke voorraad met een door de minister te bepalen gedeelte mag worden verminderd)	1b. minister EZ bij regeling	1b. art. 8 lid 1 WVA 2001	In de WVA 2001 wordt geregeld op welke wijze Nederland invulling geeft aan de internationale verplichtingen (IEA en EU) tot het aanhouden van een minimale (strategische) olievoorraden.
1c. allocatie in te zetten voorraden: aanwijzing aan COVA inzake aanwending van de voorraden van COVA bij een oliecrisis of dreigende oliecrisis	1c. minister EZ	1c. art. 17 lid 1 WVA 2001	1c. COVA: Stichting Centraal orgaan voorraadvorming aardolieproducten te Rotterdam (houdt 85% van de strategische voorraad aan).
1d. bepalen dat vanwege een (dreigende) oliecrisis Nederlandse	1d. minister EZ	1d. art. 10 WVA 2001	

<p>voorraad in het buitenland naar Nederland wordt overgebacht</p> <p><u>2. verdeling</u></p> <p>2a. verstrekken informatie</p> <p>2b. leveringsplicht: producent of handelaar opdragen een door de minister vastgestelde hoeveelheid aardolieproducten van een door hem aangegeven soort aan één of meer anderen (derden) te leveren, bijvoorbeeld om internationale (IEP) allocatieverplichtingen te kunnen nakomen</p> <p>2c. vordering in eigendom aardolieproducten</p> <p>2d. vordering brandstoffen: onteigening en beschikbaarstelling</p>	<p>2a. aan minister EZ</p> <p>2b. minister EZ</p> <p>2c. minister EZ</p> <p>2d. burgemeester na algemene of bijzondere machtiging minister</p>	<p>2a. art. 10 Wet uitvoering Internationaal Energieprogramma (Wet IEP), Regeling gegevens aardolieproducten 1985</p> <p>2b. art. 3 Wet IEP</p> <p>2c. art. 6 Wet IEP</p> <p>2d. art. 76a ter lid 1, art. 76c en 76f</p>	<p>2b. Deze bepaling is een bijzondere regeling t.o.v. de algemene regeling van de prestatieplicht in de Distributiewet (par. 1a). Het verschil is dat voor toepassing van de Distributiewet een KB is vereist, terwijl inwerkingstelling van art. 3 Wet IEP vormvrij is.</p> <p>2c. Hiertoe kan ook de Vorderingswet worden toegepast (zie schema schaarste algemeen). Het verschil is dat voor toepassing van art. 3a Vorderingswet een KB is vereist, terwijl inwerkingstelling van art. 6 Wet IEP vormvrij is.</p> <p>2d. Militair gezag is een vorm van militair bestuur,</p>
---	---	---	--

<p>aan bevolking en bedrijven</p>	<p>LNV of minister EZ (evt. na overleg met militair gezag) of op last van minister LNV of minister EZ t.b.v. andere gemeenten</p>	<p>Onteigeningswet*, art. 175, 176 Gemeentewet</p>	<p>ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.</p> <p>Het verschil tussen toepassing van deze bepalingen uit de Onteigeningswet en uit de Gemeentewet is dat voor toepassing van art. 76a ter lid 1, art. 76c en 76f Onteigeningswet een KB is vereist, terwijl inwerkingstelling van art. 175, 176 Gemeentewet vormvrij is.</p> <p>Deze formele mogelijkheid tot vordering van brandstoffen door de burgemeester is bijna 100 jaar oud en is niet geschikt voor sturing van overheidswege bij een oliecrisis.</p>
<p><u>3. verbruikbeperkende maatregelen</u> 3a. distributiemaatregel, bijvoorbeeld toepassen van kortingen op leveringsverplichtingen door olieleveranciers, rantsoenering</p>	<p>3a. bij Koninklijk besluit</p>	<p>3a. art. 2 Wet IEP**, toepassing Distributiewet*</p>	<p>3a. Bij toepassing van art. 2 Wet IEP is geen verlengingswet nodig na inwerkingstelling van de noodbevoegdheden van de</p>

In art. 2 lid 1 Wet IEP dient voor 'artikel 24, tweede, zesde en zevende lid, van de Distributiewet' te worden gelezen: artikel 22c, eerste, vijfde en zesde lid, van de Distributiewet.

In art. 2 lid 2 Wet IEP dient voor 'artikel 24, derde lid, van de Distributiewet' te worden gelezen: artikel 22c, tweede lid, van de Distributiewet.

In art. 2 lid 3 Wet IEP dient voor 'artikel 24, tweede lid, van de Distributiewet' te worden gelezen: artikel 22c, eerste lid, van de Distributiewet.

NB 1. Olie is een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) bevat echter geen verwijzing naar wetten die betrekking hebben op deze sector.

NB 2. De Wet medewerking verdedigingsvoorbereiding en de Wet beschikbaarheid goederen hebben betrekking op de preparatiefase.

Openbare orde

handhaving openbare orde

voor ongeregelde heden op de Noordzee, zie schema Noordzee, zeescheepvaart, havens
zie hieronder voor veiligheidsrisicogebied, stelsel bewaken en beveiligen, en burgemeesterssluiting

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. inlichtingen 1b. overheden onderling, i.v.m. toepassing aanwijzingsbevoegdheden ex art. 16 Politiewet 1993	1a. een ieder aan minister BZK 1b. burgemeester, commissaris van de Koning, minister BZK	1a. art. 5 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag (Wbbbg)* 1b. art. 17 Politiewet 1993 (Pw)	De Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo) is niet van toepassing op handhaving van de openbare orde. 1b. Analoge bepaling in Wrzo: art. 14.
<u>2. eigen bevoegdheden politie</u>	2. politieambtenaar, onder verantwoordelijkheid burgemeester	2. art. 2 Pw	
<u>3. bevoegdheden burgemeester algemeen</u>	3. burgemeester		3. De bevoegdheid van de burgemeester op grond van het wetsvoorstel Wet tijdelijk huisverbod maakt deel uit van zijn hulpverleningstaak, niet handhaving van de openbare orde (30 657). Dat geldt ook voor zijn

<p>3a. normale bevoegdheden op lokaal niveau</p> <p>3a1. gezag over politie</p> <p>3a2. optreden tegen overtredingen indien door een overtreding de openbare orde wordt verstoord of dreigt te worden verstoord</p> <p>3a3. lichte bevelsbevoegdheid (licht: i.t.t. art. 175 Gemeentewet)</p> <p>3a4. openbare orde raadsvergaderingen</p> <p>3a5. toezicht evenementen, horeca e.d. - bevelsbevoegdheid, bijv. ontruimen van een brandgevaarlijk gebouw - uitvoering verordeningen op dit terrein</p>		<p>3a1. art. 12 Pw</p> <p>3a2. art. 172 lid 2 Gemeentewet</p> <p>3a3. art. 172 lid 3 idem</p> <p>3a4. art. 26 idem</p> <p>3a5. art. 174 idem</p>	<p>bevoegdheid op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen.</p> <p>Aangekondigd is een Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme.</p> <p>3a2 en 3. Op grond van art. 172 lid 2 is beperking van grondrechten niet mogelijk. Lid 3 is toepasbaar ook als er geen wettelijk voorschrift is overtreden. Zie verder toelichting bij 3b inzake beperking van grondrechten o.g.v. lid 3.</p> <p>3a5. Aan de hand van de evenementenvergunning o.g.v. de APV kan de burgemeester vooraf eisen stellen en kan hij handhaven. Voetbalwedstrijden vallen</p>
--	--	--	---

<p>3a6. openbare manifestaties: optreden n.a.v. een kennisgeving of het niet gedaan hebben van een kennisgeving of in het algemeen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding van wanordelijkheden</p> <p>3b. noodbevoegdheden op lokaal niveau</p> <p>3b1. noodbevel</p> <p>3b2. noodverordening</p>		<p>3a6. Wet openbare manifestaties, verordening gemeenteraad (opgenomen in APV)</p> <p>3b1. art. 175 Gemeentewet</p> <p>3b2. art. 176 idem, zie verder 6b</p>	<p>in het algemeen niet onder de evenementenvergunning; afgelasting vindt daarom plaats o.g.v. art. 175. Openbare manifestaties vallen ook niet onder de evenementenvergunning, zie 3a6.</p> <p>3a6. Verschil met evenementen: vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, vrijheid van vergadering en betoging.</p> <p>3b. Deze noodbevoegdheden worden vormvrij in werking gesteld en vallen daarmee buiten het regime van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden.</p> <p>Noodrecht: afwijking van wetgeving, m.u.v. Grondwet, is mogelijk. Grondrechten: beperking van uitsluitend door internationaal recht beschermd mensenrechten is mogelijk</p>
--	--	---	--

<p>3c. bestuurlijke ophouding</p> <p><u>4. bijstand ter handhaving openbare orde</u> 4a. bijstand t.b.v. een regionaal politiekorps</p>	<p>4a1. verzoek korpsbeheerder op aanvraag burgemeester aan commissaris van de Koning, kennisgeving commissaris aan minister BZK indien hij niet aan</p>	<p>3c. art. 154a en 176a Gemeentewet</p> <p>4a1-2. art. 54 Pw</p>	<p>(bewegingsvrijheid, zoals avondklok of weren voetbalsupporters, m.u.v. vrijheidsbeneming, zie daarvoor bestuurlijke ophouding 3c). Verder wordt de mogelijkheid van uitzondering op de beperkingssystematiek van de Grondwet aanvaard voor art. 6, 7 en 9 Grondwet, zie aant. 3 bij art. 175 Gem.wet in Tekst en Commentaar openbare orde en veiligheid.** Zie ook het schema rampenbestrijding algemeen, onder evacuatie door burgemeester.</p> <p>3c. Art. 154a: o.g.v. raadsverordening; art. 176a: indien groepen van personen onderdelen van een noodbevel (art. 175) of noodverordening (art. 176) niet naleven.</p>
---	--	---	---

	de aanvraag kan voldoen		
	4a2. minister BZK: opdracht aan korpsbeheerder regionaal korps		
	4a3. idem, maar minister Justitie	4a3. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 54 lid 3 Pw	4a3. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.
4b. bijstand t.b.v. het korps landelijke politiediensten	4b1. opdracht minister BZK aan korpsbeheerder op aanvraag burgemeester via commissaris van de Koning	4b1. art. 57 Pw	
	4b2. idem, maar minister Justitie	4b2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 57 Pw	4b2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.
4c. bijstand door krijgsmacht, zie schema defensie			
4d. inzet bijzondere bijstandseenheden, zie de schema's defensie en justitie			
4e. afwijken bijstandbepaling t.b.v. regionaal korps (art. 54) bij toepassing	4e1. commissaris van de Koning of minister BZK	4e1. art. 55 Pw	

<p>aanwijzingsbevoegdheden ex art. 16 Pw</p> <p>4f. bijstand in het kader van bewaken en beveiligen, zie hieronder</p> <p>4g. buiten werking stellen enkele bijstandbepalingen (m.u.v. bepalingen inzake bijstand door krijgsmacht en inzet bijzondere bijstandeenheden)</p> <p><u>5. penitentiaire inrichtingen</u>, zie het schema justitie</p> <p><u>6. centralisatie: aanwijzingen, opschorten noodverordening, vernietiging/schorsing, overname en eigen maatregelen</u></p> <p>6a. aanwijzingen</p> <p>6a1. beleidsaanwijzingen commissaris van de Koning</p>	<p>4e2. minister Justitie</p> <p>4g. minister BZK en minister Justitie</p> <p>6a1. commissaris van de Koning, als provinciaal orgaan</p>	<p>4e2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 55 Pw</p> <p>4g. Art 10 Wbbbg*</p> <p>6a1. art. 16 lid 1 Pw</p>	<p>4e2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p> <p>6a. Een aanwijzing is een ander woord voor een bevel.</p> <p>‘Meer dan plaatselijke betekenis’ hoeft niet in te houden bovengemeentelijk.</p> <p>6a1. Art. 16 regelt een noodbevoegdheid die</p>
---	--	---	---

<p>6a2. bijzondere aanwijzingen commissaris van de Koning</p>	<p>6a2. commissaris van de Koning</p>	<p>6a2. art. 6 lid 2 Wbbbg*</p>	<p>vormvrij in werking wordt gesteld en valt daarmee buiten het regime van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden.</p>
<p>6a3. algemene en bijzondere aanwijzingen minister BZK en minister Justitie</p>	<p>6a3a. minister BZK</p>	<p>6a3. art. 16 lid 2 Pw; art. 6 lid 1 Wbbbg*</p>	<p>6a3. Het nieuwe art. 16 lid 2 Pw is niet afgestemd op art. 6 lid 1 Wbbbg. Dezelfde noodbevoegdheid tot het geven van bijzondere aanwijzingen bestaat nu zowel met vormvrije inwerkingstelling als met inwerkingstelling bij Koninklijk besluit.</p>
	<p>6a3b. minister Justitie</p>	<p>6a3b. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 16 lid 2 Pw</p>	<p>6a3b. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
<p>6a4. aanwijzingen aan rijksheren</p>	<p>6a4. commissaris van de Koning, als rijksorgaan</p>	<p>6a4 art. 2 Ambtsinstructie</p>	<p>6a4. Deze aanwijzingen kunnen alleen betrekking hebben op de wijze waarop zij met elkaar en met besturen van gemeente, provincie en waterschap</p>

<p>6b. noodverordening: bekrachtiging gemeenteraad, beroep burgemeester bij commissaris van de Koning tegen niet-bekrachtiging; opschorting door commissaris van de Koning zolang noodverordening niet bekrachtigd is</p>	<p>6b. gemeenteraad, burgemeester, commissaris van de Koning</p>	<p>6b. art. 176 lid 2-6 Gemeentewet</p>	<p>samenwerken. De minister van het beleidsterrein in kwestie kan de aanwijzing van de commissaris ongedaan maken.</p>
<p>6c. vernietiging en schorsing</p>	<p>6c. bij Koninklijk Besluit</p>	<p>6c. art. 268 Gemeentewet jo afd. 10.2.2 en 10.2.3 Algemene wet Bestuursrecht</p>	
<p>6d. overname en eigen maatregelen centrale overheid 6d1. voorzien in bevoegdheden commissaris van de Koning en burgemeester t.a.v. openbare orde en openbare veiligheid ('overname')</p>	<p>6d1. minister BZK</p>	<p>6d. hoofdstuk II Wbbbg*</p>	
<p>6d2. beperken vertoeven in open lucht</p>	<p>6d2. idem</p>		
<p>6d3. personen bevelen een gebied te verlaten of verbieden zich daarheen te begeven of daarin terug te keren</p>	<p>6d3. idem</p>		

6d4. invoering vergunningstelsel samenkomsten en vergaderingen	6d4. burgemeester		
6d5. verbieden vertoningen in het openbaar	6d5. minister BZK		
6d6. beperkende bepalingen, verbieden, geschriften etc.	6d6. idem		
6d7. post/bericht van post of telecommunicatie in beslag nemen etc.	6d7. autoriteiten aangewezen door minister BZK in overeenstemming minister Justitie		
6d8. onderzoek kleding en lichaam	6d8. burgemeester		
6d9. binnentreden	6d9. idem		6d9. Binnentreden: zie het huidige art. 149a Gemeentewet.
6d10. onderzoek etc. voorwerpen	6d10. autoriteiten aangewezen door minister BZK		
6d11. interneren	6d11. minister BZK en commissaris van de Koning		
7. optreden <u>militair gezag</u> , zie schema defensie			
8. <u>rechterlijke bevelen</u> ter handhaving openbare orde: gedragsregels, in verzekeringstelling	8. rechter-commissaris	8. art. 540-550 Wetboek van strafvordering	

9. relatie met bestuursdwang volgens de Algemene wet bestuursrecht: beperkt op te vatten: het geven van bevelen o.g.v. art. 172 en 175 Gemeentewet valt onder deze uitzondering, maar niet bijv. het sluiten van een horeca-inrichting vanwege wanordelijkheden o.g.v. de APV	9. n.v.t.	9. art. 5:23 Algemene wet bestuursrecht	9. Kamerstukken II 1993/94, 23 700, nr. 3, p. 153-154 (art. 5.2.3); voor relatie met art. 8:4 aanhef en onder b Awb, zie het schema justitie.
---	-----------	---	---

veiligheidsrisicogebied

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. instelling veiligheidsrisicogebied door burgemeester	1. burgemeester krachtens verordening van de gemeenteraad, uitvoering officier van justitie	1. art. 151b Gemeentewet, verordening van de gemeenteraad (opgenomen in APV)	1. Bij verstoring van de openbare orde, of ernstige vrees daarvoor, door de aanwezigheid van wapens.
2. instelling veiligheidsrisicogebied door officier van justitie of door regering, zie het schema justitie onder terrorismebestrijding			

stelsel bewaken en beveiligen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. informatie overheden onderling, i.v.m. toepassing aanwijzingsbevoegdheden ex art.	1. burgemeester, commissaris van de Koning, minister BZK	1. art. 17 Politiewet 1993 (Pw)	Uitgangspunten zijn: eigen verantwoordelijkheid burger/bedrijf; optreden overheid: decentraal tenzij.

<p>15a en 16 Politiewet 1993</p> <p><u>2. maatregelen</u> 2a. aanwijzen objecten en diensten waarvan bewaking of beveiliging door politie noodzakelijk is</p> <p>2b. uitvoering besluit onder 2a</p> <p><u>3. bijstand</u> in het kader van bewaken en beveiligen, bijstand aan KLPD door regionale korpsen i.v.m. persoonsbeveiliging</p> <p><u>4. aanwijzingsbevoegdheden</u>, zie hierboven onder handhaving openbare orde, centralisatie (art. 16 Pw)</p>	<p>2a. minister BZK en minister Justitie gezamenlijk; een burgemeester kan daartoe een verzoek indienen, hoewel dat niet is geregeld</p> <p>2b. uitvoering burgemeester voor zover bewaking/beveiliging plaatsvindt ter handhaving openbare orde, uitvoering officier van justitie voor zover bewaking/beveiliging plaatsvindt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde</p> <p>3. opdracht door minister Justitie aan korpsbeheerder, in overeenstemming minister BZK</p>	<p>2a. art. 15a lid 1 Pw</p> <p>2b. art. 15a lid 2 en 3 Pw</p> <p>3. art. 57 lid 3 Pw</p>	<p>Art. 15a regelt alleen het 'rijksdomein'. Persoonsbeveiliging staat niet genoemd in art. 15a, wel in art. 1 lid 2, onderdeel van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Persoonsbeveiliging binnen het rijksdomein vindt plaats o.g.v. art. 38a lid 2 Pw (taak Korps landelijke politiediensten, in een aantal gevallen door Koninklijke marechaussee, art. 6 lid 1 onder b). Daarbij kunnen een regionaal korps en de Koninklijke marechaussee bijstand verlenen, waarbij de minister van Justitie aan de korpschef en commandant aanwijzingen kan geven (art. 38 lid 1 onder c, art. 38a lid 3). Persoonsbeveiliging in het decentrale domein wordt ook uitgevoerd door het KLPD, maar in de vorm van bijstand ex art. 56 Pw.</p>
---	--	---	---

huisvesting: burgemeesterssluiting

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

a. <u>sluiting pand</u> ter handhaving openbare orde of opiumwetgeving	a. burgemeester	a. 174a of 174 Gemeentewet, art. 13b Opiumwet	a. Art. 13b Opiumwet is in 2007 gewijzigd (toepassing is uitgebreid tot woningen), Stb. 2007, 355.
b. <u>na sluiting</u> : aanschrijving aan degene die als eigenaar of uit andere hoofde bevoegd is tot het in gebruik geven van het gebouw inzake persoon aan wie het pand in gebruik wordt gegeven of inzake het in beheer geven van het pand	b. burgemeester en wethouders	b. art. 16a Woningwet	b. Een verhuurder kan de overeenkomst ontbinden o.g.v. art. 7:231 lid 2 Burgerlijk wetboek.
c. <u>onteigening</u> i.v.m. handhaving van de openbare orde of van opiumwetgeving omdat de maatregelen onder b geen uitkomst bieden	c. gemeenteraad	c. art. 77 lid 1 6° Onteigeningswet	

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

Art. 35 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijke gezag is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 35) als in werking moeten worden gesteld (art. 1).

**) Beperking van grondrechten is niet hetzelfde als een inbreuk op (afwijken van) grondrechten; dat laatste is alleen mogelijk ten tijde van de algemene noodtoestand.

<p>1d. inrichting</p>	<p>melding aan nautisch beheerder</p> <p>1d. aan beheerder oppervlaktewater (vergunningverlener of aan orgaan aan wie een melding i.h.k. van algemene regels moet worden gericht)</p>	<p>1d. voortvloeiend uit zorgplicht art. 1.1a Wm, dan wel vergunningvoorschriften ex art. 1 lid 5 Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) dan wel algemene regels ex art. 2a Wvo</p>	
<p>1e. berichtgeving kwaliteit oppervlaktewater</p>	<p>1e. Rijkswaterstaat waterdienst aan betrokken beheerder en waterleidingbedrijven</p>	<p>1e. geen</p>	<p>1e. Het Rijksinstituut voor integraal zoetwaterbeheer en afvalwaterbehandeling (RIZA) is op gegaan in Rijkswaterstaat waterdienst.</p>
<p>1f. waterschap, op verzoek</p>	<p>1f. verzoek door minister wie het aangaat of provincie</p>	<p>1f. art. 58 Waterschapswet</p>	
<p>1g. melden uitoefening bevoegdheden 1g1. melding van gebruik noodbevoegdheid (art. 72 Waterstaatswet 1900)</p>	<p>1g1. beheerder aan gedeputeerde staten (GS) tenzij GS zelf beheerder is; GS melden dit aan minister VenW tenzij melding afkomstig is van minister VenW; GS of commissaris van de Koning melden aan minister VenW indien zij zelf de noodbevoegdheid hebben uitgeoefend</p>	<p>1g1. art. 73 Waterstaatswet 1900</p>	<p>1g. Par. 17 Waterstaatswet 1900 (Stb. 2002, 292) is in verkorte vorm overgenomen in het wetsvoorstel Waterwet (30 818).</p>

<p>1g2. melding nemen maatregel waartoe dagelijks bestuur waterschap bevoegd is</p> <p>1g3. melding van gebruik bevoegdheid tot geven opdracht aan beheerder</p> <p>1g4. melding van gebruik bevoegdheid tot geven opdracht i.p.v. GS of commissaris van de Koning</p> <p>1h. overleg met minister BZK over maatregelen door minister VenW</p> <p>1i. weerberichtgeving, zie schema weerberichtgeving</p> <p><u>2. maatregelen</u></p> <p>2a. eigen maatregelen</p> <p>2b. maatregelen overheid</p> <p>2b1. nakomen eventuele afspraken bij waterstaatkundige</p>	<p>1g2. voorzitter bestuur waterschap aan dagelijks bestuur en aan GS</p> <p>1g3. GS of commissaris van de Koning aan minister VenW</p> <p>1g4. minister VenW aan Tweede Kamer</p> <p>1h. minister VenW en minister BZK</p> <p>2a1. degene die een activiteit verricht waardoor zich milieuschade of een onmiddellijke dreiging daarvan voordoet</p> <p>2a2. schipper/gezagvoerder binnenschip, zie schema binnenvaart</p> <p>2b1-2. beheerder</p>	<p>1g2. art. 96 Waterschapswet</p> <p>1g3. art. 74 lid 6 Waterstaatswet 1900</p> <p>1g4. art. 75 Waterstaatswet 1900</p> <p>1h. art. 14a Wet rampen en zware ongevallen</p> <p>2a1. wetsvoorstel invoeging 2de titel in hfdst. 17 Wm (30 920), zie schema milieu</p> <p>2b1. art. 17 Wet op de waterhuishouding</p>	<p>2a. Art. 1.1a Wm (zorgplicht) geldt ook voor waterkwaliteit.</p> <p>2b1. Het waterakkoord heeft betrekking op</p>
---	--	---	--

<p>calamiteiten in een waterakkoord</p> <p>2b2. in geval van (dreiging van) gevaar voor waterstaatswerken zolang de daardoor ontstane situatie het nodig maakt, alle nodig geoordeelde maatregelen treffen op waterstaatsterrein, met inbegrip van een verbod tot lozingen binnen normaal toegestane grenzen</p> <p>2b3. opdracht geven tot optreden bij gevaar voor waterstaatswerken</p>	<p>2b3a. GS bij onvoldoende optreden bij gevaar, aan dagelijks bestuur waterschap of aan burgemeester en wethouders, in gevallen waarin waterschap resp. gemeente beheerder van het gevaar lopende waterstaatswerk is; indien de omstandigheden voorafgaand bijeenkomen GS niet gedogen: commissaris van de Koning</p> <p>2b3b. minister VenW bij onvoldoende optreden bij gevaar, aan GS, in gevallen waarin provincie beheerder is van het gevaar lopende waterstaatswerk</p> <p>2b3c. idem, maar minister</p>	<p>2b2. art. 72 Waterstaatswet 1900, art. 96 Waterschapswet</p> <p>2b3a. art. 74 lid 1 Waterstaatswet 1900</p> <p>2b3b. art. 74 lid 2 Waterstaatswet 1900</p> <p>2b3c. Besluit tijdelijke</p>	<p>kwantiteitsmaatregelen; deze kunnen ook een rol vervullen bij een kwaliteitsprobleem.</p> <p>2b2-4. Par. 17 Waterstaatswet 1900 maakt geen onderscheid tussen waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterkering.</p> <p>De term gevaar in par. 17 Waterstaatswet 1900 betekent materieel buitengewone omstandigheden. De betreffende noodbevoegdheden worden vormvrij in werking gesteld (dus geen besluit nodig) en vallen daarmee buiten het regime van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden, zie inl. aant. nr. 4 en aant. 2 bij art. 67 Waterstaatswet 1900 in Tekst & Commentaar Openbare orde en veiligheid.</p> <p>Par. 17 Waterstaatswet 1900 is in verkorte vorm overgenomen in het wetsvoorstel Waterwet (30 818).</p> <p>Voor maatregelen bij verontreiniging, zie www.WOCB.nl.</p> <p>2b3c. Zie voorwaarden</p>
--	--	---	---

<p>2b4. vervangende maatregelen bij gevaar voor waterstaatswerken</p>	<p>Justitie</p> <p>2b3d. minister VenW bij onvoldoende gebruik door GS of commissaris van de Koning van bevoegdheid opdracht te geven, aan dagelijks waterschap of burgemeester en wethouders, in gevallen waarin waterschap resp. gemeente beheerder van het gevaar lopende waterstaatswerk is</p> <p>2b3e. idem, maar minister Justitie</p> <p>2b4a. GS of minister VenW bij onvoldoende uitvoeren opdracht door de beheerder, aan dagelijks bestuur waterschap of burgemeester en wethouders, resp. GS</p> <p>2b4b. idem, maar minister Justitie</p>	<p>herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 74 lid 2 Waterstaatswet 1900</p> <p>2b3d. art. 75 Waterstaatswet 1900</p> <p>2b3e. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 75 Waterstaatswet 1900</p> <p>2b4a. art. 76 Waterstaatswet 1900</p> <p>2b4b. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële</p>	<p>genoemd in het besluit.</p> <p>2b3e. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p> <p>2b4b. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
---	---	---	--

t.a.v. slib)			
<u>4. bodem- en oeververontreiniging</u> , zie het schema milieu			4. Par. 17 Waterstaatswet 1900 heeft geen betrekking op de bodem onder oppervlaktewateren.
<u>5. visserij</u> , maatregelen bij milieu-incident, zie schema dierziekten en plantenziekten			

watertemperatuur

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
maatregel inzake lozing koelwater, i.h.b. door elektriciteitsproducenten: maximaal één week per jaar afwijken van de normale vergunningvoorschriften krachtens de Wvo, op te nemen in de vergunning	bevoegd gezag Wvo	art. 1 en 3 Wvo	Deze aanpak is in de plaats gekomen van de voormalige gedoogbeschikkingen, zie kamerstukken II 2003/04, 29 023 nr. 5, 2004/05, 29 023 nr. 11, 2006/07, 29 023, nr. 41.

hoogwater, laagwater, ijsgang

voorkomen en beperken gevaar voor waterstaatswerken (oppervlaktewateren en waterkeringen, en daartoe behorende kunstwerken en hetgeen verder naar hun aard daartoe behoort)

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. melding/informatie algemeen	1a1. een ieder aan burgemeester	1a1 en 1a2. art. 11b, 11a Wet en zware rampen ongevallen juncto Besluit	Zie hierboven toelichting op par. 17 Waterstaatswet 1900 onder milieu-incident binnenwateren.

	1a2. burgemeester aan bevolking, hulpverleners, commissaris van de Koning en minister BZK	informatie inzake rampen en zware ongevallen	
1b. waterschap, op verzoek	1b. verzoek door minister wie het aangaat of provincie	1b. art. 58 Waterschapswet	In dit schema zijn niet opgenomen de internationale afspraken over melding en alarmering. 1c. Het Rijksinstituut voor integraal zoetwaterbeheer en afvalwaterbehandeling (RIZA) en het Rijksinstituut voor kust en zee (RIKZ), inclusief de stormvloedwaarschuwingsdienst (SVSD), zijn opgegaan in Rijkswaterstaat waterdienst.
1c. informatie over afwijkingen van gepubliceerde hoogwaterstanden; waarschuwingen bij overschrijding alarmeringspeil	1c. namens minister VenW door Rijkswaterstaat waterdienst aan betrokken beheerders en evt. teletekst e.d.	1c. art. 15 Wet op de waterkering	
1d. informatie over laagwater	1d. Rijkswaterstaat waterdienst aan betrokken beheerders en gedeputeerde staten evt. teletekst e.d.	1d. geen	
1e. weerberichtgeving (incl. ijsgang), zie schema weerberichtgeving			
1f. berichten aan de scheepvaart, zie schema binnenvaart			
1g. specifieke informatie waterhuishouding	1g. beheerders onderling (waterschap-waterschap; waterschap-RWS)	1g. geen	
1h. melden uitoefening bevoegdheden, zie hierboven			

<p>onder milieu-incident binnenwateren, 1g</p> <p>1i. overleg met minister BZK over maatregelen door minister VenW</p> <p><u>2. maatregelen</u> 2a. scheepvaartmaatregelen, zie schema binnenvaart en schema Noordzee, zeescheepvaart, havens</p> <p>2b. nakomen afspraken bij waterstaatkundige calamiteiten in het waterakkoord</p> <p>2c. beregeningsverbod</p> <p>2d. in geval van (dreiging van) gevaar voor waterstaatswerken zolang de daardoor ontstane situatie het nodig maakt, alle nodig geoordeelde maatregelen treffen op waterstaatsterrein</p> <p>2e. optreden hoger gezag, zie toelichting en zie hierboven onder milieu-incident binnenwateren, 2b3 en 2b4</p>	<p>1i. minister VenW en minister BZK</p> <p>2b. beheerder</p> <p>2c. beheerder</p> <p>2d. beheerder</p>	<p>1i. art. 14a Wet rampen en zware ongevallen</p> <p>2b. art. 17 Wet op de waterhuishouding</p> <p>2c. art. 33a Wet op de waterhuishouding</p> <p>2d. art. 72 Waterstaatswet 1900, art. 96 Waterschapswet</p>	<p>2d. Indien een besluit de belangenafweging van het functioneel bestuur van de beheerder te buiten gaat, kan hij dat besluit niet nemen, i.h.b. evacuatie.</p> <p>2e. Het treffen van vervangende maatregelen op grond van art. 76 Waterstaatswet 1900 is vormgegeven als toezicht, maar kan tevens dienen als grondslag voor centralisatie van de regie bij in het bijzonder grootschalige overstromingen.</p>
--	---	--	---

2f. redding	2f. operationele diensten gemeente		2f en 2g. Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.
2g. maatregelen door lokaal gezag ter handhaving openbare veiligheid: bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare veiligheid; idem geven van voorschriften (noodverordening); opperbevel	2g. burgemeester	2g. art. 173, 175, 176 Gemeentewet, art. 11 Wet rampen en zware ongevallen	2g. Een interventie jegens een beheerder vindt plaats door de minister van VenW. De burgemeester zou op grond van zijn noodbevelsbevoegdheid (inclusief het opperbevel) aan een beheerder zo nodig een opdracht geven; toepassing van het beginsel van subsidiariteit houdt echter in dat hij in beginsel een verzoek tot interventie doet aan de minister van VenW.

vordering

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
a. vordering eigendomsrecht en gebruiksrecht algemeen (materieel en infrastructuur)	a. alle ministers in overeenstemming met minister EZ	a. art. 3a*, 4 en 5 Vorderingswet	Zie verder het schema schaarste algemeen.
b. onteigenen in geval van watersnood	b. dagelijks bestuur waterschap c.q. voorzitter; 'hoogste burgerlijke overheid ter plaatse aanwezig' (bijv. ook HID Rijkswaterstaat, hoofd dienstkring)	b. art. 73 Onteigeningswet	b. Dit artikel wordt vormvrij in werking gesteld, dus er is geen KB vereist.

rijksheren

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
aanwijzing en optreden <u>rijksheren</u> , uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister	aanwijzing: regering, bij amvb; optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister VenW	- art. 10b Distributiewet - art. 16 Prijzennoodwet en Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving (toepassing Vorderingswet)	Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. De aanwijzing van rijksheren op grond van de Vervoersnoodwet en de Distributiewet heeft nog niet plaatsgevonden. De aanwijzing in het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving is verouderd.

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht). Zoals vermeld, wordt de waterstaatsnoodwetgeving vormvrij in werking gesteld.

NB. 'Waterkeringen' (tunnels en waterkeringen) is een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) kent drie verwijzingen naar waterstaatswetgeving, zoals vermeld in dit schema.

Prijzen en lonen

prijzen

prijzen voedselvoorziening, zie het schema drinkwater, voedsel, diervoeders, biologische agentia

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1a. prijsmaatregelen</u> ter beheersing prijzen van goederen en diensten	1a1. o.g.v. Prijzennoodwet: minister EZ, in overeenstemming met minister wie het mede aangaat, bij regeling 1a2: o.g.v. Prijzenwet: minister EZ, in overeenstemming met ministerraad	1a1. art. 5 Prijzennoodwet* 1a2. art. 2 Prijzenwet	1a. Er bestaat een noodwet t.a.v. prijzen, de Prijzennoodwet en een noodbepaling in de Prijzenwet (art. 2, evenals art. 10 Wet op de loonvorming).
<u>1b. instelling prijzenfonds</u> t.b.v. aangewezen categorie ondernemers	1b. minister EZ, in overeenstemming met minister wie het mede aangaat; t.a.v. de regeling over dit fonds in overeenstemming met minister Financiën	1b. art. 8 Prijzennoodwet*	
<u>2. aanwijzing en optreden rijksheren</u> , uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister	2. aanwijzing: regering, bij amvb, optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door betrokken minister	2. art. 16 Prijzennoodwet, Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving	2. Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. Art. 16 vormt de meest algemene basis voor optreden rijksheren, naast aanwijzing o.g.v. enkele

			sectorale wetten; het betreft bevoegdheden van minister EZ krachtens de Prijzenwet, Hamsterwet, Noodwet voedselvoorziening, Landbouwwet, In- en uitvoerwet, daarnaast bevoegdheden van elke minister m.u.v. minister-president en minister LNV krachtens Vorderingswet en In- en uitvoerwet.
--	--	--	--

lonen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>loonmaatregelen</u>	minister SZW, bij regeling	art. 10 Wet op de loonvorming	Art. 10 Wet op de loonvorming was aanvankelijk een bepaling voor normale omstandigheden, sinds 1987 een noodbepaling (evenals art. 2 Prijzenwet).

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht). In 2005 is de inwerkingtredingsbepaling van de Prijzenwet gewijzigd (Stb. 2004, 686, art. IX onder C), aangezien abusievelijk in art. 23 inwerkingtreding werd verlangd naast de inwerkingstelling van art. 3; art. 23 lid 3 (nieuw) is echter nog niet uitgevoerd, dus voor toepassing van de noodbepalingen uit deze wet is nog steeds zowel inwerkingtreding als inwerkingstelling vereist.

Rampenbestrijding algemeen

bedreiging openbare veiligheid algemeen

m.u.v. Noordzee, zie schema Noordzee, zeescheepvaart, havens

voor milieu-incidenten, zie schema milieu en schema oppervlaktewater en waterkering

voor geneeskundige hulpverlening, zie aldaar

voor bedreigingen openbare veiligheid op andere deelterreinen, zie betreffende schema's

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. aan de overheid 1a1. rampen of zware ongevallen	1a1. door een ieder aan de burgemeester	1a1. art. 11b lid 1 en 2 Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo); art. 4 Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen (Birzo)	De komende Wet veiligheidsregio's zal onder meer de Wet rampen en zware ongevallen en de Brandweerwet 1985 vervangen (31 117). Een zwaar ongeval is per definitie hetzelfde als een ramp.
1a2. brand	1a2. door een ieder aan de brandweer	1a2. Model-Brandweerverordening	
1b. door de overheid	1b1. burgemeester aan de bevolking	1b1. art. 11a lid 1 Wrzo; art. 10 (bij dreigende ramp) en 11 art. (bij ramp) Birzo	
	1b2. burgemeester aan hulpverleners	1b2. art. 11a lid 2 Wrzo; art. 12 Birzo	
1c. overheden onderling 1c1. bij rampen en zware	1c1. burgemeester aan de	1c1. art. 11a lid 1 en art. 14	

<p>ongevallen.</p> <p>1c2. informatieverschaffing aan buitenland</p> <p>1c3. informatieverschaffing in EU-verband</p>	<p>hoofdofficier van Justitie, de commissaris van de Koning en minister BZK.</p> <p>1c2a. minister BZK aan andere staten, zo nodig na overleg minister VROM, voor zover niet reeds o.g.v. andere regelgeving deze informatie is doorgegeven</p> <p>1c2b. minister Justitie</p> <p>1c3a. minister BZK aan andere lidstaten en aan Europese Commissie</p>	<p>Wrzo; art. 13, 14, 15 Birzo</p> <p>1c2a. art. 11a lid 3 Wrzo; zie ook: art. 14 lid 2 en 3 Birzo en art. 11 van de eerste Aanvullende overeenkomst Nederland-België inzake wederzijdse bijstandsverlening bij bestrijding van rampen en ongevallen</p> <p>1c2b. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 11a lid 3 Wrzo</p> <p>1c3a. art. 2 Beschikking van de Raad van 23 okt. 2001 (2001/792/EG, Euratom, Pb. 2001, 297) en Beschikking van de Raad van 8 nov. 2007 (2007/779/EG, Euratom, Pb. 2007, L314/9)</p>	<p>1c2b. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p> <p>1c3a. Notificatie aan andere lidstaten die gevolgen van de noodsituatie kunnen ondervinden (voorzover niet reeds krachtens internationale overeenkomst geregeld) en aan EC (indien een mogelijk verzoek om bijstand via het MIC - <i>Monitoring and Information Centre</i> - kan</p>
---	---	---	--

<p><u>2. primaire respons, hulpverlening</u> 2a. eigen maatregelen</p> <p>2b. hulpverlening door hulpverleningsdiensten gemeente en regio (en regionale politie); voor geneeskundige hulpverlening, zie aldaar</p> <p><u>3. bevoegdheden burgemeester</u> 3a. algehele operationele leiding bij rampen en zware ongevallen</p> <p>3b. normale bevoegdheden op lokaal niveau:</p>	<p>1c3b. minister SZW aan Europese Commissie</p> <p>2a. door getroffen organisaties</p> <p>2b1. Brandweer</p> <p>2b2. Politie</p> <p>3a. brandweercommandant, tenzij burgemeester een andere voorziening treft</p> <p>3b. burgemeester</p>	<p>1c3b. art. 15 Seveso II Richtlijn</p> <p>2a. bijzondere wetgeving; zoals art. 3 lid 1 en 6 Arbeidsomstandighedenwet, art. 13 Brandweerwet 1985 (bedrijfsbrandweer)</p> <p>2b1. art. 1 lid 6 in samenhang met lid 4 Brandweerwet 1985</p> <p>2b2. art. 2 Politiewet 1993</p> <p>3a. art. 11 lid 2 Wrzo</p> <p>3b. art. 173 lid 1 en 2 Gemeentewet</p>	<p>worden verwacht, zodat de EC zonodig de overige lidstaten kan inlichten en de bevoegde diensten kan inschakelen).</p> <p>1c3b. Zie schema arbeid en sociale zekerheid.</p> <p>3a. Operationele leiding wordt uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van de burgemeester en binnen de door hem gestelde grenzen. Operationele leiding houdt in dat een hiërarchie ontstaat die er normaal niet is.</p> <p>3b. Art. 173 lid 1: gezag over regionale brandweer</p>
--	--	---	--

<p>- gezag over de brandweer - lichte bevelsbevoegdheid (licht: i.t.t. art. 175 Gemeentewet)</p> <p>3c. noodbevoegdheden op lokaal niveau: - noodbevel - opperbevel - noodverordening</p>	<p>3c. burgemeester</p>	<p>3c. - art. 175 Gemeentewet - art. 11 lid 1 Wrzo - art. 176 lid 1 Gemeentewet, zie verder onder 5c</p>	<p>(gemeentelijke brandweer valt organisatorisch-hiërarchisch reeds onder het gezag van de burgemeester). Art. 173 lid 2: lichte bevelsbevoegdheid; voor beperking grondrechten, zie schema openbare orde (art. 172 lid 3 Gemeentewet).</p> <p>3c. Deze noodbevoegdheden worden vormvrij in werking gesteld en vallen daarmee buiten het regime van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden.</p> <p>Opperbevel ex art. 11 Wrzo is nadere invulling art. 175 Gemeentewet, dus afwijking van wetgeving m.u.v. Grondwet is mogelijk. Opperbevel houdt in dat een hiërarchie ontstaat die er normaal niet is. De Gemeentewet wordt gebruikt voor de relatie met burgers/bedrijven; de Wrzo voor de relatie met bij de rampenbestrijding betrokken organisaties. Volgens het beginsel van</p>
---	-------------------------	--	--

<p>3d. beperken bewegingsvrijheid, bijv. vertoeven in de open lucht (zoals avondklok), verboden gebied (zoals weren ramptoeristen)</p>	<p>3d. burgemeester</p>	<p>3d. art. 175 en 176 Gemeentewet</p>	<p>subsidiairiteit ligt interventie in een functionele keten in beginsel bij het hoger gezag in die keten, meestal de minister in kwestie; de burgemeester kan verzoeken dat die minister optreedt en past dan dus in beginsel niet zijn opperbevel toe.</p> <p>3d. Bewegingsvrijheid is niet grondwettelijk gewaarborgd, dus er is geen beperking van een grondrecht. Zie verder voor relatie grondrechten: schema openbare orde.</p>
<p>3e. bestuurlijke ophouding</p>	<p>3e. burgemeester</p>	<p>3e. art. 154a en 176a Gemeentewet</p>	<p>3e. Art. 154a: o.g.v. raadsverordening; art. 176a: indien groepen van personen onderdelen van een noodbevel (art. 175) of noodverordening (art. 176) niet naleven.</p>
<p>3f. evacuatie</p>	<p>3f. burgemeester, zie ook 6</p>	<p>3f. art. 176 Gemeentewet</p>	<p>3f. Evacuatie o.g.v. art. 176 Gemeentewet is strijdig met art. 10 Grondwet en het systeem van bijzondere beperkingen, maar wordt in de praktijk wel</p>

<p>NB. vorderen/onteigenen en betreden plaatsen zie onder 9 en 8</p> <p><u>4 bijstand</u></p> <p>4a. eigen regionale brandweer</p> <p>4b. andere regionale brandweer binnen de provincie</p> <p>4c. andere regionale brandweer buiten de provincie</p> <p>4d. bijstand provinciale diensten</p>	<p>4a. conform gemeenschappelijke regeling</p> <p>4b. verzoek burgemeester aan commissaris van de Koning</p> <p>4c1. verzoek commissaris van de Koning aan minister BZK</p> <p>4c2. idem, maar verzoek aan minister Justitie</p> <p>4d. verzoek burgemeester aan commissaris van de Koning</p>	<p>4a. art. 4 lid 2 Brandweerwet 1985, gemeenschappelijke regeling</p> <p>4b. art. 7 Brandweerwet 1985, Procedure brandweerbijstand</p> <p>4c1. art. 9 Brandweerwet 1985, Procedure brandweerbijstand</p> <p>4c2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 9 lid 1 Brandweerwet 1985</p> <p>4d. art. 15 Wrzo</p>	<p>toegepast; het is daarmee een voorbeeld van ongeschreven noodrecht of eventueel van een uitzondering op de bijzondere beperkingssystematiek.</p> <p>4c2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
---	--	---	---

<p>4e. bijstand provinciale diensten andere provincie</p>	<p>4e1. verzoek commissaris van de Koning aan minister BZK</p> <p>4e2. idem, maar verzoek aan minister Justitie</p>	<p>4e1. art. 16 Wrzo</p> <p>4e2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 16 Wrzo</p>	<p>4e2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
<p>4f. bijstand rijksdiensten</p>	<p>4f1. verzoek burgemeester aan minister BZK via commissaris van de Koning</p> <p>4f2. idem, maar verzoek aan minister Justitie</p>	<p>4f1. art. 17 Wrzo</p> <p>4f2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 17 Wrzo</p>	<p>4f2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
<p>4g. bijstand en steunverlening krijgsmacht, zie schema defensie</p>			
<p>4h. bijstand buurlanden</p>	<p>4h. commissaris van de Koning, of minister BZK; 'burenhulp': aan elkaar grenzende gemeenten</p>	<p>4h. art. 3, 12 van de Overeenkomsten tussen Nederland en Duitsland respectievelijk België inzake wederzijdse bijstandsverlening bij het bestrijden van rampen</p>	
<p>4i. bijstand andere EU lidstaten bij een noodsituatie</p>	<p>4i. lidstaat, rechtstreeks of via het MIC - <i>Monitoring and Information Centre</i></p>	<p>4i. art. 2 Beschikking van de Raad van 23 okt. 2001 (2001/792/EG, Euratom,</p>	

<p><u>5 centralisatie: aanwijzingen, vernietiging/schorsing, opschorten noodverordening, overname</u></p> <p>5a1. aanwijzingen aan burgemeester inzake rampbestrijding en voorzien in operationele leiding</p> <p>5a2. aanwijzingen aan andere rijksheren</p> <p>5b. aanwijzingen aan commissaris</p>	<p>5a1. commissaris van de Koning, als provinciaal orgaan</p> <p>5a2. commissaris van de Koning, als rijksorgaan</p> <p>5b1. minister BZK</p>	<p>Pb. 2001, 297) en Beschikking van de Raad van 8 nov. 2007 (2007/779/EG, Euratom, Pb. 2007, L314/9)</p> <p>5a1. art. 12 en art. 22 lid 1* Wrzo</p> <p>5a2. art. 2 Ambtsinstructie commissaris van de Koning</p> <p>5b1. art. 13 en art. 22 lid 2*</p>	<p>5. Een aanwijzing is een ander woord voor een bevel.</p> <p>‘Meer dan plaatselijke betekenis’ hoeft niet in te houden bovengemeentelijk.</p> <p>Art. 12 en 13 wrzo hebben betrekking op beleidsaanwijzingen, art. 22 heeft betrekking op bijzondere (concrete) aanwijzingen.</p> <p>5a2. Deze aanwijzingen kunnen alleen betrekking hebben op de wijze waarop zij met elkaar en met besturen van gemeente, provincie en waterschap samenwerken. De minister van het beleidsterrein in kwestie kan de aanwijzing van de commissaris ongedaan maken.</p>
---	---	---	---

van de Koning inzake beleid en inzake het geven van aanwijzingen aan burgemeester	5b2. minister Justitie	Wrzo 5b2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 13 Wrzo	5b2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.
5c. noodverordening: bekrachtiging gemeenteraad, beroep burgemeester bij commissaris van de Koning tegen niet-bekrachtiging; opschorting door commissaris van de Koning zolang noodverordening niet bekrachtigd is	5c. gemeenteraad, burgemeester, commissaris van de Koning	5c. art. 176 lid 2-6 Gemeentewet	
5d. vernietiging en schorsing	5d. bij Koninklijk Besluit	5d. art. 268 Gemeentewet jo afd. 10.2.2 en 10.2.3 Algemene wet Bestuursrecht	
5e. voorzien in uitoefening bevoegdheden Wet rampen en zware ongevallen ('overname')	5e. minister BZK	5e. art. 23 Wrzo*	
<u>6. centralisatie: evacuatie</u> (zie ook 3f)			
6. besluit tot evacuatie	6a. minister BZK	6a. art. 2a j° 2d Wet verplaatsing bevolking (Wvb)*	6. De Wet verplaatsing bevolking (Wvb) kan ook worden toegepast bij verplaatsingen op grote schaal welke niet zijn gebaseerd op een evacuatiebesluit (art. 2c
	6b. commissaris van de Koning of burgemeester krachtens	6b. art. 2b j° 2d Wvb*	

<u>7. afstemming tussen ministers</u>	machtiging minister BZK 7. andere ministers met minister BZK	7. art. 14a Wrzo	Wvb*).
<u>8. betreden alle plaatsen</u>	8. commissaris van de Koning, burgemeester en de door hen of door minister BZK aangewezen personen	8. art. 24 Wrzo*	8. Art. 24 Wrzo is abusievelijk als noodbepaling geplaatst; binnentreden zal veelal plaatsvinden o.g.v. art. 8 lid 2 Politiewet 1993, art. 20 Brandweerwet 1985, en art. 149a Gemeentewet.
<u>9. vorderen en onteigenen</u> zie schema schaarste algemeen			

rechtspositie rampbestrijders

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
bepalen dat Wet rechtspositionele voorzieningen rampbestrijders van toepassing is, buiten het geval dat sprake is van rampbestrijding in buitengewone omstandigheden en buiten het geval dat sprake is van toepassing van de bijstandsverdragen met België en Duitsland	minister BZK op verzoek burgemeester	art. 3 Wet rechtspositionele voorzieningen rampbestrijders	Bedoeld is buiten het geval dat art. 22 t/m 24 Wrzo in werking zijn gesteld en buiten het geval dat krachtens de Overeenkomsten tussen Nederland en Duitsland respectievelijk België inzake wederzijdse bijstandsverlening bij het bestrijden van rampen bijstand wordt verleend of wordt geoefend (zie hierboven onder

			bedreiging openbare veiligheid algemeen, 4h), alsdan is deze wet zonder nader besluit reeds van toepassing.
--	--	--	---

tegemoetkoming kosten

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
Wet tegemoetkoming schade bij rampen en zware ongevallen (Wts) van toepassing verklaren buiten de gevallen dat de Wts reeds op grond van art. 1 van toepassing is, nl. bij bepaalde categorieën overstromingen door zoet water en aardbevingen	Koninklijk besluit op voordracht minister BZK	art. 3 Wts	Zie kabinetsstandpunt eindrapport Commissie tegemoetkomingen bij rampen en calamiteiten, kamerstukken II 2005/06, 29 668, nr. 11 en 12.

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

NB.1 Het belang openbare veiligheid volgens het recht omvat twee vitale belangen die beleidsmatig worden onderscheiden: fysieke veiligheid en ecologische veiligheid.

NB.2 Hoewel de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag bedoeld is voor handhaving van de openbare orde, is volgens de wettekst deze wet ook te gebruiken voor handhaving van de openbare veiligheid, zie voor deze noodbevoegdheden het schema openbare orde.

Schaarste algemeen

vordering en (her)verdeling bij schaarste in het algemeen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. vordering en onteigening</u> 1a1. vordering onroerende zaken (zie NB 1) 1a2. eigendomsrecht of recht van gebruik van zaken (zie NB 1) 1a3. vordering algemeen 1b1 en 2. onteigening algemeen (zie NB 2), zie ook 1b5.	1a1. minister BZK en minister Defensie, Koninklijk besluit mede op voordracht van minister EZ 1a2. elke minister in overeenstemming met minister EZ 1a3. burgemeester 1b1. bij brand en watersnood: hoogste burgerlijke overheid, ter plaatse aanwezig, bij watersnood ook: waterschap (dagelijks bestuur, voorzitter, aangewezen lid bestuur) 1b2. hoogste militaire autoriteit ter plaats aanwezig; voor onteigening door militair gezag, die schema defensie	1a1. art. 23 Vorderingswet** 1a2. art. 3a, 5 Vorderingswet* 1a3. art. 175, 176 Gemeentewet 1b1. art. 73 Onteigeningswet; de beheerder kan ook onteigenen o.g.v. art. 72 Waterstaatswet 1900 1b2. art. 76a bis Onteigeningswet*	1. Er is geen strikte scheiding tussen vorderen en onteigenen; vorderen kan ook het eigendomsrecht betreffen. 1a3. In beginsel eerst Vorderingswet toepassen; als daar geen tijd voor is, kan de burgemeester zelf vorderen. 1b1. Inwerkingstelling is vormvrij (geen Koninklijk besluit). 1b2 en 1b3. 'Hoogste militaire autoriteit ter plaats aanwezig' is niet hetzelfde als 'militair

1b3. onteigening en beschikbaarstelling aan bevolking en bedrijven van levensmiddelen (incl. diervoeders), grondstoffen van levensmiddelen, huishoudelijke artikelen en brandstoffen	1b3. burgemeester na algemene of bijzondere machtiging minister LNV of minister EZ (evt. na overleg met militair gezag) of op last van minister LNV of minister EZ t.b.v. andere gemeenten	1b3. art. 76a ter lid 1, art. 76c, 76d en 76f Onteigeningswet*	gezag'. Militair gezag is een vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.
1b4. verbruiksartikelen bestemd voor bescherming en ontsmetting	1b4. burgemeester na algemene of bijzondere machtiging minister BZK	1b4. art. 76f bis lid 1 Onteigeningswet*	
1b5. onteigening algemeen	1b5. burgemeester	1b5. art. 175, 176 Gemeentewet	1b5. In beginsel eerst Onteigeningswet toepassen; als daar geen tijd voor is, kan de burgemeester de Gemeentewet toepassen.
<u>2. hamsterverbod</u>	2. minister EZ of minister LNV	2. art. 3 Hamsterwet*	2. Een hamsterverbod kan een voorloper zijn op een distributiemaatregel.
<u>3. distributie</u>			3. Artikel 11
3a. aanwijzing distributiegoederen en distributieregeling (koop, levering etc., verbruik, gebruik etc., vervoer)	3a. minister EZ of minister LNV (t.a.v. voedselvoorziening), in overleg met minister Defensie t.a.v. zaken die voor Defensie beschikbaar dienen te zijn	3a. art. 3, 4*, 5*, 6*, 7* Distributiewet	Distributiewet gaat uit van indeling van Nederland in distributiekringen (Distributiekringenbesluit, Stcrt. 1995, 31); dat is nog niet aangepast aan de huidige indeling in regio's.
3b. opgave voorraden	3b. minister EZ of minister LNV (idem)	3b. art. 8 Distributiewet*	
3c. prestatieplicht, aanwijzing en	3c. minister EZ of minister LNV	3c. art. 10a*, 10c	3c. Anders dan een

<p>plicht tot winning, produktie, herstellen, levering etc.</p> <p><u>4. prijsmaatregelen</u> zie schema prijzen en lonen</p> <p><u>5. in- en uitvoer</u></p> <p><u>6. aanwijzing en optreden rijksheren</u>, uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister</p>	<p>(idem), ter uitvoering van militaire taak met minister Defensie gezamenlijk (bij geen overeenstemming: minister Defensie)</p> <p>5. regering, bij amvb</p> <p>6. aanwijzing: regering, bij amvb; optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister EZ of andere minister, niet zijnde minister-president of minister LNV</p>	<p>Distributiewet</p> <p>5. art. 2 In- en uitvoerwet</p> <p>6. Art. 16 Prijzennoodwet (o.a. voor Vorderingswet en Hamsterwet), art. 10b Distributiewet, Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving</p>	<p>algemene distributieregeling maakt de prestatieplicht het mogelijk om één of enkele concrete maatregelen te treffen.</p> <p>5. Dit is geen noodrecht.</p> <p>6. Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. De aanwijzing van de rijksheren voor EZ o.g.v. art. 10b Distributiewet heeft nog niet plaatsgevonden. Voor minister LNV/voedselvoorziening, zie het schema drinkwater, voedsel, diervoeders, biologische agentia. Het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving is nog niet gemoderniseerd na modernisering in 2005 van art. 16 Prijzennoodwet.</p>
--	--	--	---

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

Art. 24 lid 1 Distributiewet was abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moesten treden (art. 24 lid 1 oud) als in werking moesten worden gesteld (art. 24 lid 2 oud). Dat is hersteld bij de Wet modernisering noodwetgeving VenW en EZ (nieuw art. 22c en 24). Tot nog toe zijn de betreffende bepalingen van de Distributiewet echter nog niet in werking getreden dus voor toepassing van de noodbepalingen uit deze wet is nog steeds zowel inwerkingtreding als inwerkingstelling vereist.

Art. 12 Hamsterwet was abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moesten treden (art. 1 lid 1 oud) als in werking moesten worden gesteld (art. 12 lid 2). Dat is hersteld bij de Wet modernisering noodwetgeving VenW en EZ (nieuw art. 1 lid 1 en art. 12 lid 3). Tot nog toe zijn de betreffende bepalingen van de Hamsterwet echter nog niet in werking getreden dus voor toepassing van de noodbepaling uit deze wet is nog steeds zowel inwerkingtreding als inwerkingstelling vereist.

**) Inwerkingstelling van art. 23 Vorderingswet kent een aparte procedure, een Koninklijk besluit waarbij de Raad van State moet worden gehoord.

NB 1. In de Vorderingswet staat de uitzondering van zeeschepen en de Wet financiële betrekkingen buitenland 1994. Er zijn nog meer beleidsterreinen waarvoor specifieke vorderingswetgeving en onteigeningswetgeving bestaat, zoals de Noodwet voedselvoorziening, defensiewetgeving, art. 173 Mediawet, de Wet uitvoering Internationaal Energieprogramma (olie), algemene vervoersnoodwetgeving (binnenvaart, weg, spoor) en luchtvaartwetgeving, zie de schema's van de betreffende beleidsvelden.

NB 2. Noodonteygeningswetgeving is gebaseerd op art. 14 Grondwet. (Nood)onteygening dient te worden onderscheiden van vernietiging (zie Tekst en commentaar Openbare orde en veiligheid, commentaar bij art. 14 Grondwet).

NB 3. De bevoegdheden krachtens de in dit schema genoemde wetgeving zijn noodbevoegdheden, m.u.v. de bevoegdheden krachtens de In- en uitvoerwet. Uit de voorwaarde van toepassing (buitengewone omstandigheden) volgt dat toepassing pas aan de orde is indien de normale bevoegdheden ontoereikend zijn, bijvoorbeeld indien huur of koop (tegen een redelijke prijs) niet mogelijk is (subsidiariteit).

NB 4. De Wet beschikbaarheid goederen heeft betrekking op de preparatiefase.

Spoorvervoer

ongevalsbestrijding

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. Informatie</u> 1a. melding/informatie algemeen 1b. melding storingen of andere onregelmatigheden aan de trein of op of aan de hoofdspoorweg die een veilig en ongestoord gebruik van die hoofdspoorweg in gevaar brengen of kunnen brengen 1c. melding voorval gevaarlijke stoffen 1d. melding milieu-incident: bodemverontreiniging, zie schema milieu; waterverontreiniging, zie schema oppervlaktewater en waterkering	1a1. een ieder aan burgemeester 1a2. burgemeester aan bevolking, hulpverleners, commissaris van de Koning en minister BZK 1b. bestuurder of andere personen die deelnemen aan het verkeer over de hoofdspoorweg aan beheerder (Pro Rail); melding beheerder aan minister VenW 1c. vervoerder en ieder ander die de lading tijdens het vervoer onder zich heeft, aan Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW)	1a. art. 11b, 11a Wet rampen en zware ongevallen juncto Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen 1b. art. 22 lid 1 en 4 Besluit spoorverkeer 1c. art. 47 Wet vervoer gevaarlijke stoffen	1a. Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.

<p>1e. melding i.v.m. ongevalsonderzoek</p> <p><u>2. maatregelen</u></p> <p>2a. eigen maatregelen ter voorkoming van uitbreiding van het gevaar ontstaan door storingen of andere onregelmatigheden aan de trein of op of aan de hoofdspoorweg die een veilig en ongestoord gebruik van die hoofdspoorweg in gevaar brengen of kunnen brengen</p> <p>2b. maatregelen beheerder tot herstel van de veilige en ongestoorde treinenloop</p> <p>2b1. aanwijzingen aan bestuurder of andere personen die deelnemen aan het verkeer over de hoofdspoorweg</p> <p>2b2. berging</p> <p>2b3. baanherstel</p> <p>2c. verkeersaanwijzing, zie onder verkeer</p>	<p>1e1. exploitant van het railvoertuig, verkeersleiding en beheerder van de railweg, aan Onderzoeksraad voor veiligheid (Ovv)</p> <p>1e2. IVW toezichteenheid rail aan Ovv</p> <p>2a. bestuurder of andere personen die deelnemen aan het verkeer over de hoofdspoorweg</p> <p>2b. Pro Rail</p>	<p>1e. art. 9 Besluit onderzoeksraad voor veiligheid</p> <p>2a. art. 65 Spoorwegwet, art 22, 23 Besluit spoorverkeer</p> <p>2b. idem en art. 58 Spoorwegwet</p>	<p>1e. Vgl. art. 66 Spoorwegwet inzake onderzoek door de minister.</p> <p>2b. Op grond van art. 58 Spoorwegwet stelt de beheerder Pro Rail een netverklaring op met o.a. calamiteitenplan Rail op basis waarvan nadere afspraken tussen beheerder en vervoerder worden gemaakt.</p>
--	--	---	---

<p>2d. redding</p> <p>2e. maatregelen door lokaal gezag ter handhaving openbare veiligheid: bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare veiligheid; idem geven van voorschriften (noodverordening); opperbevel</p> <p>2f. maatregelen milieu-incident: bodemverontreiniging zie schema milieu, waterverontreiniging, zie schema oppervlaktewater en waterkering</p>	<p>2d. operationele diensten gemeente en veiligheidsregio</p> <p>2e. burgemeester</p>	<p>2d. zie schema rampenbestrijding algemeen</p> <p>2e. art. 173, 175, 176 Gemeentewet, art. 11 Wet rampen en zware ongevallen</p>	<p>2e. Een interventie jegens ProRail vindt plaats door de minister van VenW (zie onder infrastructuur). De burgemeester zou op grond van zijn noodbevelsbevoegdheid (inclusief het opperbevel) aan ProRail zo nodig een opdracht kunnen geven; toepassing van het beginsel van subsidiariteit houdt echter in dat hij een verzoek tot interventie doet aan de minister van VenW. De burgemeester past dan dus in beginsel niet zijn bevoegdheden toe. (Indien er geen noodzaak is tot uitoefening van een bevoegdheid door de minister van VenW, kan dit contact met ProRail ook via de politie lopen.)</p> <p>De burgemeester kan wel direct een opdracht geven aan de beheerder van een station (NS); indien sprake is van een crisis waarbij de</p>
--	---	--	---

			<p>regie is gecentraliseerd (bijvoorbeeld landelijke verkeersmaatregelen bij een grootschalige evacuatie of bij een grootschalig milieu-incident), houdt toepassing van het beginsel van subsidiariteit echter in dat de burgemeester een verzoek tot door hem gewenste maatregelen ten aanzien van stations doet aan de minister van VenW; de burgemeester past dan dus in beginsel niet zijn bevoegdheden toe.</p> <p>Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.</p>
--	--	--	---

verkeer

zie ook onder infrastructuur

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
------------------	------------------	-------------------------	--------------------

verkeersaanwijzing (met het oog op een veilig en ongestoord gebruik van hoofdspoorwegen)	beheerder hoofdspoorweginfrastructuur Pro Rail	art. 16 lid 1 onder c jo de beheersconcessie en art. 65 Spoorwegwet, art. 23 Besluit spoorverkeer	
--	--	---	--

vervoer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. vervoersovereenkomst</u>	1. een ieder	1. algemeen overeenkomstenrecht	Zie ook het schema defensie.
<u>2. vervoerplicht</u> (zonodig afwijking mogelijk van aantal bijzondere wetten, waaronder Spoorwegwet)	2. minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)	2. art. 10* jo art. 3 Vervoersnoodwet	2. Een vervoerplicht is een vordering van een dienst: een 'opgelegd publiekrechtelijk contract'; daarmee kan degene aan wie de plicht wordt opgelegd zich beroepen op overmacht jegens contractpartners.
<u>3. vergunningstelsel</u> vervoer, zonodig afwijking mogelijk van aantal bijzondere wetten, waaronder Spoorwegwet	3. minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)	3. art. 8* jo art. 3 Vervoersnoodwet	

<u>4. vervoer gevaarlijke stoffen:</u> 4a. verbod vervoer	4a. minister VenW / Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW), toezichtheid rail	4a. art. 30 jo 31 Wet vervoer gevaarlijke stoffen (WVGS)	
4b. tijdelijke ontheffing verbod	4b. minister VenW	4b. art. 32 WVGS	
4c. afwijken regels i.v.m. militaire belangen	4c. bij Koninklijk besluit	4c. art. 60 WVGS*	

vervoermiddelen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>melden houder vervoermiddel</u> , onderhoud, registratie e.d.	minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)	art. 9, 12, 16, 17 Vervoersnoodwet* jo art. 3 Vervoersnoodwet	

infrastructuur

zie ook onder verkeer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. <u>aanwijzingen</u> aan een beheerder van infrastructuur (zonodig afwijking mogelijk van andere wetten), bijv. stilleggen treinverkeer	1. minister VenW aan beheerder van infrastructuur (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)	1. art. 13 jo art. 3 Vervoersnoodwet	
2. <u>onbruikbaarmaking</u> spoorweginfrastructuur	2. militair gezag	2. art. 16 lid 2 Oorlogswet voor Nederland*	2. Militair gezag is een vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand (toepassing Coördinatiewet uitzonderingstoestanden).

handhaving openbare orde

voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (bijv. bij een kaping of gijzeling), zie het schema justitie

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
------------------	------------------	-------------------------	--------------------

<p>a. eigen maatregelen: aanwijzingen aan een ieder betreffende de orde, rust, veiligheid of een goede bedrijfsgang</p>	<p>a. vervoerder</p>	<p>a. art. 73 Wet personenvervoer 2000</p>	<p>a. Bijvoorbeeld toegangsbeperking, afsluiting, ontruiming van openbare gebouwen, stationsgebied, halteplaats, perron e.d., feitelijke veiligheidsmaatregelen.</p>
<p>b. verkeersaanwijzing, zie onder verkeer en onder infrastructuur</p>			
<p>c. maatregelen door lokaal gezag en door politie ter handhaving openbare orde: politieoptreden/bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare orde; idem geven van voorschriften (noodverordening); veiligheidsrisicogebied</p>	<p>c. politie, burgemeester</p>	<p>c. art. 2 Politiewet 1993, art. 172, 175, 176 Gemeentewet; art. 151b Gemeentewet</p>	<p>c. Zie voorbeelden onder a, en verder bijvoorbeeld het creëren van veiligheidsringen.</p> <p>Zie onder ongevalbestrijding, toelichting bij 2e.</p> <p>Zie verder het schema openbare orde.</p>
<p>d. maatregelen centraal gezag: veiligheidsrisicogebied en toepassing stelsel bewaken en beveiligen, zie schema justitie</p>			

vordering algemeen

voor de vordering van vervoer, zie onder vervoer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
------------------	------------------	-------------------------	--------------------

vordering eigendomsrecht en gebruiksrecht (materieel en infrastructuur)	alle ministers in overeenstemming met minister EZ	art. 3a*, 4 en 5 Vorderingswet	Zie verder het schema schaarste algemeen.
---	---	--------------------------------	---

rijksheren

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>aanwijzing en optreden rijksheren</u> , uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister	aanwijzing: regering, bij amvb; optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister VenW	- art. 27 Vervoersnoodwet - art. 10b Distributiewet - art. 16 Prijzennoodwet en Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving (toepassing Vorderingswet)	Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. De aanwijzing van rijksheren op grond van de Vervoersnoodwet en de Distributiewet heeft nog niet plaatsgevonden. De aanwijzing in het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving is verouderd.

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit (bijvoorbeeld o.g.v. art. 98 Spoorwegwet, art. 2 Vervoersnoodwet, art 59 Wet vervoer gevaarlijke stoffen en art. 3 Vorderingswet), hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

NB 1. Hoofdstuk 7 Spoorwegwet is vervallen bij inwerkingtreding van de Wet tot modernisering noodwetgeving Verkeer en Waterstaat en Economische Zaken (Stb. 2004, 686). Dit hoofdstuk is geïntegreerd in de Vervoersnoodwet en in de Oorlogswet voor Nederland (art. 16 lid 2).

NB 2. Spoorvervoer is een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) bevat echter geen verwijzing naar wetten die betrekking hebben op deze sector.

Telecommunicatie en post

telecommunicatie

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. verstrekken informatie aan minister EZ door een ieder	1a. minister EZ**	1a. art. 18.7 Telecommunicatiewet	Voor crisisbeheersing t.a.v. internet gelden geen bijzondere bepalingen in aanvulling op de algemene regeling in de Telecommunicatiewet.
1b. verstrekken informatie door aanbieders van openbare elektronische communicatienetwerken of openbare elektronische communicatiediensten o.g.v. last tot aftappen krachtens het Wetboek van Strafvordering of de Wet op de Inlichtingen- en veiligheidsdiensten	1b. minister Justitie of minister BZK	1b. art. 13.2 Telecommunicatiewet	De OPTA (Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit) vervult geen rol in de responsfase. 1b. Het kader is in de Telecommunicatiewet vastgelegd, de daadwerkelijke plicht tot informatieverstrekking is vastgelegd in Wetboek van Strafvordering en Wet op de Inlichtingen- en veiligheidsdiensten.
<u>2. eigen maatregelen sector</u>	2. op grond van art. 14.6 lid 2 Telecommunicatiewet aangewezen aanbieder van een openbaar telecommunicatienetwerk, van een openbare	2. uitvoering van de maatregelen genoemd in de Regeling voorbereiding buitengewone omstandigheden sector telecommunicatie 2007	

<p><u>3. maatregelen overheid</u></p> <p>3a. aanwijzingen aan aanbieders van openbare elektronische communicatienetwerken of openbare elektronische communicatiediensten m.b.t. instandhouding en exploitatie, beëindiging strafbaar gedrag jegens een persoon, in het belang van de veiligheid van de staat</p> <p>3b. aanwijzingen aan aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken, openbare telecommunicatiediensten en huurlijnen m.b.t. verzorgen telecommunicatie van en naar buitenland, in bijzondere omstandigheden in verband met handhaving van internationale rechtsorde</p>	<p>telecommunicatiedienst, van een huurlijn of gebruiker van frequentieruimte; de aangewezen aanbieder van het Nationaal Noodnet</p> <p>3a1. minister EZ in overeenstemming minister Justitie of minister BZK</p> <p>3a2. minister Justitie</p> <p>3b1. minister EZ in overeenstemming minister BZ</p>	<p>(Stcrt. 2007, 247)</p> <p>3a1. art. 18.9 Telecommunicatiewet</p> <p>3a2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 18.9 Telecommunicatiewet</p> <p>3b1. art. 14.1 Telecommunicatiewet</p>	<p>3a2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p> <p>3b en c. De bevoegdheden tot het geven van aanwijzingen ex hoofdstuk 14 zijn een terugvaloptie voor de afspraken gemaakt in het kader van het Nationaal Continuïteits Overleg Telecommunicatie NCO-T (Stcrt. 2008, 28).</p> <p>Hoofdstuk 14 Telecommunicatiewet maakt een onderscheid tussen bijzondere omstandigheden (art. 14.1)</p>
--	--	--	---

<p>3c. aanwijzingen aan aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken, openbare telecommunicatiediensten, huurlijnen en aan verbruikers van frequentieruimte m.b.t.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instandhouding/exploitatie openbare telecommunicatienetwerken, - verzorgen/gebruiken openbare telecommunicatiediensten, - instandhouding/exploitatie, beperking/beëindiging gebruik van hun radiozendapparatuur, - beschikbaarstelling/gebruik huurlijnen <p><u>4. maatregelen: censuur</u> medewerking door aanbieders van openbare</p>	<p>3b2. minister Justitie</p> <p>3c1. minister EZ</p> <p>3c2. minister EZ; in overeenstemming minister Defensie indien met toepassing van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden bepalingen uit de Oorlogswet voor Nederland in werking zijn gesteld</p> <p>4. op grond van art. 14 lid 1 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag aangewezen</p>	<p>3b2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 14.1 Telecommunicatiewet</p> <p>3c1. art. 14.4* Telecommunicatiewet</p> <p>3c2. art. 14.3 idem</p> <p>4. art. 14.5 idem</p>	<p>en buitengewone omstandigheden. Bijzondere omstandigheden dienen te worden gelezen als buitengewone omstandigheden, waarbij de bepaling vormvrij in werking wordt gesteld (geen KB).</p> <p>3b2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p>
--	--	---	---

<p>telecommunicatienetwerken, openbare telecommunicatiediensten, huurlijnen en gebruikers van de frequentieruimte aan aangewezen autoriteiten met inbegrip van uitvoering van opdrachten van aangewezen autoriteiten in geval van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - toepassing van art. 14 lid 1 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag, - toepassing van art. 31 Oorlogswet voor Nederland <p><u>5. maatregelen: omroep</u>, zie schema media en openbaarheid</p> <p><u>6. maatregelen: gebruik frequentieruimte</u></p> <p>6a. inbreuk ter beëindiging strafbaar gedrag jegens persoon</p> <p>6b. inbreuk belang veiligheid staat</p> <p><u>7. maatregelen: vorderingen algemeen</u>, zie schema schaarste algemeen</p>	<p>autoriteiten; militair gezag</p> <p>6a. minister EZ in overeenstemming minister Justitie</p> <p>6b. minister EZ in overeenstemming met minister BZK (i.v.m. taken AIVD) of minister Defensie (i.v.m. taken MIVD)</p>	<p>6a. art. 3.10 lid 1 idem</p> <p>6b. art. 3.10 lid 2 idem</p>	<p>4. Militair gezag is een vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.</p> <p>Censuur, zie verder het schema media en openbaarheid.</p>
---	---	---	---

8. internationale sancties, zie schema buitenlandse zaken en vreemdelingen			
--	--	--	--

post

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p><u>1. informatie</u>: verstrekken informatie aan minister EZ door houder concessie</p>	1. o.g.v. richtlijn door minister EZ**	1. art. 5 lid 2 onder e Postwet	De OPTA (Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit) vervult geen rol in de responsfase.
<p><u>2. maatregelen overheid: aanwijzingen</u> 2a. aanwijzingen postvervoer van en naar buitenland</p>	2a1. minister EZ in overeenstemming minister BZ	2a1. art. 18 idem	2. Par. 5 Postwet maakt een onderscheid tussen bijzondere omstandigheden (art. 18) en buitengewone omstandigheden. Bijzondere omstandigheden dienen te worden gelezen als buitengewone omstandigheden, waarbij de bepaling vormvrij in werking wordt gesteld (geen KB).

<p>2b. aanwijzingen postvervoer</p> <p>2c. censuur: medewerking door concessiehouder aan aangewezen autoriteiten met inbegrip van uitvoering van opdrachten van aangewezen autoriteiten in geval van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - toepassing van art. 14 lid 1 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag, - toepassing van art. 31 Oorlogswet voor Nederland <p><u>3. maatregelen overheid:</u> <u>vorderingen algemeen</u>, zie schema schaarste algemeen</p> <p><u>4. internationale sancties</u>, zie schema buitenlandse zaken en</p>	<p>2a2. minister Justitie</p> <p>2b. minister EZ; in overeenstemming minister Defensie indien met toepassing van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden bepalingen uit de Oorlogswet voor Nederland in werking zijn gesteld</p> <p>2c. op grond van art. 14 lid 1 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag aangewezen autoriteiten; militair gezag</p>	<p>2a2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) jo art. 18 Postwet</p> <p>2b. art. 21* en 20 Postwet</p> <p>2c. art. 22 idem</p>	<p>2a2. Zie voorwaarden genoemd in het besluit.</p> <p>2c. Militair gezag, zie toelichting bij telecommunicatie, 3.</p> <p>Censuur, zie verder het schema media en openbaarheid.</p>
---	---	--	--

vreemdelingen			
---------------	--	--	--

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

**) De Onafhankelijke Post- en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA) vervult geen rol in het kader van hfdst. 14 Telecommunicatiewet en par. 5 Postwet.

NB. De sectoren telecommunicatie en post vallen niet onder alertering terrorismebestrijding (atb). Desondanks kent de bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) twee verwijzingen naar telecommunicatiewetgeving en één verwijzing naar postwetgeving, zoals vermeld in dit schema.

Weerberichtgeving

algemene weerberichtgeving

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
algemeen weerbericht met het oog op de veiligheid van de Nederlandse samenleving: a. waarschuwingen gevaarlijk weer (o.a. verkeer, kleine scheepvaart, watersport) b. publieksgerichte waarschuwingen (weeralarm) bij extreem weer c. weerberichten bij weersafhankelijke calamiteiten d. wind- en stormwaarschuwingen voor de scheepvaart in de Nederlandse Kustwateren, IJsselmeer, Waddenzee, Markermeer en Noordzee	a1. Koninklijk Nederlands meteorologisch instituut (KNMI) a2. KNMI aan commissaris van de Koning via Nationaal Coördinatiecentrum (NCC) i.g.v. crises waarbij opschaling aan de orde is b-d. idem	a. art. 3 en 5 Wet op het KNMI b-d. idem	c. Weersafhankelijk: weer is indirect sturend bijv. bij gevaarlijke stoffen in de atmosfeer.

bijzondere weerberichtgeving

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
bijzonder weerbericht: a. windverwachting t.b.v. IJsselmeer- en Markermeer dijken	a. Rijkswaterstaat waterdienst aan betrokken beheerders (Waarschuwingsdienst IJsselmeer WDIJ)	a. art.15 Wet op de waterkering, art. 3 en 5 Wet op het KNMI	Het Rijksinstituut voor integraal zoetwaterbeheer en afvalwaterbehandeling (RIZA) is opgegaan in Rijkswaterstaat waterdienst.
b. opzetverwachting Nederlandse kust en meteorologische ondersteuning (SVSD)	b. stormvloedwaarschuwingsdienst (SVSD) aan betrokken beheerders	b-c. idem	De SVSD maakte deel uit van het Rijkinstituut voor kust en zee (RIKZ) dat is opgegaan in Rijkswaterstaat waterdienst.
c. ijsgang (incl. zeehavens en aanvoergebieden)	c. Rijkswaterstaat waterdienst aan betrokken beheerders		

Wegvervoer

inclusief openbaar vervoer over de weg

ongevalsbestrijding

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. informatie</u> 1a. melding/informatie algemeen 1b. melding voorval gevaarlijke stoffen 1c. melding bodemverontreiniging, zie schema milieu 1d. melding waterverontreiniging, zie schema oppervlaktewater en waterkering	1a1. een ieder aan burgemeester 1a2. burgemeester aan bevolking, hulpverleners, commissaris van de Koning en minister BZK 1b. vervoerder en ieder ander die de lading tijdens het vervoer onder zich heeft, aan Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW), toezichteenheid goederenvervoer	1a. art. 11b, 11a Wet rampen en zware ongevallen juncto Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen 1b. art. 47 Wet vervoer gevaarlijke stoffen	1a. Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.
<u>2. maatregelen</u> 2a. verkeersaanwijzing, zie onder			

<p>verkeer</p> <p>2b. afsluiten weg, zie onder verkeer</p> <p>2c. redding</p> <p>2d. incidentmanagement (rijkswegen) 2d1. berging</p> <p>2d2. schoonmaken rijbaan</p> <p>2e. maatregelen door lokaal gezag ter handhaving openbare veiligheid: bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare veiligheid; idem geven van voorschriften (noodverordening); opperbevel</p>	<p>2c. operationele diensten gemeente en veiligheidsregio</p> <p>2d1. namens RWS (wegbeheerder) opdracht door politie aan centraal meldpunt vrachtautoberging (CMV) of centraal meldpunt incidentmanagement (CMI); IVW moet toestemming geven om oplegger e.d. te verslepen na incident indien gevaarlijke stoffen betrokken; opdracht CMV/CMI aan berger</p> <p>2d2. RWS (wegbeheerder), uitvoering brandweer of aannemer</p> <p>2e. burgemeester</p>	<p>2d. art. 2 jo 7 Wet beheer rijkswaterstaatswerken (WBR), Beleidsregels incident management Rijkswaterstaat</p> <p>2e. art. 173, 175, 176 Gemeentewet, art. 11 Wet rampen en zware ongevallen</p>	<p>2c. Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.</p> <p>2d. Zie www.incidentmanagement.nl.</p> <p>2e. De burgemeester kan op grond van zijn noodbevelsbevoegdheid (inclusief het opperbevel) aan een beheerder zo nodig een opdracht geven. Indien sprake is van een crisis waarbij de regie is</p>
--	--	---	--

<p>2f. maatregelen milieu-incident: bodemverontreiniging zie schema milieu, waterverontreiniging, zie schema oppervlaktewater en waterkering</p>			<p>gecentraliseerd (bijvoorbeeld landelijke verkeersmaatregelen bij een grootschalige evacuatie of bij een grootschalig milieu-incident), houdt toepassing van het beginsel van subsidiariteit echter in dat de burgemeester een verzoek tot door hem gewenste maatregelen ten aanzien van rijkswegen doet aan de minister van VenW; de burgemeester past dan dus in beginsel niet zijn bevoegdheden toe.</p> <p>Zie verder het schema rampenbestrijding algemeen.</p>
--	--	--	--

verkeer

zie ook infrastructuur

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

<p><u>1. verkeersaanwijzingen</u>, waaronder het tijdelijk afsluiten van een weg</p> <p><u>2. weggebruik</u>, t.b.v.:</p> <p>2a. evacuatie, zie het schema rampenbestrijding algemeen</p> <p>2b. smog, zie het schema milieu</p> <p>2c. olieschaarste, zie het schema olie</p> <p><u>3. snelheidsbeperking bij olieschaarste</u></p> <p><u>4. afwijken</u> <u>wegenverkeerswetgeving</u></p> <p>4a. voertuigen krijgsmacht en militairen te voet, andere overheidsdiensten</p>	<p>1a. politie, buitengewone opsporingsambtenaren van de Inspectie Verkeer en Waterstaat</p> <p>1b. wegbeheerder, eigenaar</p> <p>3. minister VenW in overeenstemming met minister EZ en minister Justitie</p> <p>4a. bij Koninklijk besluit</p>	<p>1. art. 2 Politiewet 1993, art. 12, 13 Wegenverkeerswet 1994, art. 82, 83 Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, art. 34, 35 en 38 Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW), art. 2 Organiek besluit Rijkswaterstaat</p> <p>3. art. 2 lid 3 onder a Wegenverkeerswet 1994 en hoofdstuk VA Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990</p> <p>4a. art. 4 lid 3 en 4 Wegenverkeerswet 1994 1994* jo het Besluit ter uitvoering van art. 4, eerste lid, Wegenverkeerswet 1994 (Stb. 1994, 967)</p>	<p>1. Volgens art. 35 BABW is voor toepassing van art. 34 BABW geen verkeersbesluit nodig.</p> <p>2. Tijdelijke regulering van weggebruik kan prioritering van bepaalde groepen weggebruikers inhouden.</p> <p>4a. Art. 4 lid 3 en lid 4 eisen een KB bovenop het KB inwerkingstelling (art. 3); combinatie in één KB is mogelijk.</p>
--	--	---	--

4b. ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand voor het gebied waarvoor bepalingen uit de Oorlogswet voor Nederland in werking zijn gesteld.	4b. militair gezag	4b. art. 4 lid 5 WVV 1994*	4b. Militair gezag is een vorm van militair bestuur, ingesteld o.g.v. de Oorlogswet voor Nederland. Dat is alleen mogelijk ten tijde van de beperkte of algemene noodtoestand.
<u>5. afwijken eisen militaire rij-instructeurs</u>	5. bij Koninklijk besluit	5. art. 8b Wet rijonderricht motorrijtuigen 1993*	

vervoer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>1. vervoersovereenkomst</u>	1. een ieder	1. algemeen overeenkomstenrecht	Zie ook het schema defensie.
<u>2. vervoerplicht</u> (zonodig afwijking mogelijk van aantal bijzondere wetten)	2. minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)	2. art. 10* jo art. 3 Vervoersnoodwet	2. Een vervoerplicht is een vordering van een dienst: een 'opgelegd publiekrechtelijk contract'; daarmee kan degene aan wie de plicht wordt opgelegd zich beroepen op overmacht jegens contractpartners.
<u>3. vergunningstelsel</u> vervoer (zonodig afwijking mogelijk van aantal bijzondere wetten)	3. minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)	3. art. 8* jo art. 3 Vervoersnoodwet	

<u>4. vervoer gevaarlijke stoffen:</u> 4a. verbod vervoer 4b. tijdelijke ontheffing verbod 4c. afwijken regels i.v.m. militaire belangen <u>5. internationale sancties</u> , zie schema buitenlandse zaken en vreemdelingen	4a. wegbeheerders 4b. burgemeester en wethouders; bij militaire redenen: op verzoek van minister Defensie 4c. bij Koninklijk besluit	4a. art. 14, 16 en 18 juncto 21 Wet vervoer gevaarlijke stoffen (WVGS) 4b. art. 22 en 23 WVGS 4c. art. 60 WVGS*	
---	---	---	--

vervoermiddelen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>melden houder vervoermiddel</u> , onderhoud, registratie e.d.	minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)	art. 9, 12, 16, 17 Vervoersnoodwet* jo art. 3 Vervoersnoodwet	

infrastructuur

zie ook verkeer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
a. aanwijzing aan verkeersbegeleiding rijkswegen	a. HID Rijkswaterstaat (intern)	a. n.v.t. (eigen organisatie)	c. Deze aanwijzingen kunnen ook het verkeer betreffen.
b. idem voor zover niet RWS	b. burgemeester (intern)	b. n.v.t. (eigen organisatie)	
c. aanwijzingen aan een beheerder van infrastructuur (zonodig afwijking mogelijk van andere wetten)	c. minister VenW (bij uitvoering militaire taak: minister VenW en minister Defensie gezamenlijk)	c. art. 13* jo art. 3 Vervoersnoodwet	

inbreuk openbare orde

voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (bijv. bij een kaping of gijzeling), zie het schema justitie

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
------------------	------------------	-------------------------	--------------------

<p>a. eigen maatregelen openbaar vervoer: aanwijzingen aan een ieder betreffende de orde, rust, veiligheid of een goede bedrijfsgang</p>	<p>a. vervoerder</p>	<p>a. art. 73 Wet personenvervoer 2000</p>	<p>a. Bijvoorbeeld toegangsbeperking of afsluiting halteplaats e.d., feitelijke veiligheidsmaatregelen.</p>
<p>b. verkeersaanwijzing, zie onder verkeer en onder infrastructuur</p>			
<p>c. maatregelen door lokaal gezag en door politie ter handhaving openbare orde: politieoptreden/bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare orde; idem geven van voorschriften (noodverordening)</p>	<p>c. politie, burgemeester</p>	<p>c. art. 2 Politiewet 1993, art. 172, 175, 176 Gemeentewet</p>	<p>c. Zie onder ongevalsbestrijding, toelichting bij 2e. Zie verder het schema openbare orde.</p>

vordering algemeen

voor de vordering van vervoer, zie vervoer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

vordering eigendomsrecht en gebruiksrecht	alle ministers in overeenstemming met minister EZ	art. 3a*, 4 en 5 Vorderingswet	Zie verder het schema schaarste algemeen.
---	---	--------------------------------	---

rijksheren

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<u>aanwijzing en optreden rijksheren</u> , uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister	aanwijzing: regering, bij amvb; optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister VenW	- art. 27 Vervoersnoodwet - art. 10b Distributiewet - art. 16 Prijzennoodwet en Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving (toepassing Vorderingswet)	Rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. De aanwijzing van rijksheren op grond van de Vervoersnoodwet en de Distributiewet heeft nog niet plaatsgevonden. De aanwijzing in het Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving is verouderd.

*) Inwerkingstelling bij koninklijk besluit (bijvoorbeeld o.g.v. art. 24 Distributiewet, art. 8a Wet rijonderricht motorrijtuigen 1993, art. 2 Vervoersnoodwet, art. 3 Wegenverkeerswet 1994, art. 59 Wet vervoer gevaarlijke stoffen en art. 3 Vorderingswet), hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: o.g.v. ongeschreven recht).

NB. Het stads- en streekvervoer is een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662) bevat echter geen verwijzing naar wetten die betrekking hebben op deze sector.